

כף אדם שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו. דעה ניתנה בן שתי אותיות, מקדש יתיר בין שתי אותיות (ברכות לז).

למה נקרא שמו 'לבנון', שמלכין עונותיהן של ישראל וכו'. למה נקרא שמו 'יער', דכתיב 'יער הלבנון', ואמר לך, מה יער מלבב ארץ ביהמ"ק מלבב ויטא לפי.

אמר ר"ל, לא היה העולם ראוי להשתמש בחב, ולמה נבאר, בשביל ביהמ"ק (בר ד טו, טז).

ביהמ"ק הוא המקום שהש"ת יש לו חיבור ודביקות עם התחתונים (נפש ישראל נב).

כף רגל ורגל היו באים בשמח אברהם יצחק ויעקב לביהמ"ק של מעלה עם כל נשמות הצדיקים, המקדש של מעלה היה מסתלק והיה ביהמ"ק של מעלה יורד למטה, ומקדש של מעלה הוא רוחני, ולכן היה יכול לקבל כל כלי ישראל (ובי הישר טו).

ביהמ"ק לתת אהו קאים כגוונא דביהמ"ק ללעילא, דקאים דא לקבל דהו, והוא פולקש כל תיקוני וכל בולחוני וכל אינו מאנין ושמיין, כולוהו אינו כגוונא דלעילא (והר בשלה טז).

הצדיק הוא גם כן ביהמ"ק ממש, כגון 'שבתנו בתוכם' (ש"ה תענית, דרוש להספד).

מקדש של מעלה כבר הוא קדוה, והש"ת ציוה לעשות מקדש של מעלה מכון בסודותיו למקדש של מעלה, שמכח עבודת המקדש של מעלה מוכן לקבל המשפעה מהמקדש של מעלה (ש"ה תורה, תו"א ט).

ביהמ"ק היה בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה. כי הש"ת השרה שכינתו במשכן ובביהמ"ק, שזה בחי' עליונים למטה, וכן להפך, כל ציוה דמשכנא הכל היה שרם למעלה, והבמות עלו לריח יתירה, וזה בחי' תחתונים למעלה (ש"ה תו"א ט).

מקום ביהמ"ק שם מקור השמחה, בחי' 'ובאיני המלך חדרוי גילה ושמחה בך', ומשם נמשך השמחה לכל ישראל, לכל אחד ואחד בליבו כפום מה דמשעי בליביה, כפי מעשיו הטובים (ליקו"ה תורה וי"א, ז).

מקדושת ביהמ"ק ממש החיות לכל דירות ובתים של ישראל, שממשיכין לתוכם קדושת ביהמ"ק, שהוא עיקר קדושת א"י (ליקו"ה ס"ה ד, טו).

הביהמ"ק שם היו כלול כל עשרות דקדושת של ישראל, בחי' 'זב וסכף ונחשת וכו', ואבנים טובות וכלים שהיו בביהמ"ק כל זה הוא בחי' עשיית דקדושה, ומשם היה יוצא ההשפעה והעשירות לכל ישראל (ליקו"ה תיקו"ב ב, ג).

מסילת הקשרים

א) וראה בליקו"מ ח"ב ס"ב פ"ו ובש"ה"ן ס"ק ק"מ, שביאר רבינו שיש שתי בחינות בקנייני אמונה. האחת היא עצם החסרון באמונה בהקב"ה, והשניה היא שלא מאמין בעצמו שהוא חשוב אצל הקב"ה וה' מתפאר בו. ובקשרי המאמר יתכן לרמוז, שפסקו אנשי אמונה, היינו שטועים בדעתם ונדמה להם שפולע מעבודת ה' וכו', ואינם מאמינים שפילתם היא רק דרך אל המדרגה הגבוהה מהם.

על תורה זו ייסד מוהר"ם את ההלכות הנלוות: צרכה הרי"ת א', תנוכה א', מאכלי עכו"ם ג', עבודת אלילים ג', חוקת העכו"ם ז', גזיית חוב מקרקעות ג', מקח וממכר ז', מתנה ד', מאכד ממון חבירו ומסור ז'.

אמרו ליה אחוי לן מנא

כפ-לל) המכונים מאמרי ה'סבי דבי אחונא, צהס דרש רבינו את שלותיהם של הסבי דבי אחונא לרבי יהושע בן חנניה צהתלמותם עימו ואת מה שענה להם, כמובא במסכת צבורות (ח ע"ג). ועיין צ"מבוא למאמרי הסבי דבי אחונא, המובא נספחים שנסוף הכרך, שם הצאנו צהרצנה את כלל האגדתא, והצאורים השייכים לה.

משחרב ביהמ"ק בטל השמיר ונופת צופים ואמנה.

רבינו מביא בתחילת דבריו את לשון המשנה המונה את הדברים שנצטטלו מיום שחרב ביהמ"ק השני (כדפירשו המוספות), ומלכיש צהס את מהלך תיקון המדמה והצאת השכל לשלימותו. וז"ל המדמה צקוטה (ט, יב): משחרב ביהמ"ק צטל השמיר ונופת צופים, ופסקו אנשי אמונה, שנאמר (תהלים יב) 'הושעה ה' כי גמר חסדך וגו' והמשך הפסוק הוא 'כי פקו אמונים מצני אדם'. ופירש הרע"ב (ס:): **צטל השמיר** כמין תולעת, צרייתו כשעורה, שהיו מראים אותו על האצנים הרשומות צדיו והן נבקעות מאליהן, ובו פיתחו אצני האפוד והחושן, דכתיב צהו 'צמילואותם', שיהיו שלימות, שלא יחסרו צהס, אלא כותב עליהן צדיו ומראה להם שמיר על פני הדיו צחוף. ונופת צופים. דצטל הצא ממקום ששמו 'צפייה', ומשוצת מאוד. ופסקו אנשי אמונה. אנשים שמאמינים בהקב"ה. ומצוה צגמר צס (מה ע"ג): **משחרב ביהמ"ק צטל השמיר**. דאה להלן (צלות זו) צמילוא"ת ד"ה 'שמיר, שעל ידו נכנע האבן, צס הוצאו צדרי הגמרא צזה, גצי המחוקק צדבר ייעודו של השמיר, ע"ש. ונופת צופים. מאי נופת צופים. אמר רב, קולת שלפה על גצי נפה, ודומה לעיסה שנילושה צדצט ושמן וכו'. ורבי יהושע בן לוי אמר,

תורה בה

אחוי לן מנא

(לשון רבינו ז"ל)

אמרו ליה, אחוי לן מנא דלא שויא להבלא. אייתי בודיא. פשטוהו, ולא הוי עייל לתרעא. אמר להו, אייתו מרא סתרו. היינו מנא דלא שויא להבלא:

רש"י: אחוי לן מנא דלא שויא למנאל. הראנו כלי שאינו שוה ההפסד שהוא מפסיד. בודיא. מחללת. לא עייל נטרעא. שהיה ארוך ורחב יותר מן הפתח. אייתו מרא וסמרו. בנין הפתח והכותל עד שיכנס.

משחרב ביהמ"ק בטל השמיר ונופת צופים ואמנה

(משנה קוטה מת.)

זה דצט הצא מן הלופים. ופסקו אנשי אמונה. אמר רבי יצחק, אלו צני אדם שהן מאמינין בהקב"ה, דמניא, רבי אליעזר הגדול אומר, כל מי שיש לו פת צטלו ואומר מה אובל למחר, אינו אלא מקטני אמנה. והיינו דלמר ר' אלעזר, מאי דכתיב 'כי מי צו ליום קטנות', מי גרס לצדיקים שצמצו שולחן לעמיד צבוא, קטנות שהיה צבוא, שלא האמינו בהקב"ה. ופירש"י (ס:): **קולת צפה על גצי נפה**. מרוב צומנה מצצקת צדופני נפה, ודומים לעיסה חיה שנילושה ציין כו'. 'נופת', צצק הנפה, 'צופים', צלפה. מן הלופים. ההרים הגבוהים, שמשם צופה למרחוק. אנשי אמונה. צוטחים בהקב"ה וסומכין עליו לעשות טוב, ואין דואגין לחסרון. שמשאמינים מצוה ולהוצאה צצמות וימים טובים. שצמצו שולחן לעמיד צבוא. שאין מקצלין שצר שלם, והכי משמע, כי מי צו ליום הצא את הצדיקים. קטנות. קטנות אמנה. וכן

ציאר צזה צמיושי אגדות להמהר"ל (ס:): השמיר היה צו כח חוק ועו כמו שמפרש צגמרא, והוא נגר טורא (מוחק הרים), כשמניחין על סלע מצצקת הסלע, ואין ספק צזה כח עו שיש לו, והיפך זה נופת צופים, שהוא ממוק צתכלית המתקוות כמו שמצאר צגמרא, ור"ל שכל הצדיקים שהם צעולם נחלשו הכוחות שלהם, עד שאלו צ' דברים אשר הם הפכים, שזה עו צתכלית וזה ממוק צתכלית, צטלו לגמרי. ואלו שני כוחות הפכים, וכל הצדיקים אשר צעולם יש צהם או מאיכות זה או מאיכות הפכו, שזה צתכלית העו זה וזה צתכלית המתוק, וכאשר חרב ביהמ"ק נחסרו הכוחות האלו, ושאר צדרים אשר יש צהם מן האיכות האלו נחסרו כוחם.

מילואי חכמה

ע"י אור היואל מן המקדש, להאיר צצב כל ישראל. ומפני זה אשר טעמו מתיקות התורה והמלוה, גצר שורש האמונה צצדים להאמין צו יצברך, למעט השתדלות רב צעסקי הזמן, ולוותר ממנוס צעסק מצוה, כאשר כל זה יצמח מאמונה השלימה, ולידע נאמנה כי לא יציאו (השלמת) חסרון מויתור צמלוה, ולא יצאו לו יתרון אס יקמך, וגם אס ירצה צהשתדלות. אצל משחרב צעו"ה, וגם אור קדושה צו נגמוה, צטל השמיר. ירמוז כי גצר כח הילך וקשה לפתחו ולשברו, והוא לאצן ולצור מכשול. ונופת צופים, כי נאצד טעם התורה והמלוה, כמו שנאמר צקדושת מקדש שני (שה"ש ד) 'נופת פטופנה כו'. וצהעדר אור קדושה צו צטל טעם ומתיקות צו מכח הנפש, וצורה נפשו להשתוקק אחרי ההצל, ושמים מר לממוק, לאהוב את הממון ולהלך אחר צצלו. וצשציל זה פסקו צעלי אמונה, וזה מפני הצגצרות כח המתאוה לצדדים המרים צצחריתן, ומתוקים אך לכח דמיוני (היינו כח המדמה), כאשר מוה גצר עוון האחרון שנאח חיינס, כמבואר צתוספתא (מנחות פ"ג) 'מקדש שני מפני מה חרב, מפני שאוהבים את הממון ושונאים זה את זה'. כי כל זמן שנפשות ישראל התענגו צנופת לוף מתיקות התורה והמלוה, היה כל אחד צמת צתלקו, ואהבה ואחוז צגיניהם, ואין קנאה ושנאה. אצל כאשר סרו אל האהבה הורה לאהוב את הממון, ראש התאוות הורות, גצר צגיניהם השנאה והפירוד, ועין כל אחד רעה צצל צצירו. וכל זה מקטנות האמונה השלימה.

אייתי בודיא, פשטוהו. וציאר המהר"ל צמיושי אגדות (צבורות ח ע"ג) מדוע לא כרכו את המתלל כדי שתוכל להיכנס, מפני שאו אינה נקראת כלי (מנא), וז"ל ועוד שאלו אותו אחוי לן מנא דלא שוי לצמילא וכו' והשיע להס בודיא וכו'. וציאר זה, כי הכלי הזה שהוא הבודיא, נקרא כלי כאשר היא פשוטה, ואס רוצה לחמוך מעט מן הפתח שמיכנס כאשר היא פשוטה, אין שוה הכלי הזה להיזק הזה, מפני שיכול לכרוך אותו. ואף שהוא כלי כאשר היא פשוטה דווקא ולא כאשר היא כרוכה, ואפילו הכי כלי זה אינו שוה להיזק (מעט), כי יוכל לצטל אותו שלא יהיה כלי ויחזור לעבודה כלי. והרצה חושבין כאשר הבודיא כרוכה גם כן שם כלי עליה, ואס כן לא היה זה תשובה ללל, כיון שאין היזק חולה צכלל, שיכול לכרוך הבודיא ולהכניס אותה וישאר עליה שם כלי. אצל צוודלי צדב זה אינו, מפני כי המתללת עומדת ששהיה פשוטה ולא כרוכה, ולכן אס רוצה לצטל הבודיא פשוטה כמו שהוא כלי ולחמוך את הפתח, אין הכלי שוה להיזק שלו.

משחרב ביהמ"ק

ויצאר צזה צקן אורה (קוטה מה ע"ג): זה נאמר על חורבן שני. וידוע כי אור מקדש שני לא הגיע למעלת אור מקדש ראשון, ונחסרו ה' דברים (יומא כ"ג ע"ג), לרמוז על צמית ה' עילאה, עלמא דחירו (עולם החיות), כי נסתרה, ולא האיר עליהם אלא אור ה' אחרונה, ולאורה הלכו כל ימי צית שני וקדושה צו ג"כ היה צעורס, לפתח אצן המכשול אשר צצלו, המעשה התורה ומלוה אשר היו עושים צצחלת קדושה צו. וגם טעמו מתיקות ועימות התורה והמלוה

המשכן היה מה שהגוף משיג שיש בורא עולם, וביהמ"ק הוא מה שהנשמה משיגה שיש בורא עולם (קדושת לוי, תנוכה). בשעה שהיו מביאים קרבן לביהמ"ק היה מסתכל הכהן בבעל הקרבן והבין מחשבתו, ואם הבין שאינו עושה תשובה כראוי עדיין, אזי היה רוצה לייסר שימורו ניגון לעורר בעל הקרבן לתשובה, ואזי הלויים בשרים ובזבחים הביאו לבעל הקרבן שיהרהר בתשובה (מאור ושמש, קרח).

מדמה / כח המדמה

הכח המדמה הוא מראה לביאית דמיונות, ואח"כ הכח השכלי שופע עליהם ומראה להם בנבואה אל מה הוא הדמיון (מגן אבות ח"ב ע"ב).

הגחש הוא כח המדמה, ונקרא כן בעבור היותו מיוחד אל התנשאים והקוסמים (מחיר י"ו א.).

כח המדמה אינו שכל, והוא כח יצור"י בלבד (תחומי עולם, תיב כח היצור).

כח המדמה הוא אמצעי בין הגוף ובין הנפש, שהשכל והנשמה מתקשרים עם הגוף ע"י המדמה, והוא המביא המוחשים וההרגשות של העולם הגשמי אל הנפש פנימה, והוא המוציא כחות השכל והשכלותיו אל הגויה אל התוף (מלבי"ם שמות ג. ח.).

יש כח אחר במדמה, והוא כי יצירי הדברים אף שלא באמתיות, מה שאי אפשר להיות כן בהרגש החיצוני, ועוד שלא יוכל זה הכח המדמה לצייר רק בצורה גשם חומר, ולא בצורה רוחנית ונקרא צורה גשם, ועוד שהמדמה יכול לדמות וליציר הדברים בין בהקצין ובין בחלום (ע"י חיים ג. יז.).

נפש הבחימה נחלקת לב' כוחות, חיצונית ופנימית. החיצונית נחלקת לב' כוחות, חוש ותועה, וחוש נחלק לב' חושים, ויקראו כח המרגיש, ונשכין מהמוח עצמו, כי שם עיקרם, אלא שנתפשט הרגשם בהאיברים, וכן כח הפנימי נחלק לב' חושים המדמה והמחשבה, והמדמה נחלק לב' חושים המשיג והדובר (ע"י חיים ג. יז.).

הדבורין הוא כח המדמה (ליקוטי טו, השפלות).

כח המדמה בא ע"י לשון"י, כי כח המדמה הוא כח הבחימה, כי גם בהמה יש לה זה הכח המדמה, והמוציא יריבה הוא נופל לבחימות (ליקוטי טו, ח.).

אמר, כבר נתתי לכם כח המדמה כשר טוב, ואתם רשאים לחדש בחינתו, ואמר, אתם יכולים להשיג כח המדמה שלכם מה שאני יכול להשיג בשכל. (תיק"ט תקנא).

המדמה בו כל החמישה חושים, שהם הראות והשמע וכו', שעל ידו נעשין כל העסקים, כי כח השכל האמיתי, שהוא שכל העיני, הוא חרוק מכל ידיעות הגשמיות, רק המדמה הוא שליח השכל, שעל ידו מגיע להשכל ידיעת הארץ והגשמיות (ליקוטי שלוחין ה, כג.).

בעבור זה היה ישעיהו מתאונן ואמר 'אוי לי כי דמיתי', ר"ל שנתפעלתי מן הכח המדמה ואין נבואתי באספקליא המאירה נבואת משה רבינו ע"ה, שהיה שומע את הקול מדבר אליו בלא שיראה תמונה לגד עיניו, אבל להיות נבואתי באספקליא שאינה מאירה, שהיא באמצעות כח המדמה, לא יכולתי לשער השת דבור מבלי ארית צורה מדברת ועיבי נזל. (ואתקון).

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. וזליקו"ה (י"ד ע"א ג, ב) מוצאת הקדמה יסודית להצגת היחס שבין כח השכל וכח המדמה, וז"ל: כי יש צלדס כח השכל וכח המדמה. וזה הכח המדמה הוא ג"כ כח מהשכל, דהיינו כח התחמוץ של השכל, שהוא הכח המדמה והמליצי צדעמו כל הדברים הגשמיים וכל המלאכות, והוא מציא כולם לתוך המוח והשכל, ומי שיש לו כח השכל האמיתי הוא צריך להגביר השכל על המדמה, דהיינו שיפשיט כל דבר גשמי מוחיו ויבין ממנו גדולת הצורך יצנך, עד שיפשיט דעמו מגשמי מוחו דבר שגשמי צדעמו, שהוא צחי' המדמה, וישו בל כח השכל האמת, לכולל צאין סוף שהוא הצורך יצנך. כי זה עיקר השכל האמת, לדעת ולהכיר אורו יצנך, לנטול כח המדמה המלוכש בגשמי מוחו, ולעלות אל השגת השכל האמיתי, להכיר את הצורך יצנך, שהוא למעלה מכל התמונות והדמיונות שצבח המדמה, שממנו נמשכין כולם כי כל התמונות והדמיונות נמשכין מהצ"ס שאין צו תמונה (וכמ"ש בזהר"ה 'אכ"י ה' אלקיך' סימן ד' ליקוטי ח"א) ע"ש וכו'. ועיקר תיקון המדמה שצדס הוא כשהוא מרכזה אל השכל ועושה לרונ השכל, כמו הצהמה שאין לה דעת ועיקר תיקונה וגידולה ע"י האדם, כמו כן המדמה שצדס הוא צחי' כח הצהמות, עיקר תיקונו הוא כשהוא אשך אחר השכל שהוא גדר האדם, גדר ישראל, דהיינו כשהמדמה אינו הולך אחר הגשמי מוחו, אחר תאוות הצהמות, רק הוא מצטל דמיונותיו והצלי כנגד השכל, ומצטל הכל לגבי השכל, ואז נצטל הרע שצדמה ונכלל המדמה בשכל.

להוציא את עצמו מהמדמה. וזליקו"ה (י"ד ע"א טו) חוקק העינים ב, א): צלמא ישראל מנד עצמם שזורשם הם רחוקים לגמרי מכל העוונות, ואין שום עוון שייך לאיש ישראלי כלל לפי קדושתו משרשו, כי ישראל הם עצם הטוב והם רחוקים מן הרע צתכלית הרחוק שזורשם, ועל כן אין להסתי"א שום אחיזה ושייכות לפתות אחד משראל ח"ו, כי אם ע"י כח המדמה. כי המדמה מטעה את האדם, שהוא מדמה דבר לדבר, עד שהוא מהפך ח"ו ומשיג רע לטוב, אור לחושך, כמ"ש 'שמים אור לחושך וחושך לאור, שמים מר לחמוק ומחוק למר וכו', כמו שגראה צחוש, שכל המדמה מטעה את האדם כמה פעמים בגשמי מוחו, כגון כשצדס רואה אחיזה דבר מרחוק, וצפרט צלילה, נדמה לו על אחיזה עץ שעומד אדם ומתיראל מפניו, וכמו כן צכמה דברים שהצדס טועה ע"י כח המדמה, כמו כן ממש צענין דעות האדם ומידותיו ותאוותיו, שצלמא האיש הישראלי רחוק צענמו לגמרי מכל הדברים רעים ומכל התאוות ומידות רעות, ועיקר מכושול האדם ח"ו הוא רק ע"י כח המדמה, שהוא הסתי"א, שהוא מטעה את האדם ומדמה לו דבר לדבר, ומוליכו ממחשבה למחשבה וממחשבה למחשבה, עד שמציאו לידי הרהור ח"ו, וכן לכל אחד אחד ואחד למה שמציאו רחמנא לילן.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. וזליקו"ה (י"ד ע"א טו) חוקק העינים ב, א): צלמא ישראל מנד עצמם שזורשם הם רחוקים לגמרי מכל העוונות, ואין שום עוון שייך לאיש ישראלי כלל לפי קדושתו משרשו, כי ישראל הם עצם הטוב והם רחוקים מן הרע צתכלית הרחוק שזורשם, ועל כן אין להסתי"א שום אחיזה ושייכות לפתות אחד משראל ח"ו, כי אם ע"י כח המדמה. כי המדמה מטעה את האדם, שהוא מדמה דבר לדבר, עד שהוא מהפך ח"ו ומשיג רע לטוב, אור לחושך, כמ"ש 'שמים אור לחושך וחושך לאור, שמים מר לחמוק ומחוק למר וכו', כמו שגראה צחוש, שכל המדמה מטעה את האדם כמה פעמים בגשמי מוחו, כגון כשצדס רואה אחיזה דבר מרחוק, וצפרט צלילה, נדמה לו על אחיזה עץ שעומד אדם ומתיראל מפניו, וכמו כן צכמה דברים שהצדס טועה ע"י כח המדמה, כמו כן ממש צענין דעות האדם ומידותיו ותאוותיו, שצלמא האיש הישראלי רחוק צענמו לגמרי מכל הדברים רעים ומכל התאוות ומידות רעות, ועיקר מכושול האדם ח"ו הוא רק ע"י כח המדמה, שהוא הסתי"א, שהוא מטעה את האדם ומדמה לו דבר לדבר, ומוליכו ממחשבה למחשבה וממחשבה למחשבה, עד שמציאו לידי הרהור ח"ו, וכן לכל אחד אחד ואחד למה שמציאו רחמנא לילן.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. וזליקו"ה (י"ד ע"א טו) חוקק העינים ב, א): צלמא ישראל מנד עצמם שזורשם הם רחוקים לגמרי מכל העוונות, ואין שום עוון שייך לאיש ישראלי כלל לפי קדושתו משרשו, כי ישראל הם עצם הטוב והם רחוקים מן הרע צתכלית הרחוק שזורשם, ועל כן אין להסתי"א שום אחיזה ושייכות לפתות אחד משראל ח"ו, כי אם ע"י כח המדמה. כי המדמה מטעה את האדם, שהוא מדמה דבר לדבר, עד שהוא מהפך ח"ו ומשיג רע לטוב, אור לחושך, כמ"ש 'שמים אור לחושך וחושך לאור, שמים מר לחמוק ומחוק למר וכו', כמו שגראה צחוש, שכל המדמה מטעה את האדם כמה פעמים בגשמי מוחו, כגון כשצדס רואה אחיזה דבר מרחוק, וצפרט צלילה, נדמה לו על אחיזה עץ שעומד אדם ומתיראל מפניו, וכמו כן צכמה דברים שהצדס טועה ע"י כח המדמה, כמו כן ממש צענין דעות האדם ומידותיו ותאוותיו, שצלמא האיש הישראלי רחוק צענמו לגמרי מכל הדברים רעים ומכל התאוות ומידות רעות, ועיקר מכושול האדם ח"ו הוא רק ע"י כח המדמה, שהוא הסתי"א, שהוא מטעה את האדם ומדמה לו דבר לדבר, ומוליכו ממחשבה למחשבה וממחשבה למחשבה, עד שמציאו לידי הרהור ח"ו, וכן לכל אחד אחד ואחד למה שמציאו רחמנא לילן.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. וזליקו"ה (י"ד ע"א טו) חוקק העינים ב, א): צלמא ישראל מנד עצמם שזורשם הם רחוקים לגמרי מכל העוונות, ואין שום עוון שייך לאיש ישראלי כלל לפי קדושתו משרשו, כי ישראל הם עצם הטוב והם רחוקים מן הרע צתכלית הרחוק שזורשם, ועל כן אין להסתי"א שום אחיזה ושייכות לפתות אחד משראל ח"ו, כי אם ע"י כח המדמה. כי המדמה מטעה את האדם, שהוא מדמה דבר לדבר, עד שהוא מהפך ח"ו ומשיג רע לטוב, אור לחושך, כמ"ש 'שמים אור לחושך וחושך לאור, שמים מר לחמוק ומחוק למר וכו', כמו שגראה צחוש, שכל המדמה מטעה את האדם כמה פעמים בגשמי מוחו, כגון כשצדס רואה אחיזה דבר מרחוק, וצפרט צלילה, נדמה לו על אחיזה עץ שעומד אדם ומתיראל מפניו, וכמו כן צכמה דברים שהצדס טועה ע"י כח המדמה, כמו כן ממש צענין דעות האדם ומידותיו ותאוותיו, שצלמא האיש הישראלי רחוק צענמו לגמרי מכל הדברים רעים ומכל התאוות ומידות רעות, ועיקר מכושול האדם ח"ו הוא רק ע"י כח המדמה, שהוא הסתי"א, שהוא מטעה את האדם ומדמה לו דבר לדבר, ומוליכו ממחשבה למחשבה וממחשבה למחשבה, עד שמציאו לידי הרהור ח"ו, וכן לכל אחד אחד ואחד למה שמציאו רחמנא לילן.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. ע"י מטה צמלוח"ה ד"ה 'לוציא את עצמו מהמדמה וכו', שם הצלמו הקדמה יסודית לענין כח המדמה. וצדעמות הר"ן (דרוש י) ציאר את ענין השכל וכח המדמה, וז"ל: יש צלדס שחי כוחות. האחד פונה אל צד המעלה, ושם יש לו נטיה אליו צטצע, והשני הוא פונה אל צד המטה, ואליו ששוקמו. וכל אחד מאלו קל מאוד להגיעו למה שנטיימו אליו, כאשר הוא צכל אחד מהדברים. הכח אשר הוא פונה למעלה, הוא הכח השכלי, אשר הוא משחוקק לדברים השכליים והוא אהב ומושק אותם וכו'. כי השכל צומר תמיד הדברים הרצויים וצורה המהמגויס, וזה לעצמותו, והוא רואה שהוא מן הממוייצ והצור נאות להמשיך אחר רצון המציאה השלם הזה ית' וכו', והשכל מנד צטצע אהב הש"ת וכסוף למצוותיו, וצורה מכל מה שמנעהו הש"ת ממנו כצורה מן הנחש וכו'. אצל מה שרוב צני אדם אינם מגיעים לואת המעלה, הוא מפני שהגעמו דבר קשה מנד אחד מאחד, והוא מפני התנגדות כח האחד הנטוע צלדס, שהוא פונה לצד המטה, ויש לו שם נטיה טבעית היפך הכח השכלי, והוא הדמיון אשר צלדס. כי זה הכח, פונה לעולם אל התאוות אשר ישחמף האדם צהם עם הצהמה, והחושים כולם נשמעים יותר לזה הכח מאשר צהם עם השכל, וזה שלטון שכינות. אחד, מנד הדמיון אשר צניעה, והוא שהדמיון והחושים כולם כוחות גשמיים, והשכל עלם צלחתי גשמי, וכל הדברים נמשכים יותר אחר דומיהם. והסביבה השנית, שהדברים המדומים אשר תחת ממשלת הדמיון מוחשים נגלים, והדברים המושכלים נסתרים ונעלמים. והסביבה השלישית, מפני קדימת ממשלתו צומן. והוא, כי המיעוק מעת לידתו מושל דמיונו צחושיו, ואין השכל מנהיג אותם עד שיעמוד על דעמו. ומפני זה אמרו רז"ל, י"ג שנה קדם ית' לציאה"ט, שנאמר 'לפתח הטואת רוצץ' (קורה אס כן לחושים כמו שיקרה לאנשים סכלים, שמנהיג אותם זמן רב מלך סכל, אשר מנד שהורגלה עליהם הנהגמו, שזה עליהם לטצע, ולא יאוחו למנהיג אחר שלם שינהיגם וכו'. וזה כשהעולם נוהג כמנהגו וטובותיו נמשכות, הדמיון מתחוק להילתם עם השכל, ולהשקיע אותם לפנות לצד המטה, היפך נטייתו. לפי שהדברים המדומים אליו, נמשכים על סדר ויושר כאשר דימה, ואין חולק מהם, ואז קשה מאוד על רוב האנשים להשיג אהבת הש"ת וייראחו, לרוב מלחמת הדמיון והחושים השמעיים אליו. אצל כאשר מקרינה לו תלאות ודברים שאינם על סדר מנהגו של עולם, עד שהדמיון צריך ליכנע על כרחו להודות כי יש אלקים שופטים צברך, למעלה ממנהגו של עולם, והוא חרד לרגעיו, כאשר תראינה דברים מרעידים וצרות מתחדשות, אז על כרחו ייכנע לצבו הערל וישו צחור ימינו מלהילתם עם השכל. וצחיות האדם על הענין הזה, קל מאוד להשיג אליו יראת הש"ת ואהבמו, לפי שנשאר כח שכלו מצלי חולק ומנגד, והוא לעולם מנד עצמו פונה אל המעלה, ולא ייצצר ממנו לעלות ולראות את פני ה' צצאוח.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. ע"י מטה צמלוח"ה ד"ה 'לוציא את עצמו מהמדמה וכו', שם הצלמו הקדמה יסודית לענין כח המדמה. וצדעמות הר"ן (דרוש י) ציאר את ענין השכל וכח המדמה, וז"ל: יש צלדס שחי כוחות. האחד פונה אל צד המעלה, ושם יש לו נטיה אליו צטצע, והשני הוא פונה אל צד המטה, ואליו ששוקמו. וכל אחד מאלו קל מאוד להגיעו למה שנטיימו אליו, כאשר הוא צכל אחד מהדברים. הכח אשר הוא פונה למעלה, הוא הכח השכלי, אשר הוא משחוקק לדברים השכליים והוא אהב ומושק אותם וכו'. כי השכל צומר תמיד הדברים הרצויים וצורה המהמגויס, וזה לעצמותו, והוא רואה שהוא מן הממוייצ והצור נאות להמשיך אחר רצון המציאה השלם הזה ית' וכו', והשכל מנד צטצע אהב הש"ת וכסוף למצוותיו, וצורה מכל מה שמנעהו הש"ת ממנו כצורה מן הנחש וכו'. אצל מה שרוב צני אדם אינם מגיעים לואת המעלה, הוא מפני שהגעמו דבר קשה מנד אחד מאחד, והוא מפני התנגדות כח האחד הנטוע צלדס, שהוא פונה לצד המטה, ויש לו שם נטיה טבעית היפך הכח השכלי, והוא הדמיון אשר צלדס. כי זה הכח, פונה לעולם אל התאוות אשר ישחמף האדם צהם עם הצהמה, והחושים כולם נשמעים יותר לזה הכח מאשר צהם עם השכל, וזה שלטון שכינות. אחד, מנד הדמיון אשר צניעה, והוא שהדמיון והחושים כולם כוחות גשמיים, והשכל עלם צלחתי גשמי, וכל הדברים נמשכים יותר אחר דומיהם. והסביבה השנית, שהדברים המדומים אשר תחת ממשלת הדמיון מוחשים נגלים, והדברים המושכלים נסתרים ונעלמים. והסביבה השלישית, מפני קדימת ממשלתו צומן. והוא, כי המיעוק מעת לידתו מושל דמיונו צחושיו, ואין השכל מנהיג אותם עד שיעמוד על דעמו. ומפני זה אמרו רז"ל, י"ג שנה קדם ית' לציאה"ט, שנאמר 'לפתח הטואת רוצץ' (קורה אס כן לחושים כמו שיקרה לאנשים סכלים, שמנהיג אותם זמן רב מלך סכל, אשר מנד שהורגלה עליהם הנהגמו, שזה עליהם לטצע, ולא יאוחו למנהיג אחר שלם שינהיגם וכו'. וזה כשהעולם נוהג כמנהגו וטובותיו נמשכות, הדמיון מתחוק להילתם עם השכל, ולהשקיע אותם לפנות לצד המטה, היפך נטייתו. לפי שהדברים המדומים אליו, נמשכים על סדר ויושר כאשר דימה, ואין חולק מהם, ואז קשה מאוד על רוב האנשים להשיג אהבת הש"ת וייראחו, לרוב מלחמת הדמיון והחושים השמעיים אליו. אצל כאשר מקרינה לו תלאות ודברים שאינם על סדר מנהגו של עולם, עד שהדמיון צריך ליכנע על כרחו להודות כי יש אלקים שופטים צברך, למעלה ממנהגו של עולם, והוא חרד לרגעיו, כאשר תראינה דברים מרעידים וצרות מתחדשות, אז על כרחו ייכנע לצבו הערל וישו צחור ימינו מלהילתם עם השכל. וצחיות האדם על הענין הזה, קל מאוד להשיג אליו יראת הש"ת ואהבמו, לפי שנשאר כח שכלו מצלי חולק ומנגד, והוא לעולם מנד עצמו פונה אל המעלה, ולא ייצצר ממנו לעלות ולראות את פני ה' צצאוח.

להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל. ע"י מטה צמלוח"ה ד"ה 'לוציא את עצמו מהמדמה וכו', שם הצלמו הקדמה יסודית לענין כח המדמה. וצדעמות הר"ן (דרוש י) ציאר את ענין השכל וכח המדמה, וז"ל: יש צלדס שחי כוחות. האחד פונה אל צד המעלה, ושם יש לו נטיה אליו צטצע, והשני הוא פונה אל צד המטה, ואליו ששוקמו. וכל אחד מאלו קל מאוד להגיעו למה שנטיימו אליו, כאשר הוא צכל אחד מהדברים. הכח אשר הוא פונה למעלה, הוא הכח השכלי, אשר הוא משחוקק לדברים השכליים והוא אהב ומושק אותם וכו'. כי השכל צומר תמיד הדברים הרצויים וצורה המהמגויס, וזה לעצמותו, והוא רואה שהוא מן הממוייצ והצור נאות להמשיך אחר רצון המציאה השלם הזה ית' וכו', והשכל מנד צטצע אהב הש"ת וכסוף למצוותיו, וצורה מכל מה שמנעהו הש"ת ממנו כצורה מן הנחש וכו'. אצל מה שרוב צני אדם אינם מגיעים לואת המעלה, הוא מפני שהגעמו דבר קשה מנד אחד מאחד, והוא מפני התנגדות כח האחד הנטוע צלדס, שהוא פונה לצד המטה, ויש לו שם נטיה טבעית היפך הכח השכלי, והוא הדמיון אשר צלדס. כי זה הכח, פונה לעולם אל התאוות אשר ישחמף האדם צהם עם הצהמה, והחושים כולם נשמעים יותר לזה הכח מאשר צהם עם השכל, וזה שלטון שכינות. אחד, מנד הדמיון אשר צניעה, והוא שהדמיון והחושים כולם כוחות גשמיים, והשכל עלם צלחתי גשמי, וכל הדברים נמשכים יותר אחר דומיהם. והסביבה השנית, שהדברים המדומים אשר תחת ממשלת הדמיון מוחשים נגלים, והדברים המושכלים נסתרים ונעלמים. והסביבה השלישית, מפני קדימת ממשלתו צומן. והוא, כי המיעוק מעת לידתו מושל דמיונו צחושיו, ואין השכל מנהיג אותם עד שיעמוד על דעמו. ומפני זה אמרו רז"ל, י"ג שנה קדם ית' לציאה"ט, שנאמר 'לפתח הטואת רוצץ' (קורה אס כן לחושים כמו שיקרה לאנשים סכלים, שמנהיג אותם זמן רב מלך סכל, אשר מנד שהורגלה עליהם הנהגמו, שזה עליהם לטצע, ולא יאוחו למנהיג אחר שלם שינהיגם וכו'. וזה כשהעולם נוהג כמנהגו וטובותיו נמשכות, הדמיון מתחוק להילתם עם השכל, ולהשקיע אותם לפנות לצד המטה, היפך נטייתו. לפי שהדברים המדומים אליו, נמשכים על סדר ויושר כאשר דימה, ואין חולק מהם, ואז קשה מאוד על רוב האנשים להשיג אהבת הש"ת וייראחו, לרוב מלחמת הדמיון והחושים השמעיים אליו. אצל כאשר מקרינה לו תלאות ודברים שאינם על סדר מנהגו של עולם, עד שהדמיון צריך ליכנע על כרחו להודות כי יש אלקים שופטים צברך, למעלה ממנהגו של עולם, והוא חרד לרגעיו, כאשר תראינה דברים מרעידים וצרות מתחדשות, אז על כרחו ייכנע לצבו הערל וישו צחור ימינו מלהילתם עם השכל. וצחיות האדם על הענין הזה, קל מאוד להשיג אליו יראת הש"ת ואהבמו, לפי שנשאר כח שכלו מצלי חולק ומנגד, והוא לעולם מנד עצמו פונה אל המעלה, ולא ייצצר ממנו לעלות ולראות את פני ה' צצאוח.

ואני תפלה

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלי ברך חסדך הרבים, ותעזרני ותישעני שאוקף לשבר ולכבלי את כח המדמה שצבכ, ולא אלקי עוד אחר שרירות צבי הרע, ולא אחר אחר צבכי ואתר עיני, רק אוקף להתגבר בקבך הנהיר, לשבר ולהקניע ולכבלי כל התאוות המדמיות, וכל הבקבליים וכל המגניעות, הקבאים מכת המדמה שהוא כח הבקבליות, ולא אעשה עוד מעשה בהקבו, ויתכבלי מפני כל תאות הבקבליות, ולא אהיה עוד כפסום בקבך אין הקבו, ועירי פרא אדם יציר, ואוקף לצאת ולעלות מבחינת הקבליה לבחינת אדם דקדושה, ומעצני מהרה מן המדמה אל השכל דקדושה (ויקו"ה חב).

נופת צופים

מאי 'נופת צופים' אמר רב, סולת שצפה גבי עבר נפת. לוי אמר, שתי כיכרות הנדבקות בתורה, ותופחות ובאות עד שמגיעות זו לזו. רבי'ל אמר, זה דבש הנאמן מן הצפי'א וסוטה מהו.

נופת צופים, מין דבש שהיה בא מאי, נקראת צופים, והיה מאוד נפלא במראותו בטעמו ובריחו (והיה'ש לרעבים סוטה טו יב).

נופת צופים הוא סוד מנצפ"ך דאימא, שהו ממותקים מאוד אבא, והו בוהיל קודשי קודשים, וורדים לתור היכל אהבה, ונקרא נופת צופים (קמ"ה) נופת צופים.

כי כשזה קם זה גופא. רבינו מבאר שכשהמדה נופל אז השכל קם, ומזינו דבדיו את הלשון כשזה קם זה נופל שמקורה צפירות רש"י על דברי ה' לרבה גבי לידת יעקב ועשו, שהם צבתי השכל והמדה. וזלשה"כ צבראשית (כה, כז-כו): **וַיִּתְרַלְלוּ הַצְּדִיקִים** **בְּקִרְבָּהּ וַיִּתְאַמְרְוּ אִם בְּן לְמַה** **זֶה אֲנִי וַיִּתְּנָה לְרַשָּׁתָהּ אֵת ה': וַיִּתְאַמְרְוּ ה' לָהּ שְׂנֵי גוֹיִם צָבְטָנְךָ וְשְׂנֵי לְאֻמִּים מְמַשְׁעֵיךָ יִתְּנָדוּ וְלֹאִים מְלֹאִים יִתְּנָן וְכַן יַעֲבֹד יְעָרֵי: (..)** **וַיֵּלֶךְ הַרְאִשׁוֹן אֶרְמוֹנֵי פְלוֹ פְלֹאֲדָתָה שְׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֶשָׂו וַיִּתְאַרְוּ כֵן יֵלֶךְ אֲחִיו וַיְדוּ אִחֻתָּה פְּעֻקָב עֶשָׂו וַיִּקְרָה שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּתְּקַן בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה צְלָתָה אֲתָם: וַיִּגְדְּלוּ הַבָּעִרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדַע יָד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ קָם יָשָׁב אֲרֵלִים^(ט): ופירש"י (ס): **וימונלו** רבותיו דרשוהו לשון רינה, כשהיתה עוזרת על פתחי תורה של סם ועבר, יעקב רן ומפרכס ללאת, עוזרת על פתחי עבודה זרה, עשו מפרכס ללאת. **ותן לרוע**. לבית מדרשו של סם, שיגיד לה מה תהא צפופה. **ושי לאומים**. אין 'לואם' אלא מלכות. **ממעיען יפרדו**. מן המעיעים הם נפרדים, זה לרשעו זה לתמו. **מלאום יתמן**. לא ישו בגדולה, כשזה קם זה נופל^(ט), וכן הוא אמר (יחזקאל כו) **'אֲפִלְאֵה הַתְּרָבָה'**, לא נתמלחה נור אלא מחורבנה של ירושלים. **אדמוני**. סימן הוא שיהא שופך דמים. **טולו כאלדע שיער**. מלא שיער, כטלית של אמר המלחה שיער. **ויקראו שמו עשו**. הכל קראו לו כן, לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה. **עקנ עשו**. סימן שאין זה מספיק לגומר מלכותו, עד שזה עומד וטולה הימנו. **ויגדלו העררים ויהי עשו**. כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני שלוש עשרה שנה, זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה. **יודע יד**. ללוד ולרמות את אציו צפיו, ושאלו, אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, ככבוד אציו**

ובל זמן שלא הוציא שכלו אל הפועל, שלא השתמש בשכלו עדיין, או אצלו השכל בכח, אע"פ שכבר שבר המדרמה או נתקומם תכונת שכלו, כי כשזה קם זה נופל (כמונא גרש"י ריש פ' תולדות), **אבל השכל עדיין בכח, ואח"כ כשחוקר בשכלו ומשתמש בו, אזי השכל בפועל**. וזה בחי' **נופת צופים, בבחי' (שה"ש ד) נופת תטופנה שפתותיך, שהוציא מתיקות שכלו מכה אל הפועל**

שהוא מדקדק במלכות. **איש עדה**. כמשמעו, אדם בטל וזודה בקשתו חיות ועופות. **סם**. אינו צקי ככל אלה, אלא כליבו כן פיו. מי שאינו חריף לרמות קרוי 'סם'. **ישו צואלים**. אלהו של סם והלבו של עבר. **ויבאר הרא"ם (סם)** את דברי רש"י: **לא ישו צגדולה, כשזה קם זה נופל**. פירוש, לא יהיו שניהם צגדולה בזמן אחד, אלא כשזה קם זה נופל, כי הלאום האחד יתחוק ויתאמץ מהלאום האחר, פירוש, משציית הלאום האחר, כמו שאמרנו (מגילה ו) **'לא נתמלחה נור אלא מחורבנה של ירושלים'**, וזו היא מלכות עשו, וירושלים היא מלכות יעקב^(ט).

נופת תטופנה שפתותיך. רבינו מבאר כעת ששכל הפועל נעשה כשמוציא את מתיקות שכלו מכה אל הפועל, וזה נעשה ע"י בחי' 'נופת צופים'. 'נופת' הוא גם בחי' מתיקות, וגם מרמו לענין הדיבור, שבאמצעותו מוציאים את המהשבה מהסכל אל הפועל. ודורש שהלשון 'נופת צופים' מרמזת לצינית הדיבור, צינית 'נופת טטופנה שפתותיך'. וזלשה"כ צביר השיאים (ד, יא) המדרש בשבט עמ"י: **לָקַח טְפוֹפָנָה שְׁפָמוֹתֶיךָ פֶּלֶה דְּצִבְיָ וְתִלְבַּד פִּתַח לְאֹרֶךְ וְרִים לְמִתְּנֶיךָ פְּרִים לְבָנוֹן: ופירש"י (ס):** **נופת**. מתוק. **טטופנה** שפתותיך. עשמי תורה. **ורים שלמוטיך**. מלכות הגונות הנוהגות בשלמוטיך. **צינית**, תכלת, בגדי כהונה, איסור שעטנז. **ויבאר המלבי"ם (ס):** **נופת**. סיפר התקצרות הנפש לאלקים שגדלה דברים, שהם מחשבה, דיבור, מעשה. **ואחר שהקדים מן המחשבה שמלחה אהבת ה', כמ"ש 'מה יפו דוקיך'**, שזה היה עיקר התקצרות^(ט) (כמ"ש צוהר ויקרא דף ט') **'עיקרא דקורבנא לקרבא קמייה דקב"ה רעומיה ורוחיה ונשמתייה'**, וזכר עתה מן הדיבור צתורה וצתפלה נעים זמירות, כי יטפו שפתותיה נופת. **ורים שלמוטיך**. שהם הלבושים, דומים כריח לבנון (הוא ציהמ"ק הנקרא לבנון) העולה מן הקרבנות, שהיה עניינו לחצר השכינה עם

מילואי חכמה

קבלת הייתי מלך על ישראל בירושלים. כי מטא גבי סנהדרין אמרו צפני, מכדי שזוהו צדלח מילתא לא סריק, מאי האי אמרו ליה לבניהו, קא צבני לך מלכא לגביה. אמר להו, לא שלחו להו למלכותא, קאמי קאמי מלכא לגבייהו. שלחו להו, אין, קאמי שלחו להו, צדקו בצרעיה. שלחו להו, צמוקי קאמי. אמרוהו לשלמה והבו ליה עוקתא ושויילתא דחקוק עליה סם. כי עייל חזייה פרח, ואפילו הכי הוה ליה ציעתותא מיניה. והיינו דכתיב 'הנה מיטמו שלשלמה, שישים גיבורים סביב לה מגיבורי ישראל, כולם אחוי הרב מלומדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד צלילות'^(ט). ומונא צוה כספר יערות דגש (ח"א, ד): **והו ענין השמירה, כי תיכף בנטא אדם הראשון גבר כוחו של שרו של עשו צלהט החרב המתהפכת, שהוא חרבו של ס"מ דמתהפך לכמה גוונים, לשלוט על כל מה שיש בו צוה העולם, הן אדם ובהמה, כי הכל נפל בצען הדעת ועל הכל שולט חרב המתהפכת, לכך אי אפשר לעשות דבר, או אפילו לפסול אצנים, כי אם בצדלו וחרב, ועל הכל שולט החרב. והו מה שהיה קודם חטא, ותל עליו חטא אדם הראשון וממשלתו של לטט חרב המתהפכת. אצל מה שנוצר אחרי החטא, ועודנו לא היה בזמן החטא, פשיטא דאין חרב הנ"ל שולטת בו. ושמיך נצרך צערב שבת צין השמשות, כמוצאר במשנה פ"ה דצבות, ולכך הוה אין צורך לתרד הנ"ל, ויבדו לפוצץ סלעים צלי כוחו של צדל כלל, והו ענין שמיך, והיה לצינהמ"ק שאל תשלוט בו חרב המתהפכת, כי סם היה הכל קודם מען חיים ולא מען הדעת. ולהיות כי חוק סם, שכל עניניו ה' העולם יהיה הכל צמרב, לפיכך לא נמסר רק לשרו של ים (גיטין סח ע"ב), שהוא נאמן צבירתי של ה' שאינו עובר גבול עולם, כדכתיב (ימיה ה) 'גבול שמתי לים', והו מעשור היה נגד טבע של מים, שרוי'ס לכצב כדור ארץ כנודע, ולכך מסרו לשרו של ים, שלא יתן לשום דבר רק לצורך ציהמ"ק. ולכך צבורין בית ראשון, שנבר ידי ממריב והיה ארום בצמענד החורבן, כמ"ש חו"ל (גיטין מו ע"ב) כל נאחון שאין בו מרעו אינו נאחון, ועל זה נאמר 'זכור ה' לבני ארום וכו', וגבר חרבו לטול השמירה.**

נופת תטופנה שפתותיך, שהוציא מתיקות שכלו. ומונא כספר הצנית (ח"ג, מאמר יג, יט) גבי הקשר צין השכל והדיבור, חו"ל הלויה האמיתית אשר הוה מהות הארום, ונצדל צו מעטס אחר, עד צצקורו מאיתו אינו ארום, הוה השכל והחכמה. ולא תתשוב שוהו כח הדיבור אשר צאלס, כי הדעה והדיבור אשר צאלס, הדעה עיקר והדיבור טפל לה, כי הדיבור נמשך מן הדעה, לא הדעה מן הדיבור, ולא ניתן הדיבור אלא לגלות צו לרעהו הדעת והחכמה אשר צצבו, לכן כל עוד שאין צאלס דעת אין צו כח הדיבור ג"כ, ר"ל קטן צו שנה או שנים.

מפילת הקשרים

(ח וע"ש עוד בהמשך הפסוקים גבי מכירת הבכורה, שעשו נמשך אחר המדמה ומתאוהו לבניו הערשים, ויעקב שקונה ממנו את הבכורה, שהיא השכל, זה בחי' שבירת המדמה, שע"י נתקומם תכונת שכלו. ט) ורו"ק וראה שענין השכל והמדמה, שעליהם נאמר 'כשזה קם זה נופל', מתייחס במקור ליעקב ועשו. ובקשרי המאמר, ראינו לציון שמתבאר בוה, שישאל עם בבחי' השכל, והעכו"ם הם בבחי' המדמה, וכן מבויר בדברי מוהר"ת (הלכות עבודת אלילים ג, ב) ש'ישאל בכלל הם בבחי' כח השכל האמת, והעכו"ם הם מבחינת המדמה'. י) וע"פ דבריו ובקשרי המאמר דרו"ק וראה, שנפילת המדמה בונה ומעצימה את כח השכל. יא) בבחי' המובא האלן בסוף אות זו, שהקרבנות הם שבירת המדמה, ותחילת המחשבה והשכל. יב) וביאר המהרש"א (שם) שעל אף דאמרין בפרק חלק דאסור להשתמש בשדים, משום בנין ביהמ"ק התירו לשלמה. ובשו"ת התשב"ץ (ח"ב קכח, הובא בשו"ת דברי יציב י"ד קכא) מובא שהשדים הם כח המדמה. וע"פ זה יתכן לומר, שבכדי לבנות את ביהמ"ק, שענינו להכניע את כח המדמה, חייב היה שלמה המלך להכניע את השדים, שהם בעצמם בחי' המדמה, ורו"ק.

ואני תפלה
היום והיני ורחם עלי
שאזכה מהרה לשפר
את פח הקדומה וליעלות
אף השבך דקדשה.
ויקום ויתרומם ויתעלה
תכונת שכלי למעלה
למעלה ויפתח לי
אור התקומה הבינה
והדעת דקדשה,
ואזכה להתבונן בשכלי,
עד שאזכה להוציא
מתיקות שכלי מפה
אף הפעל ואזכה להבין
דבר מתוך דבר ויתרש
חדישים אמתים בתורה
תקדושה, ויהי שייג
השנת אלהותך, עד
שאזכה לקנות בשכלי
חדישים ובעינים שלמים
בתורה הקדושה
ובעבודת ה' ובהשגות
אלקות (ימ"ת כה).

שכ"ב

השכ"ב הוא הכבוד ה' וכו'. ואמר במקום אחר, אין המאפיין מנאפין עד שתתקבצו בן רוח שנות, וזה אמת. כי בעת תפארה, איזה תארה שנתה, אין השכל שלם (פירוש' לרוב"ם חגיגה ב, א).

הכספים מתרחקים יותר מן השכל בטוהם אל החומר, כי הכסילות כוללת מידות הנפש הרעות, תארה ותענוג הגוף (ריבנו יונה משיל' א, כב).

אמרנו חכמים, השכל הוא הבושה והבושה הוא השכל. וראיה, שלא ראית ביישן חסר דעת, ולא דעתו בלי בושה (אורחות ברייתו, שער ג).

השכ"ב הוא אב לכל כוחות הנפש, והוא מנהיג אותם, כמו האב שמנהל את תבניתו, וכאשר מוליק מן האדם השכל, עשו כל כוחות הנפש כמו יתומים שאין להם אב (תנחומי עולם, נתיב התורה ג).

השכ"ב האלקי הוא בהשגת השית' והשגת התורה, וזה נקרא 'שכ"ב', אבל לא נקרא בשם שכל לימוד אומנות ונגרות, שאין זה שכל אמור, אלא נקרא 'שכל גופני' (ח' אגרות למהר"ל, שבת קיד).

התארה אייבת השכל. ובדריפה אחריהם ישוב מדע השכלי לחומר, ויפסיד מידות התרומיות ושלמות עד אפס מקום, אשר הוא פרידת הנפש המשתלשלת בעיניו (זיתור).

השכ"ב הישראלי נבדל הוא משכל שאר האומות, כמו שהוא נבדל מהם בשגשג כידוע להכתיב לב, ולהשכל הישראלי ישלם בתורה וספרה וסודותיה ובליפול החכמה האמיתית, שהיא למעלה הרבה מהחכמות הנמצאות (עבודת הקודש ח"ג ז).

השכ"ב הוא הנשמה (ליקו"ם לה, ב).

השכ"ב הוא כמו רי הדולק, כי הוא דולק ע"י השמנים שמנשינו אליו, והם כמו שמן שמנשן אל פתילה הדולקת, וכשאין שמנים בגוף, אין השכל יכול לדלוק בהתבוננות (ליקו"ם ס, א).

יש שכל שאדם משיג אותו ע"י הקדמות רבות, והשכל הזה מכונה בשם 'אחור', ויש שכל שבא לאדם בלא שום הקדמה, אלא ע"י שפע אלקי, וזה מכונה בשם 'קדם', בשם פנים (ליקו"ם כא, א).

התארה הלב נולד מחמת תועת השכל, כי טבע התועת שמוליד חום, ולפי מהירות תנועות השכל, כן מוליד חום בלב (ליקו"ם טא, א).

יש שלוש שכילות. היינו שכל פשוט, שהוא בחי' חכמה, בחי' 'כלם בחכמה עשית'. ובשולומם ומבין, זה נקרא בינה. ואח"כ כשיודע התורה, זה נקרא דעת (ליקו"ם קא).

השכ"ב של כל אחד הוא השער, שע"י השכל נכנסין למלך (ובל מנהג אפרים, פסוה).

השכ"ב נקרא בו, כי כל כוחות האדם הם ע"י השכל המופשט בכל איבריו, ואם יהיה איזה חסרון באיבר אחד, הוא מחמת שאין השכל מתפשט בו ועבודת ישראל, ק"ל ק"ו.

מוציא מכח אל הפועל, שהוא בחינת הדיבור. וכמו בליקו"ה (ח"מ מנהג ד, ג): שלימות השכל הוא כשמוציאין אותו מכח אל הפועל, עד שזוכין להכניס ההשגה בתוך צירופי אומיות, שהם בחינת כ"ב אמוון לאורייתא, דהיינו שיוכל לדבר ולגלות זאת ההשגה ע"י הדיבור שכלול מכ"ב אומיות. כי כל זמן שאין יכול להכניס השכל בתוך אומיות הדיבור, נחשב בחינת שכל צדק, ועיקר מוציא מכח אל הפועל הוא כשמתקבצו בתוך כ"ב אומיות הדיבור, שהם בחינת 'נופת' מנופנה שפתותיך' המוציא שם צהמורה הנ"ל לענין זה, ע"ש.

שכל בכח ושכל הפועל ושכל הנקבה. וביאר בליקו"ה (ח"מ ג"ח מקדשות ואפומיקי ג, א): השכל יש לו שלוש בחינות שהם, שכל צדק, ושכל צפועל, ושכל הנקבה וכו', שהם בחינת חכמה בינה ודעת. כי חכמה הוא בחינת שכל צדק כידוע. כי חכמה היא בחינת כח השכל לצד, קודם שמתחיל להתבונן דבר שכלול. ועל כן נקרא 'חכמה', שהוא בחינת כ"ח מ"ה, היינו שכל צדק שנקרא מ"ה, כי עדיין אין לו שום תפיסה.

הוא שכל צפועל, דהיינו מה שמתבונן ומוציא מתקוות מוחיות להחיל לעיין ולהתבונן בשכל ולהבין דבר מתוך דבר, אבל לא השיג תכלית מוקדשו מה שרצה לפעול בשכלו. ואח"כ כשזוכה ומשיג תכלית מוקדשו, זה בחינת שכל הנקבה, דעת. כי דעת הוא השכל הנוול ע"י המכמה והצדק, דהיינו מה שהשיג וידע דבר על מכונו ע"י תבונת שכלו וכו', שהם עיקר הקיום וההשגחה של האדם לאחר מימתו, דהיינו כשזוכה להתבונן בשכלו עד שזוכה לידע ולהשיג דבר על מכונו, דהיינו שיידע ענה טובה איך להתנהג בעבודת ה', כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, דהיינו מה שזוכין ע"י תבונת שכלו להבין ולהשיג איזה עובדה טובה איך לעשות ולהתנהג בעבודת ה', שהם עיקר קיום השכל, וזהו עיקר ההשגחה של האדם לאחר מימתו, כשזוכה שנשאר ממנו עולות טובות ודרכים ישרים לעבודת ה' וכו'.

שכל בכח ושכל הפועל ושכל הנקבה. וכמו בליקו"ה (ח"מ מנהג ד, ג) שמדריגות השכל, הם מדריגות צדיקים המדמה, ח"ו: יש ששיבדו קצת לב האצן שהוא המדמה ועלו אל השכל, אבל השכל עדיין צדק. והוא בחינת הקטנים במעלה, שלא הגיעו רק להשכל צדק ואינם מוציאים אותו אל הפועל, וגם זהו מחמת לב האצן שלא שיבדו אותו לגמרי. ויש שכבר הוציאו השכל מכח אל הפועל, אבל עדיין לא צאו לשכל הנקבה, וגם זהו מחמת האצן הנ"ל, והם בחינת ציונים. ויש שהגיעו גם לשכל הנקבה, אבל עדיין מונח האצן גדולה לפנייהם על הצדק, ככל דרגא ודרגא שרביעין לעלות אליה. כי בכל דרגא ודרגא יש שם דמיונות אלו, שהם בחינת האצן גדולה שעל פי הצדק, שהוא בחינת השכל היוצא מהמעייין היוצא מצית ה' כנ"ל.

שכל בכח ושכל הפועל ושכל הנקבה. וכמו בליקו"ה (ח"מ מנהג ד, ז): איתא צען חיים, שמתחילת שורש האצילות וכל מה שנתהווה שם, נקרא צדק 'עולם העקודים'. ואח"כ נמשך אורות השצעה מלכין קדמאין דמיתו, כי היה צדק מיתה ושיצירה וכו', זהו בחינת 'עולם הנקודים'. ואח"כ היה עולם החיקון, שע"י עיקר התהוות וקיום כל העולמות, מתחילת האצילות עד סוף העשיה, זהו בחינת 'צדודים'. ומאלו השלושה בחינות, שהם עקודים נקודים וצדודים, נמשך ושמשלשל בחינת השלש בחינות שיש בשכל, שהם שכל צדק וכו'. כי שכל צדק זה בחינת עקודים, ששם אין שום השגה, כי הוא קודם האצילות, ומשם נמשך בחינת שכל צדק. ואח"כ מוציאין השכל מכח אל הפועל, ואז מתהווין השצעה מלכין הנ"ל, שהם שורש השצעה מידות, שהם בחינת 'י' ימי הצנין. אבל שם יש עדיין בחינת צדיקה, כי אי אפשר לצדד השכל לאמיתו בתחילתו מיד, וקודם שמולידין ומתדשין איזה דבר לאמיתו, צריכין להפכו ולשברו מתחילה כדמה בחינות, ואח"כ מצרין השברים ומחברין אותן ומתקנים אותם, ע"י תוספת השכל חדש שממשיכין, ואז צונין ומשלימין החידוש על מחכונתו, כידוע ומוכן כל זה למי שזוכה לחדש חידושין, או אפילו אם אינו מחדש בעצמו רק שמעיין בספרים ומצנין דרכי החידוש. כי ע"פ רוב צריכין מתחילה לומר כמה ספרות ולבנות כמה צנינים שאינם מתקיימים, שאין יכולין לצדד על ידם ההלכה והחידוש לאמיתתו. וזה בחינת 'צונה' עולמות ומחריבין, בחינת צדיקה המלכין, בחינת עולם הנקודים, שכל זה נעשה צדק שמוציאין השכל מכח אל הפועל, שהוא בחינת בנין העולמות, כי 'כולם בחכמה עשית' כנ"ל. ואח"כ, אע"פ שכל הספרות והשכליות שהוציא בתחילה לא נתקיימו ושברו, אע"פ צריכין לחזק עצמו אח"כ ולקטו ולבצר מהם כמה נקודות טובות, כמה ספרות ישרות שנמלאין ומפחרין בהם, ולהוסיף עליהם שכל חדש ולתבונן אליהם ולקצץ אותם יחד, עד שנשלם הבנין והחידוש על אמיתתו. וזהו בחינת עולם החיקון, בחינת עולם הצדודים. וזהו בחינת שכל הנקבה, שהוא עיקר קיום הדבר על מכונו (ועיין צען חיים ותבין).

ליקוטי הנחל

שהוא בחי' הדיבור. ונגרסת הליקו"מ שהולא הרה"ח רנ"ז קעניג ז"ל כמו: שהולא מתקוות שכלו מכח אל הפועל, שהוא בחינת הדיבור [וה' שפתותיך', הוא בחינת מוציא מכח אל הפועל].

כשמשויג בשכ"ב ביד אנושי אהשיג. וביאר צניעות נחם (כה, ז): אין כוונת רבינו לכלליות כל מה שצדד המין האנושי להשיג, אלא לכל מה שאפשרי לאדם זה להשיג במדריגתו שעומד בה. וכיון שהשיג אדם כל מה שצדדוהו להשיג במדריגה זו, הרי השכל הזה 'צד שכל הנקבה', ואז הוא יכול להתקיים למדריגה הצדקה, ששם כבוש שכל חדש מחמת דמיונות אחרים שעדיין לא הכניע.

שכל הנקבה. וביאר צניעות עמוקים (כה, ז): כשזוכה להכניס שכלו בלימוד התורה הקדושה ומתבונן בה להבין דבר מתוך דבר, נקרא שכל צפועל. וזה אינו אלא הכנת כלים שלמים, כדי לזכות לקבל הארת עכ"ל השכל הפנימי, שהוא עמומת הנשמה. וכשמשויג בשכלו כל מה שיש צדד אנושי להשיג, אז שכלו שצ שכל הנקבה. כי ידיעות השלמות שבתורה, הם הכלים שעל ידם מתעורר הארת עמומת השכל הפנימי, שהיא עמומת נשמתו של האדם. כי היא עכ"ל השכל, ואז הוא יכול להתקיים למדריגה הצדקה, ששם כבוש שכל חדש מחמת דמיונות אחרים שעדיין לא הכניע.

ה' רבי אבא פתח, 'זבחי אלקים רוח נשברה'. פסוק זה מובא כראיה לכך ש'ע' הקרבנות, בחינת 'זבחי אלקים', שזכרים את המדמה, בחינת 'רוח נשברה'. הפסוק נאמר כחלק ממומור התשובה של דוד המלך לאחר מעשה דבת שבע, ובו מבקש דוד מהש"ת תיקון ותשובה לניצו ולרוחו (בבחי' תיקון המדמה). וזלשה"כ בתהלים (נא), יב-ט: 'לְבַד טָהוֹר קָרָא לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ יְקוֹן יְבֹן מִדָּשׁ קַקְרָבִי: אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ יְקָרְךָ אֵל תִּפָּקֵם מִמִּנִּי: (...)' ה' שְׁפִטִי תִּפְּקֵם וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יְיָ לֹא תִחַץ זַבַּח וְתִתֵּן עֹלָה לֹא תִתְּנֶה: זַבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשֻׁבָה לְבַד נִשְׁבֵּר וְנִדְפָה אֱלֹקִים לֹא תִתְּנֶה: ופירש ברוממות אל להאשין (סס): **כי לא מספיק צומה ואמנה.** הזבח שאדם מביא אין עיקרו שור או שה, רק מה שהאדם נכנע ע"י כן, בעלות על ליבו שכל הנעשה בבעל חי ההוא, היה ראוי ליעשות בו, והוא הזבח האמיתי, כמה דאם אמר (ויקרא ח) 'אדם כי יקריב מכם'. כי ההקרבה אמיתית היא האדם עצמו. ואם יזויר יישבר רוח האדם בלי קרבן ככל הראוי, שהוא הזבח האמיתי, כשיעור מה שנשבר ע"י הזבח, לא היה חפץ הוא יתברך יותר מזה ומחול לו ה' וכו', כי זבחי אלקים אינו הקרבן רק רוח נשברה שנשברת ע"י הקרבן, לא הקרבן עצמו. וביאר המלבי"ם (סס) שכלית הקרבנות היא לשבר את רוח (הדמיון) נשבר, וז"ל: 'לא עטור. ה'טעם' בלא ע"י התאווה שהיא מנצ'ת החומה, וה'עיון' בלא ע"י עיוות השכל או הרוח, שהוא המעלה הצורית אל הלב, ויעלה ציורים רעים נוטים לרוע וכו'.

והלב מניין הכלי החייוני החומרי שבו ישכון הרוח, שהוא הכח הפנימי הנפשי. וטהרת הלב הוא שהחומר אין לו נטיה ותאוה אל הרע, והרוח הנכון יצין שהרוח הפנימי יעלה רק ציורי אמת וטוב על פני הנפש, והיפוכם לב טמא ורוח מעוות.

זבחי עיקר הזבח שירצה בו אלקים הוא רוח נשברה, שישבר האדם את רוחו הפנימי, שהרוח הוא המעלה הצורית על הלב^(ג), שלא יזויר עוד ציורים רעים, רק ציורי החכמה ויראת ה', וזה יקבל ה' כזבח, וגם לב נשבר ונדכה, שהלב הוא הכלי שנאמר 'אלה ישוב'.

זבחי אלקים רוח נשברה. פסוק זה מובא כראיה לכך ש'ע' הקרבנות, בחינת 'זבחי אלקים', שזכרים את המדמה, בחינת 'רוח נשברה'. הפסוק נאמר כחלק ממומור התשובה של דוד המלך לאחר מעשה דבת שבע, ובו מבקש דוד מהש"ת תיקון ותשובה לניצו ולרוחו (בבחי' תיקון המדמה). וזלשה"כ בתהלים (נא), יב-ט: 'לְבַד טָהוֹר קָרָא לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ יְקוֹן יְבֹן מִדָּשׁ קַקְרָבִי: אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ יְקָרְךָ אֵל תִּפָּקֵם מִמִּנִּי: (...)' ה' שְׁפִטִי תִּפְּקֵם וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יְיָ לֹא תִחַץ זַבַּח וְתִתֵּן עֹלָה לֹא תִתֵּן: זַבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשֻׁבָה לְבַד נִשְׁבֵּר וְנִדְפָה אֱלֹקִים לֹא תִתֵּן: ופירש ברוממות אל להאשין (סס): **כי לא מספיק צומה ואמנה.** הזבח שאדם מביא אין עיקרו שור או שה, רק מה שהאדם נכנע ע"י כן, בעלות על ליבו שכל הנעשה בבעל חי ההוא, היה ראוי ליעשות בו, והוא הזבח האמיתי, כמה דאם אמר (ויקרא ח) 'אדם כי יקריב מכם'. כי ההקרבה אמיתית היא האדם עצמו. ואם יזויר יישבר רוח האדם בלי קרבן ככל הראוי, שהוא הזבח האמיתי, כשיעור מה שנשבר ע"י הזבח, לא היה חפץ הוא יתברך יותר מזה ומחול לו ה' וכו', כי זבחי אלקים אינו הקרבן רק רוח נשברה שנשברת ע"י הקרבן, לא הקרבן עצמו. וביאר המלבי"ם (סס) שכלית הקרבנות היא לשבר את רוח (הדמיון) נשבר, וז"ל: 'לא עטור. ה'טעם' בלא ע"י התאווה שהיא מנצ'ת החומה, וה'עיון' בלא ע"י עיוות השכל או הרוח, שהוא המעלה הצורית אל הלב, ויעלה ציורים רעים נוטים לרוע וכו'.

והלב מניין הכלי החייוני החומרי שבו ישכון הרוח, שהוא הכח הפנימי הנפשי. וטהרת הלב הוא שהחומר אין לו נטיה ותאוה אל הרע, והרוח הנכון יצין שהרוח הפנימי יעלה רק ציורי אמת וטוב על פני הנפש, והיפוכם לב טמא ורוח מעוות.

זבחי עיקר הזבח שירצה בו אלקים הוא רוח נשברה, שישבר האדם את רוחו הפנימי, שהרוח הוא המעלה הצורית על הלב^(ג), שלא יזויר עוד ציורים רעים, רק ציורי החכמה ויראת ה', וזה יקבל ה' כזבח, וגם לב נשבר ונדכה, שהלב הוא הכלי שנאמר 'אלה ישוב'.

מילואי הכמה

החייוני שבו שוכן הרוח, ומורה על כח המתעורר והיאה"ר וכן הממשלה^(ג) אשר נפש לכוזבו, אם הלב נשבר ע"י כניעה וזו"ש ועיון, שעי"כ יישבר הכלי החייוני כל יתאוה תאוה, כמ"ש 'ליבני חלל בקרבני', גם זה 'אלקים לא תצוה'. ואיתא בזה בזה (פינחס, רמ ע"ח): 'רבי אבא פתח, (תהלים נא) 'זבחי אלקים רוח נשברה וגו'.' האי קרא אוקמוה, דרעותא דקב"ה לא אתרעי בקרבן דבר נש על מוצוי, אלא רוח נשברה, וצני נשא לא ידעי מאי קאמרי. והכי שמענא מצוניה קדישא, דכד אחי בר נש לאסתאבא במוצוי, אמשיך עליה רוח מסטרע דמסאבא, ואסתאבא על בני נשא, ושלטי עליה לכל רעותא, וההוא סטרע מסאבא אסתבר בחיליה ואתחפק ושלטי עליה לרעותיה, אחי בר נש ושלטי עליה לאתדכאה, מדכאין ליה. בזמנא דהוה צי מקדשא קיים, אקריב קרבניה, כל כפרה דיליה תליא עליה עד לאתחרט, ותצר להוא רוח מגו גאוחא דיליה ומאריך ליה, ודא הוא תצירו דההוא דרגא דמסאבא, וכד אסתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבניה דא איהו לאתקבל דרעוה דקרא יאות, ואי לא אסתבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלצי אתמסר, דהא קרבנא דא לאו דקב"ה אלא מכלצי, וגנין ק"י 'זבחי אלקים', כדקא יאות הוא, 'רוח נשברה', דיתבר ההוא רוחא מסאבא ולא ישלטי, ועל דא מאן דיתבר ליה כדקא יאות, עליה כתיב (סס עח) 'רוח הולך ולא ישוב', ליהוי ההוא גברא בצאצאוחא דלא יתוב לגביה לעלמין, דהא הוא דכתיב 'ולא ישוב'. ופירש הממוק מדש (סס): **לאסתאבא מוצוי וכו'.** כשמסכים ומחליט לשמוע לקול יצרו הרע לחטוא, מיד הוא ממשיך עליו ע"י יצרו רוח מנצ'ת הטומאה. **ואסתאבא על צני נש.** ואותו רוח הטומאה מתגאה על האדם ושולט עליו להחטיאו לכל רצונו, כי עבירה גוררת עבירה. **מדכאין ליה.** כי 'הבא ליטער מסייעין אוחו'. **ולכלצי אתמסר.** שהם החייונים. **רוח הולך ולא ישוב.** ויזכור כי צמר המה רוח הולך ולא ישוב, פירוש, אם האדם משים עצמו רק בצשרי^(ג) ושצ בתשובה שלימה.

החייוני שבו שוכן הרוח, ומורה על כח המתעורר והיאה"ר וכן הממשלה^(ג) אשר נפש לכוזבו, אם הלב נשבר ע"י כניעה וזו"ש ועיון, שעי"כ יישבר הכלי החייוני כל יתאוה תאוה, כמ"ש 'ליבני חלל בקרבני', גם זה 'אלקים לא תצוה'. ואיתא בזה בזה (פינחס, רמ ע"ח): 'רבי אבא פתח, (תהלים נא) 'זבחי אלקים רוח נשברה וגו'.' האי קרא אוקמוה, דרעותא דקב"ה לא אתרעי בקרבן דבר נש על מוצוי, אלא רוח נשברה, וצני נשא לא ידעי מאי קאמרי. והכי שמענא מצוניה קדישא, דכד אחי בר נש לאסתאבא במוצוי, אמשיך עליה רוח מסטרע דמסאבא, ואסתאבא על בני נשא, ושלטי עליה לכל רעותא, וההוא סטרע מסאבא אסתבר בחיליה ואתחפק ושלטי עליה לרעותיה, אחי בר נש ושלטי עליה לאתדכאה, מדכאין ליה. בזמנא דהוה צי מקדשא קיים, אקריב קרבניה, כל כפרה דיליה תליא עליה עד לאתחרט, ותצר להוא רוח מגו גאוחא דיליה ומאריך ליה, ודא הוא תצירו דההוא דרגא דמסאבא, וכד אסתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבניה דא איהו לאתקבל דרעוה דקרא יאות, ואי לא אסתבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלצי אתמסר, דהא קרבנא דא לאו דקב"ה אלא מכלצי, וגנין ק"י 'זבחי אלקים', כדקא יאות הוא, 'רוח נשברה', דיתבר ההוא רוחא מסאבא ולא ישלטי, ועל דא מאן דיתבר ליה כדקא יאות, עליה כתיב (סס עח) 'רוח הולך ולא ישוב', ליהוי ההוא גברא בצאצאוחא דלא יתוב לגביה לעלמין, דהא הוא דכתיב 'ולא ישוב'. ופירש הממוק מדש (סס): **לאסתאבא מוצוי וכו'.** כשמסכים ומחליט לשמוע לקול יצרו הרע לחטוא, מיד הוא ממשיך עליו ע"י יצרו רוח מנצ'ת הטומאה. **ואסתאבא על צני נש.** ואותו רוח הטומאה מתגאה על האדם ושולט עליו להחטיאו לכל רצונו, כי עבירה גוררת עבירה. **מדכאין ליה.** כי 'הבא ליטער מסייעין אוחו'. **ולכלצי אתמסר.** שהם החייונים. **רוח הולך ולא ישוב.** ויזכור כי צמר המה רוח הולך ולא ישוב, פירוש, אם האדם משים עצמו רק בצשרי^(ג) ושצ בתשובה שלימה.

ה' מפני כך ליה"ה הוא ולא לאלה"ם, שיהי"ה צריכים לעבור את הרחמים ולא לאלה"ם, שרחמים אנו רוצים ולא דין. אבל היה כבוד זבחי אלקים רוח נשברה לא נשבר ונדכה אלקים לא תצוה, ו'זבחי אלקים' כבוד ולא 'זבחי יהוה' אחר, כל כך הוא והלך, שהרי 'קרבן אלקים' לא כבוד אלא 'זבחי אלקים', ועל כן שחיתתן צנפון, שהרי זבחה הוא מפני אלה"ם, שהוא ד' הגבורה, שיתחוק וישבר רוח הדין ויתחלש הדין, ויתגברו הרחמים על הדין, ועל כן נאמר 'זבחי אלקים', היינו נשבר את כח ותוקף הדין הקשה, וכחמו עד 'רוח נשברה', היינו שמהיה אומה הרוח התקיפה נשברה, ולא תתגר רוחה ובוה ותוקפה. ואזי נרין האדם לעמוד על המצב ברוח נשברה, ויבטיח ממעשיו, כדי שמישבר אומה הרוח התקיפה, וכל זה הוא בעבור שיתחוק הדין, ויתגברו הרחמים על הדין.

זבחי אלקים רוח נשברה. ואיתא בזה בזה (ויקרא, ה ע"ח) שיצנה בחינה של 'קרבן לה', שהקרבנות הקרבנות מעוררת את שם הוי"ה, הרומו לחמים, וישנה בחינה של 'זבחי אלקים', המעוררת את שם אלקים, הרומו לגבורה ודינים, ש'ע' הציחה מניעים את הדינים בשורשם, וז"ל: 'בגין כך ליהוה הוא ולא לאלה"ם', ליהוה אין נריכין לאתערעא רחמי ולא לאלה"ם, רחמי בעינין ולא דינא וכו'. אבל הא כתיב (תהלים נא) 'זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים לא תצוה', 'זבחי אלקים' כתיב ולא 'זבחי יהוה'. אמר ליה, ודאי הכי הוא, 'קרבן אלקים' לא כתיב אלא 'זבחי אלקים', ועל דא שחיתתן בצנפון, דהא זבחה הוא בגין אלה"ם, ההוא סטר גבורה, דיתבסס ויתבר רוחא דדינא ויתחלש דינא, ויתגברון רחמי על דינא, ועל דא 'זבחי אלקים', לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, דכתיב 'רוח נשברה', למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה, ולא יתגר רוחיה וחיליה ותוקפיה. ובר נש בעי כדין למיקם על מנדחא צרות נשברה, ויכסיף מעבודיו, בגין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבידא, וכולא בגין דדינא יתבסס, ויתגברון רחמי על דינא. ופירש הרמ"ז (סס): **ההוא רוחא תקיפא.** ולע"ד שזה הרוח הוא רוח שנפשו, והעיני כשלאשר תדבק הנפש האנושית לנפש הבהמית הקרובה לנוגה וכו', שבה היא נעממת, או מתעורר רוחה שהוא כח התאווי וממלא עשיית החטא. ובמקום שסתם רוח הוא ציוני זה נעשה תקיף וגאה, ובסוגות הקרבן שהנפש מנוהרת, אז נשבר גאות הרוח, שאז בלא הקדוש שבו נטרף הקרבן, גם כן יאיר שם אלה"ם דידיון דין קדוש ועולה א"ש, אז נטהרת הנפש סודיה משם אלה"ם, שנפ"ש גימטריא ה' פעמים אלה"ם, ומאיר המילוי העולה רוח ומשבר כח הרוח. ומוצא צספר התיא (אגרת התשובה, ו) ע"ד הוהר ה"ל, וז"ל: כל קרבן מן הבהמה הוא לשם הוי"ה, היא מידת הרחמים. אבל לשם אלקים, היא מידת הדין, אין מקריבין קרבן בהמה, כי אם לשבר ולהעביר רוח הטומאה והסטר"א, וזהו 'רוח נשברה'. והאין נשברה רוח הסטר"א, כשהלב נשבר ונדכה וכו'. והאין נשבר הלב ונדכה, הנה מעט מועיר הוא ע"י סיגוריה ותעניות, צדומוניו אלה שאין לנו כח להתענות הרבה כדוד המלך, כמאמר ר"ל על פסוק 'ליבני חלל בקרבני', שהרגו בתענית, אך עיקר הכניעה הלב להיות נשבר ונדכה והעברת רוח הטומאה וסטר"א, הוא להיות ממארי דחושנא בעומק הדעת, להעמיק דעמו וצנימו שעה אחת

ברכה נייבן: www.sptth.com

עולמות

עולם הגלגלים הוא אמצעי ומקשר בין עולם התחתון והעליון, ונכללו אין עור בין התחתון שהוא גשמי מקבל השני, ובין העליון שהוא נפרד ואין מקבל השני כלל (תורת העולה ח"א, ט).

הוא יח' ברא אדם על הארץ אשר יצאיהו ואשר יביאיהו, כי ישאו ויכוננו כולל מן עולמות, הנהפך, והנפש המתועבת מעולם הגלגלים בעלי התנועה, והרוח מעולם המלאכים, והנשמה מעולם העליון (אלישר בראשית א, טו).

כמו שכל אברי האדם אחד כי שריון וכוונתו כולל מן הנצחיות והעולמות ערכים כאיש אחד וכוונתו כוללת (מלבי"ם בראשית א, טו).

די יסודות הם בכל העולמות, רק בעולם עשרה הם גשמיים, ולמעלה ביצירת הרוחניים, דהיינו מיכאל מים, גבריאל אש, אוראל אור, אוריאל עפר, ורועלה עולם הבריאה יותר רוחניים, דהיינו ד' חיות שנושאות הכסף, אה"ל למעלה ד' רגלי הכסף, עד שבאצילות הם תכלית הרוחניות, חסד מים, גבורה אש, תפארת אור, מלכות ארץ עליונה, ואלו שורשים לאלו, ואלו לאלו. על כל מה שיש בתחתונים נובא על העליונים, וכן הנהגה חזק אל הנסתר שלה' תולדות אדם, ב"ה כו).

המדרגה התחתונה של עולם העליון, הוא במעלה יותר ממדרגה העליונה של עולם התחתון ממשו שיהיה"ו.

די עולמות אבי"ע שורשים ד' אותיות הוי"ו, בחי' ד' שמות י"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בחי' עת"א, ומהם נמשכים הדי' יסודות אומ"ע, שהם בחי' דב"ם, שכנגדו הם ד' חלקי התפילה, פי' שיע"כ דרושי השחר וליקו"ה פסח ראשי פרקים, א.

עיקר הבריאה היתה רק בשביל האדם, דהיינו בשביל הצדיק שנקרא אדם, ועיקר מעלת האדם הוא שיש לו חלק לקשר ולהוביל כל העולמות יחד, דהיינו לחבר עלמא תתאה ועלמא עלאה (ליקו"ה דברים ג, יב).

כשהצדיק עושה מצוות ומעשים טובים, ומעלה ניצוצות הקודשים שבדמות צומח לו מדרג, אזי הש"ת אוהב אותו מאוד, ובה מקשר גם חציבות העולמות, שהש"ת שורה בכל מעשיו, והוא בחי' התקון שיהיה בביאת משיח, כמ"ש וימלא הארץ דעה וכו', וגם בהמות וחיות כולם יהיו דודים את הש"ת ויבטישו, מקצ, ג'.

כשעו"ה מדרגה לדרגה בעולמות העליונים, לפעמים יכול להתדרג למעלה בנישנותו לבר בלי גופו, שיפריש עצמו מגופו, והוא התפשטות השוים שאלו מרגיש במחשבתו כלל הרגשת הגוף וכו' והעולם, והא"כ שבא אל האצילות אינו מרגיש רק דק מן הדק, דהיינו אצילותו יח, ושם יודע עתידותו ובעש"ט, עקב, וכו'.

האדם הוא עולם קטן, וכמוהו בבחי' קומה שלימה בכל רג"ח אבריו ושם"ה גידים כל העולמות, וכל כללות עם בני"ה הם ג"כ קומה שלימה (אוהב ישראל, משפטים).

ודע שבכ"ף עולם ועולם ובכ"ף מדרגה ומדרגה יש שם דמיונות אליו, והם הם הקליפות. וכח צלוק"ה (ח"ו) מתנה (א, י): כל הטעמים שבעולם נמשכין מכת המדמה, כנראה צומח, אפילו דברים גשמיים, שכת המדמה מטעה לפעמים את האדם וסובר על עץ שהוא אבן וכיוצא.

אצל דברים גשמיים יכולין לזכר השקר והטעות מיד ע"י חוש הראות, אך דברים הנוגעים אל השכל קשה מאוד לזכר הדבר ולעמוד על האמת, כשכת המדמה מתפשט ומטעה את בני אדם להפוך את האמת.

כי מריבוי הדמיונות יש לו כח להפוך כל דבר מהיפך אל היפך, עד שקשה מאוד לעמוד עליו, כי אם כשמקריבין עולמן לנדיקי אמת, שהם בחינת יעקב, שהם בחינת נקודת האמת לאמתו. אצל הבעל דבר מתגרה על זה ציורה, ומניח את עצמו לאורך ולרוחב להרבות מחלוקת על נדיק כוח שהוא בחינת נקודת האמת, שכבר שיצר והכניע וביטל את כח המדמה לגמרי. כי הבעל דבר מסבב בתחבולותיו ומכניס בלבו בני אדם שיאמרו עליו היפך ממש, כאלו הוא היפך האמת ממש ח"ו, וזודה עליו כזבים ומתפעל עליו דברים אשר לא כן. ועיקר התגרה הבעל דבר הוא בגדולים כמ"ש ר"ל, היינו שמתגרה בגדולים ומנהיגים של הדור שיטעו ישראל ממנו ח"ו, מתמדת שידע שאם יתקרבו אליו ולדרכיו ולעולמותיו יקרה כולם להש"ת, על כן מרבה מחלוקת עליו. והכל ע"י כח המדמה, שמשם כל הרמאות והטעויות והערמימות שבעולם. וזה בחינת לבן בן נחור. כי כח המדמה נקרא לבן הארמי, ע"ש שמשם כל הרמאות והטעויות שבעולם כנ"ל. ועל כן נקרא לבן, כי דרכו תמיד להתלבש עצמו במצוות, כמ"ש אדמו"ר ז"ל (בסימן א) על מאמר רב"ם ומהחזי כי לזיאתא

דנורא חורא ברישיה וכו'. כי מכניס בלבו שמונה גדולה לחלוק עליו, כי מְהַפֵּךְ האמת מהיפך אל היפך כנ"ל. גם כי המוח הקדוש של הנדיק האמת הוא בחינת לבן העליון, בחינת דמיונות מוחא חורא ככספא, כי מוחו הקדוש הוא זך ונקי ככסף נרוף, וכל המורה שהוא מגלה הוא אמת צרור זך ונקי בלי שום סיג ופסולת כלל, בחינת אֲמִרֹת ה' אֲמִרֹת טהורות כסף נרוף וכו' מוזקק שבעמ"ס. ולעומת זה, הכח המדמה שמתעלה את האדם נקרא לבן הארמי, כי מרמה ומטעה כל כך את בני אדם בכל מיני טעויות ושקרים, עד שהשקר צרור אצלם כאלו אין זו שום ספק לנטות אל האמת. וזה בחינת לבן דקליפה וכו', שעל ידו כל ההתגרות והמחלוקת שחולקין על הנדיק האמת שהוא בחינת יעקב, בחינת נקודת האמת שצין כל הנדיקים.

ליקוטי הנחל

ודע, שבכ"ף עולם ועולם ובכ"ף מדרגה ומדרגה יש שם דמיונות אליו, והם הם הקליפות. ועי' דבדני מוהר"ם (המנצח) נח"ל ד"ה 'ודע שכל עולם ועולם וכו', המנצל שכת המדמה נקרא לבן הארמי, והסופר לזכר צוה בליקו"ה (ח"ו) מתנה ד, א, י): זהו חכמת נחור, מתמדת אצל ידו כל ההתגרות והמחלוקת שחולקין על הנדיק האמת שהוא בחינת יעקב, בחינת נקודת האמת שצין כל הנדיקים, בבחינת בני אמי נפרו בני, שמוני נטרה את הכרמים, כרמי שלי לא נטרתי'. כרמים' הם בחינת מנהיגים כמו שפירש"י שם, 'בני אמי' פירש"י אשני מרשים, היינו בחינת כח המדמה, שהוא בחינת פרעה ומרעים (כמ"ש בהמורה י"הי מקו' בסי' נ"ד ע"ש), היינו ש'בני אמי', שהם כוחות המדמה שאינו מצורה, הם נפרו ונתגרו ב'ג, היינו כנגסת ישראל, עד אשר שמוני נטרה את שלי לא נטרתי', כרמי שלי הוא בחינת המנהיג האמת, היינו הנדיק האמת. ועל כן נקרא 'כרמי שלי', כי הוא יודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד, וליתן ענה והתחזקות וכו' לכל אחד מישראל כראוי לו, ועל כן נקרא 'כרמי שלי', כי הוא המנהיג שלי, היינו של כל אחד ואחד מישראל באמת, כי רק הוא יודע להנהיג אותי ולהושיע לי באמת. אצל שאר המנהיגים החולקים עליו נקראים כרמים ומנהיגים אחרים, ואינם שלי, כי אע"פ שיש בהם כמה שהם נדיקים ושקרים, אצל מאחר שעדיין לא שיצרו המדמה לגמרי ואינם יכולים להושיע לי, על כן אינם מנהיגים שלי, מאחר שאיני יכול לקבל תועלת מהם. ועל כן מנקשת כנסת ישראל מהש"ת 'אגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ זבאים וכו', שְׁלֵמָה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך', היינו שנסתם ישראל מנקשת ומתחננת מהש"ת שיגיד לה ויגלה לה האמת, 'איכה תרעה איכה תרביץ', היינו איכה ואיפה הוא הרועה את ישראל באמת, צעת הגלות המר הזה שהוא בחינת 'זבאים', כמו שפירש"י שם שהוא עת החוס שרע להאלין (ועי' מוה צמ"א). וצבילי זה נקרא הכח המדמה 'לבן בן נחור', בחינת 'בני אמי נחור ב', מתמדת שכל ההתגרות לחלוק על הנדיק האמת הוא ע"י כח המדמה, שמתעלה את האדם עד שמהפך האמת לשקר לאמת, כמ"ש 'הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים אור לחושך וכו' שמים מתוק למר וכו'.

ומעייין מן המקדש יצא. רבינו מנצח כעת שעבודת הקרבנות בביתמ"ק שזכת את הדמיונות וההאזנות. וצליקו"ה מוצא ש'חכמה' הוא בחינת 'שכל בכת' הנ"ל, ועל כן כשיצנה ביהמ"ק והמדמה יוכנע, אזי יצא ממש מעיין החכמה דייקא, היינו שכל בכת, כמוצא לעיל ש'כשזה קס זה נופל. והנה פסוק זה נאמר בצנזרות יואל, שהתנבא על הימים שה' ישיב את שבת יהודה ל"א, ואז ייבנה המקדש ויאל ממנו מעיין מים, שהוא השפעת חכמת המורה. וחלש"כ ציואל (ד, יז-יח): וידעפס פי חני ה' אלקיכם שכן צליין הר קדשי ויהי'ה ירושלים קדש ויריס לא יעצרו צה עוד: ויהי ציוס יהואל ויפוי הקרים עסים והגזעות פלגיה קלב וכל פסיקו יהודה ילכו מים ומעין מציית ה' יאל והקפה את פלג השפטים: ויצא המלבי"ם (סס): וידעפס. ואז תדעו צדיעה צרורה שאני ה' אלקיכם. שזון צליין הר קדשי. ר"ל כי בקרב ישראל חני, מלך שכינת המתמדת צליין. והיא ציוס הוא. תמרה השפע והצרכה ציור שאת, עד שההרים יטפו עסים מרוב הפירות המתוקים, והגזעות תלכנה חלב מרוב הצקר והאלן, וכל אפיקי יהודה ילכו מים, שעד עתה היה חסרון מים בין צללות א"י בין צירושלים, שלא היו מעיינות צירושלים, ואז לא לבד שיהיה מים ביהודה, כי גם מעיין יצא מצית ה', שמשם ייפחה מקור ויפחה יתפשט לחוץ, עד ששקה את נחל המיש'ה, וכו'. ועל המעייין הזה כבר יצא ויחזקאל וכו'. ועל דרך הרמז, שמשם תאל התורה והאמונה הנמשלת למים, לכל העולם, ויען שבשמים פרלו צננות וצנזורה וזה לבית פעור, והיה ראשית טחאת לבית ישראל, מציין שהמעייין הקדוש יטהר את הטומאה אשר התחילה בנחל השיטים, ויעביר הרעות הזרות וההאזנות"ו.

וכשיבנה בית המקדש, אז יתקיים (יואל ד) ומעייין מן המקדש יצא.

ב ודע, שבכל עולם ועולם ובכל מדרגה ומדרגה יש שם דמיונות אלו,

כי מְהַפֵּךְ האמת מהיפך אל היפך כנ"ל. גם כי המוח הקדוש של הנדיק האמת הוא בחינת לבן העליון, בחינת דמיונות מוחא חורא ככספא, כי מוחו הקדוש הוא זך ונקי ככסף נרוף, וכל המורה שהוא מגלה הוא אמת צרור זך ונקי בלי שום סיג ופסולת כלל, בחינת אֲמִרֹת ה' אֲמִרֹת טהורות כסף נרוף וכו' מוזקק שבעמ"ס. ולעומת זה, הכח המדמה שמתעלה את האדם נקרא לבן הארמי, כי מרמה ומטעה כל כך את בני אדם בכל מיני טעויות ושקרים, עד שהשקר צרור אצלם כאלו אין זו שום ספק לנטות אל האמת. וזה בחינת לבן דקליפה וכו', שעל ידו כל ההתגרות והמחלוקת שחולקין על הנדיק האמת שהוא בחינת יעקב, בחינת נקודת האמת שצין כל הנדיקים.

מילואי חכמה

ומעייין מן המקדש יצא. יצארו המפשישים שמעיין זה שצנזרות יואל, הוא המעייין הנזכר בצנזרות יחזקאל. ואלו להרחיב ולהביא חף את לשה"כ ציחזקאל (מו, א-ב, י): וישבני אל פתח הבית והנה מים יצאים מפתח מקפפן הבית קדימה וכו': ויגד אלף נחל חסר לא אוכל לעצב פי גאו הפים מי פשו נחל חסר לא יעצב: (...) ועל הפלג יעלה על פתחו מיה ומיה כל עץ מחלל לא יבול עלהו ולא יחס פרוי לתלפיו יעבר פי מימינו מן המקדש המה יוצאים ויהי פרוי למחלל ועלה לתופסה: ופירש המלבי"ם (סס): כי גאו המים. והנה מלמד שיהיה הנס כפשוטו, שאלו מקור נפתח מצית ה', כמ"ש (יואל ד) ומעייין יצא מצית ה' והשקה את נחל השיטים, וכו' והיה ציוס יהואל יצא מים חיים מירושלים, כי צירושלים לא היה מעיין מעולם, ואז תמרה הצרכה ממקור מים חיים, חוץ מזה צה לרמו ג"ג על מי העדת והמורה והאמונה, אשר יצאו מצית ה'.

ומעייין מן המקדש יצא. ואיחא צהר (שלת, קסה ע"ג): 'צבטר דרוס צעורה דא, אחילייד חד מעיינא דמילא וכו', מאן דשמי מינייהו יתחסס ויתפסק כחכמתא. מעיינא דא נפיק מגו מרגל'ה חדא זעירא כצומל'ה דדרוס, אינון מיין צלעי גו אחרל, וממנון יפקון צב ממקדשא עד דיעלו לנחל שיטים, וישטופון יהואל דלולדין מילא דשיטים. ועל דא מיין אלין צעורה, בגין אינון דלחחון תמן דכרוין הוה שחאן מן מילא, לא חיישי צנוקדי צמיתיהון ללחחחא קמי מלכא קדישא. מו דהא יתפסקון לנמדע מילין סמימין דמלכא עילאה, גו מקדשא דא כל הרורין יתפסקון, צר הרורא דחידה דמלכא קדישא. ופירש החמוק מדעש (סס): צטר דרוס צעורה וכו'. שהוא ז' חסד, יולד ויאל מעיין אחד של מימי חסד. כחכמתא. כחכמתא התורה. מו מרגל'ה חדא. ר"ל המרגלות היא אות ה' דהוי"ה שהיא חכמה, שהיא צנוק חסד שצדקו, ומשם יוכה לחכמה השותה ממנו. עד דיעלו לנחל שיטים. הוא סוד תמילת מימי השפע הניתן אל הקליפות, ואותם המים מגדלים וזמה שהם כח למינונים, היונק משם נדבק בהם, וכדי לבטל זאת, תמילת מאלו מימי חסד מגיעות עד הגתל כו'. וישטופון סהו"ה וכו'. ועי"ז אס שורשם שהם הקליפות, יטהרו, וצו' צלע המוות לנח"ל. ומרומו צפוקים מצית ה' יצא, והשקה את נחל השיטים. צר הרורא דחידה דמלכא קדישא. חוץ מההרור של שמת המלך הקב"ה, שמשמת את ישראל צעליית הרגל.

מסירת הקשרים

טז וכפי העולה מהמאמר, שכאשר וזכה להכניע ולשבר את האהות המדומיות וכו', אזי נתקומם תכונת שכלו, וזכה ל'שכל בכה', שהוא 'מעייין החכמה'.

ברטל בן שווייטל: www.sptth.com

רדע, שאין שני בני אדם שווין זה לזה. וכעין זה איתא במסכת סנהדרין (לח ע"ב): תנו רבנן, להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שאדם טובע כמה מטבעות צחות אחד, וכולן דומין זה לזה, אלל הקב"ה טובע כל אדם צחותו של אדם הראשון, ואין אחד מהן דומה לחצירו, שנאמר 'תתהפך כחומר חוקם, ויִתְיַצְצוּ כמו לצוש' וכו'. תניא היה רבי מאיר אומר, בשלושה דברים אדם משתנה מחצירו, בקול, במראה, ובדעת. ומוצא עוד בצמד"ר (כח, ג, וע' גס בצרכות נח ע"א) ששוי זה קיים גס בדעתם וצרוחם של הנפשות, וכו': כשם שאין פרלופותיהן דומין זה לזה, כך אין דעתן שווין זה לזה, אלל כל אחד ואחד יש לו דעה בפני עצמו, וכן הוא אומר (איוב כח) 'לעשות לרוח משקל', לרוחות של כל בריה וברייה.

ומתחתיו ח"ו, גס משם כשמתעוררים לעלות משם, גס שם יש צודלתי כמה וכמה מדריגות צלי שיעור. כמו למשל שראין בגשמיות, כשרויין לעלות מצית לעלייה יש מדריגות רבות, וכן מעלייה לעלייה, מכל שכן אם ישער דעתו כמה מדריגות יש מארץ לשמים, ואפילו כשמגיע לצחינת שמים עדיין יש צחינת עלייה, מכל שכן משמים למעלה ולמעלה למעלה. וכמו שיש מדריגות הרבה מארץ לשמים ולמעלה יותר, כמו כן צמוך גוף עובי הארץ צודלתי יש שם גס כן כמה וכמה מדריגות, אם ישער דעתו מרחפות וצורות ומחילות בעמקי הארץ הרבה, צודלתי אם רוצה לעלות משם מעמקי הצורות והמחילות, בהכרח שילך מדרגא לדרגא. וזה נשמע מפיו הקדוש בפירוש אלל התורה 'אחוי לן מנא' (בסימן כ"ה), שמדבר שם מעליות מדרגא לדרגא, שמתגברת ומשתטחת הסט"א והקליפות כשנתעורר לעלות משם בהכרח שילך מדרגא לדרגא, ואזי משתטחין כנגדו בכל פעם, על כן יש להאדם מלחמות גדולות ומניעות רבות בכל פעם שרוצה לגשת לאחיה עבודה. וגס כי לפעמים מעולם המלחמה הוא נכשל ואינו עומד בציון ח"ו ולריך להתחיל מחדש, על כן לריכין התחזקות גדול ועצום מאוד צכמה פעמים בכל יום ובכל עת, לרחם על עצמו ולתשוב על תכליתו וסופו בכל פעם, כי סוף כל סוף מה יהיה ממנו, ואין שיהיה ארץ שיהיה הוא מחוייב ומשעבד ללחום מלחמת ה' בכל מה שיוכל, כי היגיעה צעמנה מה שמתייגע ותותר ללאת ולעלות מפחיתות מדריגתו, זה גס כן יקר מאוד מאוד צעיני השי"ת, ואם יתייגע ויחמור וינפה ויחפול בכל יום להשי"ת שיוציאהו ממקומות אלו שגפל צהם, צודלתי יהיה אחריתו לטובה, כי סוף כל סוף יתהפך הכל לעובה, כאשר שמעתי והצנתי מפיו הקדוש צכמה וצנתי לשונות רמזים שונים.

שאין שני בני אדם שווין זה לזה. ואיתא צוה צשיהר"ן (נד): השי"ת אינו עושה שני פעמים דבר אחד. כי אפילו גלגולים, אין זאת הנשמה נתגלגלת פעם שניה כמות שהיא, רק זאת הנפש עם זה הרוח וכיוצא צוה כידוע, נמצא שעכשיו, כשזה הנפש מתקצן עם רוח אחר וכיוצא צוה, שוב אין זה מה שהיה קודם, כי אין השי"ת עושה שני פעמים דבר אחד.

מילואי חכמה

שאין שני בני אדם שווין זה לזה. ומוצא צוה בספר אמרי פנחס (שער ו, א): אדם יכול להיות נוצר ומי ע' שנה, רק צעצור דיבור אחד או תנועה אחת שיעשה צאמת להשי"ת, ואף שצאשר דברים מקלקל, ומי יודע אימת יחזור למקומו אל השי"ת, מכל מקום לריך להיצרלות צעצור אותה התנועה, שהיא לריכה להיות, ואי אפשר לעשות ע"י זולתו, כי אין שני בני אדם שווים צעולם, מיום שנברא עד סופו.

ילקוט הנחצ'

שאין שני בני אדם שווין זה לזה. ומוצא צליק"ה (ח"מ שומר שער ג, ז) גבי השינויים שיש בין הצדיקים והכשרים, שזה ענין ריבוי הגוונים, וכו': כי צאמת הצדיקים והכשרים, כל אחד ואחד כוונתו רצוי לשם שמים, ואעפ"כ צודלתי דעתם חלוקה זה מזה. כי אי אפשר שיהיו דעותיהם שוות לגמרי, כי אין שני בני אדם דומים זה לזה, וכשם שמשונים בני אדם צצורותיהם כך משונים צדעותיהם, ועל כן צהכרת שיהיה שינויים ציניהם צדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם. ומיום צריאת העולם לא היו עדיין שני צדיקים וכשרים אמיתיים שווים לגמרי בכל תנועותיהם, אע"פ ששניהם הולכים צדרך אחד ויונקים מרוב אחד, אעפ"כ יש חילוקים רבים צדרכיהם והנהגותיהם, וכמו שהאריך רבינו ז"ל לספר ולהפליג צגודל החילוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמננו, שכולם הם מחלמידי הצעש"ט והמגיד זצוק"ל, והיה שלום גדול ציניהם, ואעפ"כ היו מחולקים מאוד צדרכיהם, שזה היה נוסע על המדינה ודרש צרבים, וזה יש צציתו, זה האריך מאוד צתפלה והתפלל לפני התיבה צנעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל צנחש עם הציבור צדרך ההמון, וזה הרבה צמורה יותר, וזה הרבה צנצקות ופדיון צצויים, וכיוצא צוה שינויים רבים לאין מספר, אע"פ שכולם ינקו מרוב אחד. כי אי אפשר שיהיו כולם שווין, כי כל אחד עובד את ה' כפי מידתו וכפי שורש נשמתו. וזה עיקר שעשועיו יתצרך, שיש לו צדיקים וכשרים הרבה צעולם, שכל אחד ואחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין צחצירו, שזה צחינת 'שראל אשר צן אתפאר', שהם כלולים מגוונין סגיאין. כי אין הקב"ה עושה שני דברים שווין, רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שורשו צרעון העליון. אלל הצעל דבר הוא מתגרה ומתקנא צחצורת הצדיקים והכשרים, ומכניס צהם מחלוקת, ועיקר המחלוקת הוא מחמת שכל אחד אינו מאמין צחצירו שגס כוונתו ורצונו לשם שמים, אע"פ שאין צחצירו מתנהג צדרכו ורצונו. כי הצעל דבר מטעה הלצ, עד שנדמה לכל אחד שחצירו חולק עליו ונוטה מן האמת, כי הצעל דבר הוא 'נרגן מפריד אלוף', ואיש מדינים לחרחר ריב, כי הולך ומסכסך זה צוה, והוא צין אחים יפריא', עד שלפעמים יש ששני בני אדם שניהם רוצים רעון אחד, ואעפ"כ יש ציניהם מחלוקת גדול, מחמת שכל אחד אינו יודע שחצירו רוצה גס כן צוה, ואינס מתוועדים יחד לדבר אחד עם חצירו לגלות דעתו ופנימיות רצונו, ומחמת זה נדמה לחצירו שהוא אינו רוצה צוה, ומחמת זה נעשה ציניהם מחלוקת גדול, עד שאח"כ אפילו כשמתוועדים יחד אי אפשר לכל אחד לגלות לחצירו פנימיות דעתו ורצונו, כי מחמת הקטנות והמריבות והקפידות צציניהם, אין אחד מהם יודע ומצין רעון חצירו, צצאמת אין שום שינוי ציניהם. ודבר זה מצוי כל פעם.

כסא כבוד מרום וכו'. פסוק זה נאמר בפרק שנתחילמו מוכיח ירמיה את ישראל על חטאיהם וצפרע על סקר ליבם מהש"ת, וצוטטים בזני האדם. וזוה"כ בירמיה (י, ט-ד): עקב הלצ מכל ואגש הוא מי ידענו: אָנִי ה' חקר לִבְ צִוּן פְּלִיזוֹת וְלָמַת לְאִישׁ פְּדָרְכָיו פְּקָרֵי מַעֲלָלוֹ: (...) פֶּסַח כְּבוֹד מְרוֹס מְלֶאשֶׁן מְקוֹס מְקַדְשָׁנוּ: מְקַוָּה יִפְרָאֵל ה' פֶּל עֲזָרְךָ יִשָּׁו וְסוֹרֵי פֶלְאָךְ יִפְתּוּ פִי עֲזָו מְקוֹר מִיֵּם שִׁיִּים אֶת ה': רָפְאֵנִי ה' וְאֶלְפָא הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶזְעָפָה פִי תְהַלְתִּי אֶפְסָה: וְיִצָר הַמַּזְ' (ס): עֲקוּב הַלֵּב. עַם כִּי לֵב הָאָדָם הוּא מַעְוָקָס וּמַעוּת יוֹמֵר מַכֵּל אִיבְרִיו, וְיֵשׁ לוֹ מַכְאוֹב חוֹק, ר"ל דעה נפסדת לחשוב, מי הוא היודע תעלומות ליבי. אני ה'. ר"ל אולם אני ה' חוקר לֵב הָאָדָם וְבוֹטָן מַחֲשָׁבַת הַכְּלִיּוֹת, לִדְעוּת מֵה הוּא, וְכַפְרֵי מַעֲלָלוֹ. **כסא כבוד מקוֹס**

חיים. אם ה'. שמשפיע הטובה בכל עת כמקור הנובע. ופאני אמר הנביא, כשאתה תרפא אותי יהיה נרפא. ולתוספות ביאור אמר, הושיעני מן הקמים עלי ואז יהיה נושע, ר"ל אין זיד מי להושיע לי וזולתך. **כי פאני אסה.** כך אני מתהלל לומר שאתה אלקי ישעי. ופירש הרד"ק (ס) את שייכותו של הפסוק 'כסא כבוד וגו', עם עקבות הלצ, וז"ל: **כסא כבוד וגו'.** דבק לענין הפסוק שאמר 'אני ה' חוקר לֵב צוֹטָן כְּלִיּוֹת' וכו'. ופירש הענין כן, צא הנביא להודיע שהשי"ת שוכן במקדש כמו שיושב בכסא כבוד מרום, שהוא השמים העליונים, ואמר שהוא 'מלאשון', כלומר מקדש, כמ"ש 'נכון כסאך מאז'. אמר, כמו שהשמים שהם כסא ה', והם כסא כבודו, מעידים על מליאותו ועל כבודו, כן מקוֹס מקדשנו מעיד ומורה על עַם מְלִיאוֹתוֹ, שהשכין אורו וכבודו צו. ולא יחשוב החושב שהיות השי"ת על כסא רם ונשא, והוא השמים, ימנעוהו מלדעת את אשר בלחך, ומללשגים בשפלים ומענוש הערים על רשעם, כי מקוֹס מקדשנו הוא עדות ורואה שהוא רואה בשפלים וחוקר ליבותם וכליותם, כי הוא שוכן במקדשנו, ושכנו ושבתו בשמים, ונראית צו אורו וכבודו. ואחר שהוא שוכן צו והוא נמלא בטובותיו, מן ההכרח להאמין שה' רואה אותנו ופוקד את מעשינו ובוטן את לִבְנוֹתֵינוּ וְכִלְיוֹתֵינוּ לְטוֹב וּלְרַע.

מקדשנו. כמו כסא הכבוד, והוא שמי מרום, כמ"ש 'השמים כסאי' (ישעי ס), כן הוא מקוֹס מקדשנו. כי כמו שהשכינה היא בשמים, כן היא בציבה"ק. **מקוֹס ישראל ה'.** לכן מהראוי שתקוה ישראל יהיה אל ה', הואיל וטעם שינתן ציביהס. כל עוזיך. כל העוזים אותך וצוטטים בלדס, ראוי הוא שיבוש. וסורי. הסרים ממני. והוא מלאמר הנביא דבר האל. **נאך יימנו.** בנספר ייכתבו לרדת בתחיתו הארץ בעמקי השאול, על כי עזבו מקור הנובע מים

שהיות השי"ת על כסא רם ונשא, והוא השמים, ימנעוהו מלדעת את אשר בלחך, ומללשגים בשפלים ומענוש הערים על רשעם, כי מקוֹס מקדשנו הוא עדות ורואה שהוא רואה בשפלים וחוקר ליבותם וכליותם, כי הוא שוכן במקדשנו, ושכנו ושבתו בשמים, ונראית צו אורו וכבודו. ואחר שהוא שוכן צו והוא נמלא בטובותיו, מן ההכרח להאמין שה' רואה אותנו ופוקד את מעשינו ובוטן את לִבְנוֹתֵינוּ וְכִלְיוֹתֵינוּ לְטוֹב וּלְרַע.

ליקוט הנח"ל

ועבודת אביה ושתייה. ומונח זה ניקרא לשנת (כ): וזה שנוהגין לנסוע לנדיקים על שבת ולישב על שולחן סעודתם, בכדי שהפנימיות שלהם יהיו נעשה לבוש להחיותיות של הנדיק.

ועבודת אביה ושתייה. ומונח בליקו"ה (א"ח"ה ברכת הרים א, ח) שהו ענין הברכות שחוקי חו"ל על המאכלים (ישע צהם כהם בחיות של עלייה מדרגא לדרגא), חו"ל: הנה ידוע שבוטות האכילה כדי לצרר הפניות שפלו לבחינת כח המדמה, כח הבהמיות, בחינת נומח חי, להעלות לבחינת מדבר. ועל כן לריך לצרר קודם האכילה, כי הברכה הוא בחינת שבת ה' וגדולתו, וע"י נכנע כח הבהמיות כנ"ל, ואזי יכול הנפש שיש שם לעלות ממדינת דומם נומח חי למדינת מדבר כנ"ל. ואח"כ כשאוכל, ואזי המון נחלק באיברים, ומתחילה גיון הכבד, ששם בחינת נפש המתאוה, ומשם ייקח הכסילות שהוא כח המדמה, ולריך לצרר המאכל המאכל כבר להעלותו מן הכבד אל המוח, שזה עלייה מן מדינת למדינה, ולריך להכניע שנית הכח המדמה שצנעו האדם צענמו, שהוא בחינת הדם שכבד כנ"ל, כדי להעלות המאכל אל המוח, שמשם עיקר עלייתו. ועל כן אחר האכילה לריך לצרר ברכה אחרונה, כדי להכניע שנית הכח המדמה שנתון האדם צענמו, כדי שיוכל המאכל להצטרר ולעלות אל המוח כנ"ל. וכן ליחא בספרים, שהברכה היא בצביל צירור המאכלים ועלייתן.

ועבודת אביה ושתייה. והנה יסוד לענין עבודת האכילה והשתייה נמלא בדברי חו"ל בשמחת מנחות (זו ע"א, ח"ל: 'ידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה' פתח צ'מנח' וסיים בשולחן. רבי יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו, בזמן שביהמ"ק קיים מנחם מכפר על אדם, ועכשיו שאין ביהמ"ק קיים שולחנו של אדם מכפר. ופירש"י (ס): **שולחנו של אדם מנכר עליו.** דנותן פרוסה לאורחים. ונאלחו הפוסקים (ס): **שולחנו מנכר עליו.** דגדולה לגימא (סנהדרין קג, ושם ביאר רש"י שהלגימה היא האכילה שמאכלים את האורחים). ומונח צוה בגמלה עמוקות (פ' שלח): הענין ע"פ הקדמות האר"י, 'פתח צמנח וסיים בשולחן' (מגינה ס), כשם שבזמן שביהמ"ק קיים היה המנחם מכפר, והוליו ע"י אכילת כהנים נילאות התקוות בצמנה, ע"ד 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים', וצוה 'בעלים, הנילוות התקוות צבעל חי, מתכפרים', וכן עמה ע"י אכילה של אדם אוכל כוונתו להעלות נילאות מן האוכל, לריך אוכל לשובע נפש, ר"ל להעלות נפש התקוה צו. וכן מונח צוה בספר המקנה (קידושין נ ע"א): מה שאלמנו חו"ל בצמות 'תלמידיו של אברהם אבינו אוכלים צבוה' ומוחלין לעוה"ב, וענינו כי אע"פ שהאכילה דומה, שהוא הנחת הגוף, אצל מי שזוכה מתקן מאוד באכילתו, כמו שאמרנו 'שולחנו של אדם מכפר עליו', והוא כאלו הקריב קרבן, וממה שהוא אוכל צבוה' ומוחלין לעוה"ב. וזהו שאמרנו 'אוכל מה שהנחתך, ושמה מה שהנחתך', מה שאין כן צבוהם את המורה, אז

האכילה מוסיקה ונחשב כתקוה ע"י, כמ"ש 'אילו אכלו מנחמי מתי'. וזהו שאמר הכתוב בפרק והיה אם שמעו 'אכלת ושבעת וגו', ר"ל אם תשמע לדברי, אז תאכל ותשבע ויטב לך. ואמר אחר זה 'השמרו לכם פן יפתה לצבכם וגו', ר"ל שמה יפתה מן היפה, כמ"ש 'כלל לצבך, צבי יריר', ואם לא יכנע בתחילה קודם האכילה ע"י המורה, וכמ"ש חו"ל (צ"ב צ) 'קודם שלד אוכל, יש לו עני לצבות', אז יפתה לצבכם, שע"י האכילה יסור ויעצור אליהם אחרים, שהוא תקוה ע"י כנ"ל. וע"י צבכר ראשית כמנה (שער הקדושה, עו), העוסק רבות צענות האכילה וכו', ע"ש.

ועבודת אביה ושתייה. ומונח צוה בצק המים (כד, ו-י): מה שאמרנו רז"ל דעשיו שולחנו של אדם מכפר עליו, היינו שיוכח באכילתו להיות צריא לעבודתו יתברך שמו, ויאמר צפה מלא 'אין אני אוכל להנחת גופי, אלא להיות צריא ומוק לעבודת השי"ת', וצוה הדיבור שמדבר, צורא מלאך חדש ומסלק הסט"א. עוד זאת לריך לכוון מאוד באכילתו, שהוא צא לצרר הנילוות מדומם נומח חי. ומטעם זה אין להוליו ענמות וקליפין מהשולחן, כי אם אחר ברכת המון, משום דנילוות הקדושה הדנקים צהם, אינן יולאים כי אם ע"י ברכת המון. וענין תראה עד היכן מגיע גדול הצירור של האכילה, דיגלה הרב צע"ט ויע"א, דאפילו גוי שאכל גוי מאכל שולחנו צו נינוך קדוש, ובכח האכילה היא עשה שירות לישראל, וע"י יהיה עליו צד מה להנינוך ההוא, אף שאינו כל כך כמו אל היה ישראל אוכלו, שהיה עולה ביותר מנז היומו ישראל, ומה גם אם היה מכוון, שהיה מנזר אוכל לגמרי. **ועבודת אביה ושתייה ושאר צרכי הגוף.** ומונח צוה במסילת ימים (פכ"ו) שהלדס הקדוש וצוה לך שאתי גופו ועסקיו הגשמיים מוצקים להשי"ת כמחילת הדניקות, חו"ל: והנה האיש המתקדש בצרכיו צורלו, אפילו מעשיו הגשמיים חורים להיות ענייני קדושה ממש. וסימניך אכילת קדשים, שהיא עממה מלות עשה, ואמרנו ח"ל (ספרא) 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים'. ומראה עמה ההפרש צבין ה'טוה' ל'קדוש'. הטוהו, מעשיו החומרים אינם לו אלא הכרחים, והוא עממו אינו מתכוון צהם אלא על צד ההכרח, וממלא שע"י יולאים מסוג הרע שבוטותיות ושאחרים טוהרים, אך לכלל קדושה לא צלו. כי אילו היה אפשר צלחם, כבר היה יומר טוב. אך הקדוש הדנק תמיד לאלקיו, ונפשו מתהלכת צין מנצב צבל העולם, וכמאמר ח"ל צמדש. כן המאכל והמשתה שהאיש הקדוש אוכל, עליו הוא למאכל ההוא ולמשתה ההוא, ואילו נקרב על גבי המנחם ממש. והוא הענין שאמרנו עליו ח"ל (ממות קה) 'כל המציא דרוח לת"ח כאילו הקריב ציבורים', וכן אמרו (יומא עא) 'מלא גרוסם של ת"ח יין'

מסירת הקשרים

(כ) ויתכן לרמוז, שכפי המובא במאמר שביהמ"ק הוא מקוֹס הכנעת הקליפות והמדמה שבלב, כך גם עולה מפסוקים אלו, שביהמ"ק הוא עדות לגילוי השכינה בתוכנו, בבח"י גדולות הבורא והארט הגוונים, שעל ידם נכנע המדמה שבלב, המסית את האדם לחשוב שפול ונתרחק לגמרי מהשי"ת.

עצה ותושייה

פנימיות והחיותיות הם שני מיני עבודות. עבודת התורה והתפילה והמחשבות הם פנימיות, ועבודת אביה ושתייה ושאר צרכי הגוף הם חיותיות. ועבודות החיותיות הנ"ל שפ האדם העליון, מאירה ומשובחת יותר מעבודות פנימיות הנ"ל שפ האדם התחתון (קצור ליקוטי כה, ח).

רבי יוחנן קרא למאניה וכו'. איתא במסכת שבת (ק"ג ע"א):
 'וכדחתו מעשות דרכיך' (כדחתו, שלא יהא מלבושך של
 שבת כמלבושך של חול, וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה 'מכבדות'
 וכו'. א"ר אחא בר אבא א"ר יוחנן, מנין לשינוי בגדים מן
 התורה, שנאמר 'ופשט את בגדיו
 ולבש בגדים אחרים', ותנא דבי רבי
 ישמעאל, לימדך תורה דרך ארץ,
 בגדים שישל בהן קדירה לרבו, אל
 ימווג בהן כוס לרבו' (ע"י שם
 בהמשך דברי הגמרא, העוסקת בסוגיית
 הלבושים הראויים לת"מ. ופירש"י (סג):
מכבדותי. שמכבדין בעליהן. מנין לשינוי
 בגדים. שהוא דרך כבוד לפני

כבוד זה היצוניות ולבוש, כבו"ש (שבת ק"ג) **רבי**
יוחנן קרא למאניה וכו'. מדרם מראשון, היינו
כשנתרומם ונתעלה ממדרגה הראשונה,
ואז נעשה מפנימיות היצוניות, בשביל זה,
מקום מקדשנו, צריך לקדש את המקום
מוחדש, כי הקליפות חוזרים וניעורים כנ"ל:

בי הקליפות חוזרים וניעורים. וזליתו"ה (חו"מ ממנה ד, ו-י) דרש
 את הפסוקים מפרשת ויאל גבי יעקב אע"ה, ודו"ק וראה שדדנריו
 גלולים ביאורי פשט לנקודות רבות מהמאמר, ח"ל: כשאיש הישראלי יואל
 מדרגה לדרגה או משתמטים ומתפשטים כנגדו הקליפות, שהם
 הדמיונות וכו', שהם בחינת חרון
 אף, כי הם מתוקפת לדינא כידוע.
 וזהו 'ויאל יעקב', שהוא איש
 הישראלי, 'מצאח שבע', היינו
 מהמדריגה הקדושה שהיה בה,
 שנקראת צהר שבע, כי כל דרגה
 ודרגה דקדושה כלולה מכל השבעה
 מידות, שהם ז' ימי הבנין שכלולים
 בכל דרגה. וכשיעקב, שהוא איש

המקום. **ולבש בגדים אחרים.** 'והואיל את הדשן'. הזקיקו הכתוב
 ללבוש בגדים פחותים בשעת הוצאת הדשן, שאינה עבודה חשובה,
 כדי שלא יימאסו בגדיו החשובים שעובד בהן עבודת אכילה
 ושתיה, כגון קיטור וניסוך. וז"ל המהרש"א (סג) שהגמרא למדה
 מהאין לענין שינוי בגדים, וכן רבי יוחנן קרא לבגדיו 'מכבדותי' על שם בגדי
 אהרן, שנאמר עליהם 'לכבוד ולתפארת'. ח"ל: **קרי למאני מכבדותיה**
כו'. ולקמן יליף שינוי בגדים מאהרן, ומאניו ביה האי לישראל
דכתיב 'ועשית בגדי וגו' לכבוד ולתפארת' (יה"כ).

הישראלי, יואל משם כדי לצוא למדריגה שניה הגבוה יותר, אז
 'יאל תנה', שמוכרח לילך דרך החרון אף, שהם הקליפות, שמהם
 כל הדמיונות והתאוות והצלולים שמתפשטים נגדו בכל פעם
 כנ"ל. אזל מחמת שאיש הישראלי, בחינת יעקב, חוק דעתו ואינו
 מניח את מקומו, ואינו נופל בדעתו מחמת זה, רק מתחוק בכל
 מה דלפטר לעמוד על עומדו, ע"י 'ויפגע במקוס', ע"י זכה
 להבין האמת, שמה שמתפשטים התאוות וכו' כנגדו כל כך, אין
 זה נפילה ח"ו, רק שהוא מחמת שצריך לצוא למדריגה גבוה יותר
 ולהתקרב להשי"ת בהתקרבות יותר, מחמת זה מתפשטים כנגדו

כל כך כנ"ל. וזהו 'ויפגע במקוס', שזכה בחוקף החרון אף, שהם
 שעולין למדריגה גבוה יותר מתקרבין ביותר להשי"ת, שהוא מקומו של עולם,
 כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו. היינו שיעקב בחינת איש
 הישראלי, ע"י גודל התחזקותו וזכה להבין האמת שאין
 זה נפילה והתרחקות ח"ו, רק פגע שם דייקא במקומו של עולם, שהבין ששם
 דייקא לרצו לצוא למדריגה גבוה יותר, להתקרב ביותר
 להשי"ת, ועל כן מתפשטים כנגדו כל כך (וכפי המוצא להלן בסוף המאמר,
 גבי מה שאמר רבינו יצחק טועין הפסידים הרבה). ואז 'יאלן שם כי
 בא השמש', היינו שקיבל על עצמו וסבל זכר החושך שהוא בחינת לילה, ולן
 שם זכרו שהיה לו מרדיפת התאוות והדמיונות, שהם
 בחינת חרון אף, שהם בחינת הקליפות שהתפשטו כנגדו מכל
 השכל והמוחין שנסתלקו ממנו, כי צעת התגברותם והתפשטותם אין
 השכל בשלימות. כי כח המדמה שמשם כל התאוות וכו', הוא כנגד
 השכל, כמבואר בתחילת התורה הנ"ל ע"ש. וזהו 'כי בא השמש', שהוא
 הסתלקות המוחין שהיו לו אז, היה שלא צעונה, שלא צומנו, כי לא
 היה דין שיסתלק שכלו ממנו ויתפשטו כנגדו כל כך, כי לא
 היה מחמת נפילתו ח"ו, רק מחמת שהיה צריך לעלות למדריגה שניה
 כנ"ל. וזהו 'ויקח מאזני המקוס וישם מראשותיו', ואמר ר"ל
 שהיו י"ב אצנים, כנגד י"ב שצטי בני יעקב. י"ב אצנים הם בחינת י"ב
 אצני החושן, שהיו על שמו י"ב שצטי בני יעקב, שהם כלליות
 הגוויני (הנזכר להלן במאמר צחות ד', ע"י גילויים נכונים הקליפות),
 כי כל הגוויני היו צ"ב אצני החושן, שהם אודם ופטרה וכו', שכל אחד
 היה לו גוון מיוחד, נמלא ש"ב אצני החושן הם כלליות הגוויני.
 היינו שהמשיך התגלות הגוויני שהם גדולת הצורה, ע"י הכניע
 הקליפות שבמדריגה, וזכה לצאת מהמידה שבמדריגה השניה ולעלות
 אל השכל וכו'. ואז 'ויחלוס והנה קולם מוצב ארצה וראשו מגיע
 השמימה', היינו שאז הרלו לו שכל עבודת האדם הזה העולם הוא
 בצחינה זאת, בצחינת 'קולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה',
 היינו שהוא צריך בכל פעם לעלות מדרגה לדרגה כמו שעולין בקולם,
 ומחמת זה מתגברין ומתפשטין כנגדו כל כך בכל פעם כנ"ל.
 וזהו 'והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו'. 'מלאכי אלקים' הם
 העובדי ה' שנמשלו למלאכים, 'עולים ויורדים בו' בזה הקולם,
 כי כל עליותם וירידתם הוא בצחינת הקולם הזה, שמי שהוא פיקח
 ומאמין לדברי הנדיק שאין זה נפילה כלל, ומתחזק ומתגבר כנ"ל,
 הוא עולה ע"י למדריגה הגבוה יותר, ולהיפך מי שאינו מתחזק,
 הוא יורד ח"ו ע"י. וזהו 'והנה ה' נזכ עליו ויאמר וכו'',
 שהצחינה בצמה הצטחמה. כי מחמת שיעקב שהוא איש הישראלי
 הכשר, עמד בניסיון ולא הניח את מקומו, עד שעלה למדריגה שניה
 כנ"ל, על כן הצטיחו השי"ת שיהיה עימו וכו', 'אשרמתין בכל אשר
 תלך וכו'', שהצטיחו שאע"פ שיעבור עליו עוד כהנה וכהנה, אזל
 השי"ת ישמרהו בכל עת בכל אשר ילך, עד אשר יצאחו למדריגתו
 העליונה בשלימות, בחינת 'כי לא אעזבך עד אשר אס עשיתי
 את אשר דיברתי לך', בשצילך, דהיינו מה שדיבר עם
 הנדיק אמת את כל המדריגות הקדושות שזכנו ברחמי המרוצים
 וכו"ל. וזהו 'וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה
 ואנכי לא ידעתי', כי נדמה לי כאילו אין שם השי"ת, כי הדמיונות
 ראו לבלבל אותי כאילו אין שם השי"ת וראו להפיל אותי ח"ו, ומה
 גלו חסדי ה' אשר עזרני עד כה לעמוד על עומדי, עד שודע לי כי
 באמת יש ה' במקום הזה, כי באמת לא היה נפילה כלל, רק
 שהתפשטו כנגדי מחמת שהייתי צריך לעלות למדריגה גבוה יותר,
 ולהתקרב להשי"ת בהתקרבות יותר כנ"ל. ועל כן יצד יעקב יצד
 להקריב קרבנות וליתן לדקה, כמ"ש 'והאזן הואת אשר שמתי מצנה
 וכו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך', כי עיקר הכניעת
 הקליפות שכלל מדריגה הוא ע"י לדקה, ע"י נתגלן הגוויני וכו' כנ"ל.
 וזהו ג"כ בחינת קרבנות שבציהמ"ק, שהם בחינת נדיבות לב,
 בחינת לדקה, ע"י משצבין המדמה, כמבואר בתחילת התורה הנ"ל
 על מאמר רז"ל 'משצב ציהמ"ק', ששצבת המדמה הוא ע"י
 קרבנות, ע"ש.

מילואי הכמה

ויתרון הוא לדבר ההוא, שזכו להיות משמים לנדיק. וכבר הזכירו ז"ל
 צענין אצני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו (חולין א"ל) א"ר יתחק,
 מלמד שנתקצו כולן והיתה כל אחת אומרת, עלי ייח דיק ראשו'. כלנו של
 דבר, ענין הקדושה הוא שיהיה האדם דבק כל כך בצלקיו, עד שצטום
 מעשה אשר יעשה לא ייפרד ולא יחז ממנו יתברך, עד שיומר יתעלו
 הדברים הגשמיים אשר משמו לאחד משמשי צמה שהוא משממש בהם,
 שיוכר הוא מדיציקומו ומעלתו בהשתמשו מדברים גשמיים.

המקום. **ולבש בגדים אחרים.** 'והואיל את הדשן'. הזקיקו הכתוב
 ללבוש בגדים פחותים בשעת הוצאת הדשן, שאינה עבודה חשובה,
 כדי שלא יימאסו בגדיו החשובים שעובד בהן עבודת אכילה
 ושתיה, כגון קיטור וניסוך. וז"ל המהרש"א (סג) שהגמרא למדה
 מהאין לענין שינוי בגדים, וכן רבי יוחנן קרא לבגדיו 'מכבדותי' על שם בגדי
 אהרן, שנאמר עליהם 'לכבוד ולתפארת'. ח"ל: **קרי למאני מכבדותיה**
כו'. ולקמן יליף שינוי בגדים מאהרן, ומאניו ביה האי לישראל
דכתיב 'ועשית בגדי וגו' לכבוד ולתפארת' (יה"כ).

מפילת הקשרים (כג) ויתכן לקשר פסוק זה הנזכר בגמרא, לעניני המאמר,
 שהרי הוא נאמר ע"י ישעיה (נח), המוכיח את ישראל על כך שהקב"ה אינו חפץ
 בעבודות היצוניות שתמיות כמו צום ללא תשובה אמיתית, ושהוא מעונין
 שעמ"י יעשו צדקה וחסד עם העניים וכו', בבחי' צדקה לעני הגון.
 (נד) ויתכן לרמוז בזה בקשרי המאמר, שלבושי האדם צריכים להיות
 בהתאמה למהותו הפנימית, בבחי' 'בגדי ישע' (להלן באות ד')
 שהם בגדים ולבושים המאירים את הגוונים הקיימים בתוכם.
 (כה) היינו שבגדי אהרן הם בבחי' גילוי גדולות הבורא ותפארתו.

ואני תפילה

וְכַאֲשֶׁר אָתָּה אֱלֹהִים
אֵתָּה, מִן נִיבָה לְהַאֲמִין
בְּךָ בְּאֵמֶת, עַד שְׁנוּבָה
לְהַרְגִישׁ אֶלְהוּתְךָ עֲלֵינוּ
וְהָיָה דְבָקִים בְּךָ תְּמִיד,
וְלֹא נִפְרָד מִמֶּךָ לְעוֹלָם
אֲפִלּוּ בְּרַעַב קָלָה. וְהָיָה
לָנוּ בּוֹשֶׁת וְפָחַד וְאִמְתָּה
וְרָאָה מִמֶּךָ תְּמִיד בְּכָל
עַת וּבְכָל רֵעַב וּבְכָל יוֹם
לֹא נִרְיָם אֶת יְדֵינוּ וְאֵת
רַגְלֵינוּ לְעֵשׂוֹת שׂוֹם
עִבְדָּה לְעוֹלָם. וּבְכָל
עֲסָקָנוּ וְעִשְׂוֹתָנוּ, אֲפִלּוּ
בְּעִבּוּדוֹת חֵיצוֹנִית שֶׁהֵם
אֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְכוּיָצֵא
בָּהֶם, בְּבָרָם נְהִיָּה
דְּבָקִים בְּךָ תְּמִיד וְכֵלֵם
יְהוּי לְשִׁמְךָ וְלְעִבּוּדְךָ
בְּאֵמֶת, וְלֹא נִשְׁכַּח
אוֹתְךָ לְעוֹלָם, בְּשִׁבְבוּנוּ
וּבְקוֹמָנוּ, בְּשִׁבְבוּנוּ
בְּבִיתְנוּ וּבְלִבְתְּנוּ בְּרִדָּה
בְּדַבּוּרָנוּ וּבְשִׁתְיוֹתָנוּ,
בְּעִמְדוֹתָנוּ וּבִישׁוּבָתָנוּ,
בִּין בְּעֲסָקָנוּ בְּחִוְרָה
וּבְמִצּוֹת וּבִין בְּעֲסָקָנוּ
בְּרִדָּה אֶרֶץ, בְּבָרָם נְהִיָּה
דְּבָקִים בְּךָ וְלֹא נִשְׁכַּח
אוֹתְךָ לְעוֹלָם (יְקוּיָהּ ז).

דמיונות

הראיה מקשרת הדמיונות בלב (ותיר המנהג לו).

כאשר יצא ערוח החיים בשינה, הנפש עומדת בכת הדמיון לרהר עניינים, וכן החלומות. והתחנן אז הבה הדמיונות, לפי שניתנה מקשרת כת המחשבות, ויצאה משלטתו (שכילי אמונה, תיב"ה. ה).

הדמיון הנטוע באדם, הנלחם עם השכל תמיד ומבקש לטרודו מן העולם, הוא נכנע מתוך צרה. נמצא שהש"ת מתחסד עם בראוי כשמביא עליהם יסורים, שמתוך כך תש כוחו של היצר"ח והם מתרצים לבוראם (ורישת הר"ן ז).

השגנון הוא מצד הגבורות כח הדמיון (מלבי"ם השע"ט, ז).

תל"ת מוחין, אחד מהן הוטרון, תניינא מוח המחשבה, תליתאה מוח הדמיון. הדמיון והמוחין סלקין מן ליבא, המחשבות נחלת עליהו לליבא, ומקבלין לה עליהו כמלאכא וחד פיתח רמז).

כ"ל השינויים והדמיונות והתמונות כולם הם בבחי' כח המדמה, וע"ש זה נקרא 'מדמה', לשון דמיון ותמונה. כי המדמה בשורשו גבוה מאוד (ליקו"ה ב"ר הרי"ח ז, י).

כח הדמיון ישנה חושיו מן ימי הבחורות לימי הזקנה, בימי הבחורות יחזיק הדמיון ויטריד השכל, ובימי הזקנה אפיכא ותי"י, ויש, ה).

שבוב האדם אל' ה' נתבטלו הדינים מעליו, כי נדבק בה' ויצא מדמיון הגשמיות והתאוות, ולכן מלאך המוות נקרא 'דומק', מפני ששולט על האדם בהיותו קשור בדמיונות (מאור עיניים, ליקוטיים).

תאוות

התאוה היא הסיבה הראשונה שמרחקת האדם מידעת הש"ת, והיא שפשיגה אותו בדרך (ותיר המנהג סב). כ"ל הנמצאות הם לרפאות את נפשך מחלי' התאוות והרעות

הנפשות, למען תהיה קרוב לאלקין, כאמור 'אבדילי אתכם מן העמים להיות לי' (ספורי שמות טו, כו). **סיני** הוא במספר סק"ס, כי האדם בהסתלק מהגוף ותאוותיו, הרי יש לו סולם שעולה בו הגוף השמימי, להיות עם הש"ת וקרוב אליו (ורישת מהר"ל, על התורה). **ואחר** שחטא אדמ"ו ונתעסק בתענוגי הגוף ותאוותיו, עזרה וניטלה ממנו ההשגה האלקית (ספר המפאר, מאמר משה"ד). **כפי'ל** הוא מי שנלוו מחוקי החכמה בעבור תאוות. והגם שישג חוקי החכמה, יטיל בהם שפיות, כדי שיוכל לעשות כפי תאוותו (מלבי"ם משלי, יג טו). **התורה** תפקח את הלב להבין ולהשכיל, ותחליש כח התאוה, ולכן נקראת תושיה, שמתשת כח הגוף ותאוותיו (מלבי"ם תהלים קיט, ע). **א' יקרא צדיק**, וזאת האדם שהוא עצור מתאוות החיצוניות, שהם רעות וקשות ומביאים האדם בגיהנום, ואם בא לידו דבר ונעצר ונפרש ממנו או נקרא צדיק, כענין יוסף הצדיק, שלא חילל הברית וזכה ונקרא יוסף הצדיק (ספר הפליאה ז"ה וראה והבן דברים נוראים). **ב' ימי** הבחורות יש בהם קצת דעת לא נמוה, ואז התחלת תאוותו לרכוב על סוסים ולרוץ ולדלג ולטייל בגנות ופרדסים, לאכול ולשתות במשתאות הרשות, וכנגד זה אמר 'לא ירבה לו סוסים', אחר"כ מתחזקת תאוותו לרדוף לקחת נשים לחרבות בתאוות המשגל, וז"ש 'לא ירבה לו נשים'. אחר"כ מתאוה דברים של דעת, כי ברוב השנים נלודו לו בנים ובנות וצריך להרבות לו משא ומתן לחרבות וזה וכו', וז"ש 'וכסף חובב אל ירבה לו' (ע"ז הרפת טוב, שופטים). **יש ג'** שרים גדולים מסטרא דשמאלא, המעוררים את האדם לרדוף אחר תאוות גופניות. אחד משכנו על תנוף און הימנית והוא הגדול, הוביטני על ביהן די הימנית, והקטן על ביהן רגל הימנית. וע"ז נתינת הכון מרם האשם על ג' מקומות האלו, מסתלקים מעליו השרים המוכרים. וכך צריך ליתן מרם התרגול הנשחט לפניה ברעבי יו"כ, על תנוף האון המכפר הימנית, ועל ביהן יוד הימנית, ובהן מסתלקים מעליו השרים המעוררים אותו לרדוף אחר תאוות גופניות (וסד לאברהם ב, סא). **כ"ל** התאוות הם בחי' קליפות, כי התאוות הם מותרות, כי בלא התאוות יכול הגוף להתקיים, נמצא שהם מותרות לקיום הגוף, כמו הקליפות שהם מותרות, כי עיקר אינו אלא הפיר. וכשמגברים התאוות על האדם, הוא התגברות הקליפות על הקדושה (ליקו"ה סב, ה). **אין** שום תכלית בעולם הזה כי אם לפרוש מתאוות עוה"ז ולעבור את הש"ת יחייים קו. **חכב** האמת הוא זה שיצא מכל התאוות בשלימות (ליקו"ה שבת יג, יב). **ע"י** תאוה גשמיות סובר שיהיה לו בריאות חזקת הגוף, ובאמת ע"ז מאבד גם את הגוף, שע"י שנפיר מרדביות באין עליו יסורים, ולא נברא הגוף כי אם שיהיה נמשך לדביות אחר הנשמה, לעשותו מוחמר צורה, לא שיהיה נמשך הנשמה אחר תאוות הגופני (מקור מים חיים, מנור, יז). **כ"ו** שהוא בר לבב משפיע הארה אל בחי' התענוגים, וכובש את עצמו לבלתי היותו נגרר אחר התאוות, כי אם נתון דעתו לדעת מה זאת עשה' ה' כבה להכביסו בתאוות כאלו, אינו כי אם לעורר ליבו לאהבת הבורא, וליקח מזה רמזאו דחכמתא, להעלות גם משם יצוץ הקדוש המחיה, ומצא שמשחנתו דבוקה אל הבורא, וע"ז מכניס הארה אל זה התנוגע ואור המאיר, בראשית).

כמובא בכוננות של' הודו לה' קראו בשמו. וראינו להקדים ולומר דהנה מצוה נכתב האר"ל (שער הכוונות, דרשי תפלת השחר ה) שכללות התפילה נעלים ארבעת עולמות אר"ע, וממור 'הודו' עומד בתוך זין עולם העשיה ועולם היצירה, ומקן לאומרו בכדי שלא יתעוררו הקליפות שבעשיה להאחז ביצירה, ע"ש. וזכי הכוונות של 'הודו', אימא כפ"ע"ם (שער הזמירות ה), וז"ל: הנה כוונת 'הודו' הוא וכו', עתה שג' ראשונות דעשיה הם הנעשין חילוניות אל ג' תחתיות דיצירה, וכבר ידעת כי ודאי חילוניות היצירה גדול

ד ואי אפשר להכניע הקליפות,

מפנימית העשיה, וא"כ עתה שחילוניות היצירה מן העשיה הוא, לנו יראים שלא יחורו הקליפות של ג"מ דיצירה להתאחז שם, ולכן לנו אומרים 'הודו לה' קראו בשמו וכו'. פירוש, אחס מלאכים קדושים וכמות הקדושים, קראו בשמו של הש"ת, והודיעו עלילותיו צעמים, שהם הקליפות, וע"ז יפחדו הקליפות מהש"ת, ולא יאחזו שם צ"מ דיצירה. וכמעט כל המזמור הזה, וכל הסדר הזה עד 'צרוך שאמר', כולו מדבר על זה, שיכירו העמים והגויים ואלהיהם, גדלותו ימצא, ולא יאחזו צ"מ דיצירה"ב).

נגד עשיה שעולה ביצירה, ועל ידי שמוכרין גדולות הבורא נכנעין ע"ש. כי פנימיות היצירה עולה לבריאה, ופנימיות עשיה עולה ומלביש לחיצוניות יצירה ע"ש.

ליקוט הנחל

מילואי חכמה

וא"א להכניע הקליפות, היינו הדמיונות וכו' אלא ע"י גדולות הבורא, כמובא בכוננות של' הודו לה'! וכמד בליקו"ה (א"מ כרכת הרי"ם א, ג-א) שכשם שתיקנו לומר מזמור 'הודו' בכל יום קודם פסוקי דזמרה, לנו מיקן הצע"ט לומר מזמור 'הודו לה' כי טוב' (מזמור קו) כזכרית שמת, שבו מוכרים גדולת הבורא בכל אחת מד' הנמיטות המוכרות בו, שבהן עולה מדרגא לרגא, וז"ל: זה שמיקנו לומר כזכרית שמת 'הודו לה', כי צבצת הוא שליטת השכל וצחול הוא שליטת כח המדמה כ"ל, ועל כן שרואין לעלות מן המדמה אל השכל צריך להזכיר שמת ה', כדי להכניע אותם כ"ל. ועל כן אומרים מזמור 'הודו' שנמתקן על ד' צריכין להודות, כי אלו הד' הם גם כן צריכין להודות, כדי להכניע כח המדמה ע"י שמת ה', כדי לעלות

עשיה שעולה ביצירה. וכן מוצא עוד צוה בספר פע"ח (שער הזמירות ה) ג"ז המזמור 'הודו': **הודו לה' קראו בשמו**. הנה כל מיקון זה שמכאן ועד 'צרוך שאמר', הכל הוא צבאן, צבאנו הג"ר של עשיה שעלו ביצירה. והנה מנהג אשכנז לאומרו אחר 'צרוך שאמר', והעטם, לפי שכבר זה נקרא יצירה, לכן אומרים אותו בתוך תיקוני יצירה, שהוא מצרוך שאמר' ואילך. אך הספרדים אומרים אותו קודם, לפי שהנה עתה עדיין כל זה הוא מיקון עשיה, כי עדיין היצירה עצמה אינה נתקנת, ומקבלת אור רק אחר 'צרוך שאמר', לכן אומרים אותו זין יצירה לעשיה, שהוא אחר קדיש העשיה, וקודם 'צרוך שאמר' של יצירה. וכן הוא מנהג האר"י זלה"ה.

כי מתחילה הוא מועה במדבר, ואינו יודע שום דרך ישרה ושום מקום ישוב ושום ענה, וע"י הנעקה אל ה', כי היצירה נגלות ואינו יכול לדבר כי אם לנעוק, ע"ז עולה מגלות זה, ואזי צריך להודות לה' כדי לעלות אל מדרגה שניה כ"ל. ואח"כ כשיודע קצת דרך הישר, אזי יש לו מניעות גדולות רבות, והוא אסור ומסוגר בצבלי צדק, ואין מניחין אותו לילך בדרך הישר. ואח"כ עולה גם מזה, ושגור דלתות נחושת, שהם המונעים. ואח"כ כשיצא גם מזה אזי נחלש מאוד, כי מתמת שהלך בחושך וזמן רב, ע"ז נחלש כח הנפש, עד שאין לה כח לקבל ולעשות מה שצריכין, ואינה מרגשת טעם בהצדקה, בחינת 'כל אוכל תמעז נפש'. ואח"כ כשיצא גם מזה והולך בדרך הישר, אזי גם שם יש צבאנים רבים מאוד, וממלגין ומורידין אותו, 'עלו שמים וכו'. ואח"כ וזכה לשבר הכל, וזכה לילך לצבאן בדרך האמת. ובכל פעם שעולה ממדרגה למדרגה צריך להודות כ"ל. וגם לפי פירוש הפשוט של ד' צריכין להודות הוא גם כן מוטעם זה. כי יודע כשאלים יוצא מזה וינצל, כמו כן ינצל הנפש בצרותיות מגלות הנפש, וכן אמרו רז"ל 'אין עושין נס לאדם אלא אם כן מוטלין לו כל עוונותיו'. ועל כן כשאלים נגאל מאיזה רמה, צוודעה יוצא ממדרגה למדרגה, ועל כן צריך להודות לה' כ"ל. ועל שם זה נקרא 'נס', לשון הרמה ומשילוח, כמו 'ארים נסי', כי ע"י הנס ממדרגה למדרגה כ"ל. ועל כן צבצב שמת, שיואלין ממדרגה למדרגה, אומרים מזמור 'הודו' הנ"ל כ"ל. וכן מוצא צוה ביקרא דשנא (כ"ה): מוצא כן צבצב, שכשהפנימיות התחתון עולה אזי נתעוררין הקליפות בחינת המדמה שבמדרגה זו, וצריך להכניעם ע"י גדולת הבורא וכו'. ועל כן נתייחד לומר כזכרית שמת כמה מזמורים המדברים הרבה מגדולת הבורא ימצא, וכמוצא גם בליקוטי הלכות. וזה שאומרים (המל"ס כט) צפרות רעשים וכו' להשמדם עדי עד וכו', וכן 'מקולות מים רצים אדירים וכו' אדיר במרום ה', וכמו שפירש"י ז"ל. ועל כן מזה להחליף את מלבושיו בצבצב, כי אז גם בצרותיות כל אחד לובש מלבוש חדש, ממה שעולה הפנימיות של מי שהוא תחת מדרגתו, ונעשה לבוש להחילוניות שלו כ"ל.

על האדם בהסתלק מהגוף ותאוותיו, הרי יש לו סולם שעולה בו הגוף השמימי, להיות עם הש"ת וקרוב אליו (ורישת מהר"ל, על התורה). **ואחר** שחטא אדמ"ו ונתעסק בתענוגי הגוף ותאוותיו, עזרה וניטלה ממנו ההשגה האלקית (ספר המפאר, מאמר משה"ד). **כפי'ל** הוא מי שנלוו מחוקי החכמה בעבור תאוות. והגם שישג חוקי החכמה, יטיל בהם שפיות, כדי שיוכל לעשות כפי תאוותו (מלבי"ם משלי, יג טו). **התורה** תפקח את הלב להבין ולהשכיל, ותחליש כח התאוה, ולכן נקראת תושיה, שמתשת כח הגוף ותאוותיו (מלבי"ם תהלים קיט, ע). **א' יקרא צדיק**, וזאת האדם שהוא עצור מתאוות החיצוניות, שהם רעות וקשות ומביאים האדם בגיהנום, ואם בא לידו דבר ונעצר ונפרש ממנו או נקרא צדיק, כענין יוסף הצדיק, שלא חילל הברית וזכה ונקרא יוסף הצדיק (ספר הפליאה ז"ה וראה והבן דברים נוראים). **ב' ימי** הבחורות יש בהם קצת דעת לא נמוה, ואז התחלת תאוותו לרכוב על סוסים ולרוץ ולדלג ולטייל בגנות ופרדסים, לאכול ולשתות במשתאות הרשות, וכנגד זה אמר 'לא ירבה לו סוסים', אחר"כ מתחזקת תאוותו לרדוף לקחת נשים לחרבות בתאוות המשגל, וז"ש 'לא ירבה לו נשים'. אחר"כ מתאוה דברים של דעת, כי ברוב השנים נלודו לו בנים ובנות וצריך להרבות לו משא ומתן לחרבות וזה וכו', וז"ש 'וכסף חובב אל ירבה לו' (ע"ז הרפת טוב, שופטים). **יש ג'** שרים גדולים מסטרא דשמאלא, המעוררים את האדם לרדוף אחר תאוות גופניות. אחד משכנו על תנוף און הימנית והוא הגדול, הוביטני על ביהן די הימנית, והקטן על ביהן רגל הימנית. וע"ז נתינת הכון מרם האשם על ג' מקומות האלו, מסתלקים מעליו השרים המוכרים. וכך צריך ליתן מרם התרגול הנשחט לפניה ברעבי יו"כ, על תנוף האון המכפר הימנית, ועל ביהן יוד הימנית, ובהן מסתלקים מעליו השרים המעוררים אותו לרדוף אחר תאוות גופניות (וסד לאברהם ב, סא). **כ"ל** התאוות הם בחי' קליפות, כי התאוות הם מותרות, כי בלא התאוות יכול הגוף להתקיים, נמצא שהם מותרות לקיום הגוף, כמו הקליפות שהם מותרות, כי עיקר אינו אלא הפיר. וכשמגברים התאוות על האדם, הוא התגברות הקליפות על הקדושה (ליקו"ה סב, ה). **אין** שום תכלית בעולם הזה כי אם לפרוש מתאוות עוה"ז ולעבור את הש"ת יחייים קו. **חכב** האמת הוא זה שיצא מכל התאוות בשלימות (ליקו"ה שבת יג, יב). **ע"י** תאוה גשמיות סובר שיהיה לו בריאות חזקת הגוף, ובאמת ע"ז מאבד גם את הגוף, שע"י שנפיר מרדביות באין עליו יסורים, ולא נברא הגוף כי אם שיהיה נמשך לדביות אחר הנשמה, לעשותו מוחמר צורה, לא שיהיה נמשך הנשמה אחר תאוות הגופני (מקור מים חיים, מנור, יז). **כ"ו** שהוא בר לבב משפיע הארה אל בחי' התענוגים, וכובש את עצמו לבלתי היותו נגרר אחר התאוות, כי אם נתון דעתו לדעת מה זאת עשה' ה' כבה להכביסו בתאוות כאלו, אינו כי אם לעורר ליבו לאהבת הבורא, וליקח מזה רמזאו דחכמתא, להעלות גם משם יצוץ הקדוש המחיה, ומצא שמשחנתו דבוקה אל הבורא, וע"ז מכניס הארה אל זה התנוגע ואור המאיר, בראשית).

מפילת הקשרים (כו) וע"י בספר שמן ששון (על שער המצוות פרשת עקב), שהאריך בחיוב השמחה בעת אמירת הברכות ובשעת התפלה, וכתב בזה 'שע"י השמחה מברירה את הקליפות, כמ"ש האר"י"ל בכונות 'הודו' בשער הכוונות', עכ"ל. וענין זה מקושר עם המובא להלן (באת ה') שתיקון המדמה והקליפות הוא ע"י שמחה של מצוה.

ואני תפלה

רבונו של עולם, חום ורחם עלינו, והתפלה והתרה והתפלים פניעתנו, ושמע קול פניעתנו, והשלם את דעתנו ברחמיך הרבים, ונזכר תהפיר אותך גם בזה העולם בתבליית השלמות שאין שלמות ונבדלתך לכל באי עולם, יהודיע דעות הפאים את כל מעשה יי הגדול והנורא אשר שמענו מאבותינו ורבנותינו הקדושים. דור לדור ישבח מעשך ונבדלותך יגידו. אב לבנים יודיע אל אמתך. ונזכר לקיים בקמת מקרא שכתוב 'והודיעם לבניך וליבני בניך. למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד' (יקו"ה טז).

כסף וזהב

אמר רב יהודה אמר שמואל, כל כסף זהב שבעולם יוסף לקטו ורביא למצרים (פסחים קט"ו).

י"ג דברים שהן כתובין לשמו של הקב"ה אלו הן, הכסף והזהב, הכתובים והלויים, וישראל, והבכורות, והזמנה, ותרומה, ושמן המשחה, ואוהל מועד, ומלכות בית דוד, והקריבות, וא"י, והקמים. הכסף והזהב מנין, שנאמר ל"ו הכסף ולי הזהב (במדבר י"ז).

באותה שעה אמר הקב"ה לבבבו, שפא לא יביאו בני דבתם לפניי, ושנא יהיו אמורים לפני מעלה, וכי לכסף זהב הוא צריך, והלא כל כסף זהב ואבנים טובות ומרגליות וכל כלי מזדה שלו הוא, שנאמר ל"ו הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות (יחזקאל י"ז).

יש מי מני מתנות, כסף זהב, חסד וגבורה ו' הליקוטים יצאו.

יבחנתים כחון את הזהב וזרפתים בצורו את הכסף, שיעקר הבחינה והצורה של נפשית ישראל הוא בבחי' צירוף כסף זהב, כי שם מלוכמים כל הנששות ב"ל. וזהו בחי' טוב לי תורת פיך מאלפי חב וכסף, מאלפי חב וכסף ייקא, שעי' שבת תאוות כסף זהב, וע"י נעשה תורה, שמיצאין הנששות משם ועושין מהם תורה ב"ל ויקריה שביעות א. ה.

כ"ל הסט"א והקליפות נקראים בוה"ק בשם 'סוספיות דדבהא, ותיוקן ובירו הקדושה נקרא בשם 'כסף צור', כמו שאיתא 'מוחא חורא ככספא'. כי כל כלי הקדושה הוא בחי' צמצום, שהוא בחי' כסף זהב, שכל זה נמשך צמצום הראשון, שהוא בחי' חלל הפני (יקריה פקודו ג. ה.).

בביהמ"ק היה כלול כל עשירות דקדושה של ישראל, בחי' זהב וכסף ונחשת וכו' ואבנים טובות שהיו בביהמ"ק, וכלים של ביהמ"ק, שכל זה הוא בחינת עשירות דקדושה, ומשם היה יוצא ההשפעה והעשירות לכל ישראל (יקריה ניקודו ב. ג.).

שרוש כל חמדת עוה"ו והתענגים והמגות השלים הוא ע"י כסף זהב, שבאמצעותו יוכל ליקח כל תאוות עוה"ו ותענוגיו. ושרוש למעלה הוא מעולם האהבה ועולם היראה. כסף מעולם האהבה, מלשון 'כסוף נכספתה וגו', וזהו שרשו מעולם היראה, כמ"ש 'פָּנֶפֶן זהב יָאָתָה', שהוא שמואל, ומנצא שרורשו הוא למעלה, וכמ"ש ל"ו הכסף ולי הזהב, ששרורשו הוא ל"ו השמן, שהוא למען יהוה אמצעים לבוא על ידם ליראה ואהבה העליונים (ספור עינים, ואתחנן).

ובכסף וזהב הן הן הגוונים. ומוצא בליקו"ה (י"ד ערלה ד, כה) שמחמת שורש הממון כה גבוה, לכן גם בגשמיות ניתן לקנות צעדו כל חפצו וכו'. 'הכסף יענה את הכל', כאשר רואין צדוש, שצדע הכסף יכולין לקנות כל מיני פירות שבעולם וכל החפצים.

נמצא, שהכסף כלול מכל הכוחות של כל הדברים, כי הכל יכולין לקנות צעד הכסף, וזה מחמת שגם בשורשו הכסף גבוה מאוד, כי שורש הממון בקדושה גבוה מאוד, כידוע בדברי אדמו"ר ז"ל, כי הממון ששורשו למעלה הוא בחינת גוונים עילאין, שהם שורש כל ההשפעות וכו'. ומאלו הגוונים נמשכין כל ההשפעות וכל הכוחות של כל הדברים, ואלו הגוונים הם בחינת הממון כנ"ל, ומחמת שהממון ששורשו כלול מכל הכוחות, על כן גם למטה הוא כלול מהכל, כי יכולין לקנות צעד

גוונים עילאין, שהם שורש כל ההשפעות וכו'. ומאלו הגוונים נמשכין כל ההשפעות וכל הכוחות של כל הדברים, ואלו הגוונים הם בחינת הממון כנ"ל, ומחמת שהממון ששורשו כלול מכל הכוחות, על כן גם למטה הוא כלול מהכל, כי יכולין לקנות צעד

ליקוטי הנחצ

עיקר הגדולה והפאר הוא התגלות הגוונים. וכמז' בליקו"ה (א"ח נשיאת כפים ה, ד) שעי' אהבת ושיחת חברים מתגלה הגוונים ומאיר הן והפאר, וכו'. מוצא במומור 'הודו' שצקשת פניו יתברך, בחינת 'בקשו פניו תמיד', הוא ע"י השיחה שמדבר אחד עם חברו לעוררו להשי"ת, כעצמו שם מקודם שמוהיר 'שיחו בכל נפלאותיו', דהיינו בחינת ה'ל', שגריכין לשון ולדבר הרבה אחד עם חברו בכל נפלאותיו יתברך, כדי לעוררו אליו יתברך, כדי שתאיר הנקודה מה ליה (כ"ה) וכנ"ל, שזהו בחינת 'דשו ה' וכו' בקשו פניו תמיד' שמוהיר אה"כ וכו'. כי עיקר הן והיפוי וההיזר הוא בחינת כליות הגוונים, כי כשנכללן הגוונים רבים זה בזה זה עיקר הן והיפוי, כמ"ש בזהורה 'אחוי לן מנא' על פסוק 'אן צדיה ה' וכו'. וע"י שנכללן הנקודות טויות ממנה בני ישראל מה ליה, שהם עיקר התפארותו ית', בחינת 'שראל אשר בך אפאר', ע"י נהרצה ומגדל הן של ישראל, ע"י ריבוי הגוונים והתפארות שמתאירן ומגלן מה ליה, כי הנקודות טויות שכל אחד מישראל הן הן הן והתפארות של ישראל. וכל מה שמרביץ לדבר אחד עם חברו ביראת שמים, שעי"ו הנקודות טויות מאירין יתה, ע"י נגלן התפארות והן של ישראל ביותה.

התגלות הגוונים. ויצא צארת מישור (כה): ה'אויני' הם אורות קדושים עליונים, שהם שורש של כל הדברים, והם מלוכמים בתוך כל הדברים הגשמיים שבעולם, וממייס אותם, וכשמטפטים ונכללים יחד כמה גוונים, הם צולטים ומאירים.

ובכסף וזהב הן הן הגוונים. ויצא בליקו"ה (ח"מ מקח וממכר ג, ה): עיקר העלמת הגוונים שצכסף, מה שאין הגוונים מאירין כי אם ע"י המיקון של נדקה כנ"ל, כל זה הוא מחמת חטא אדם הראשון, שעי"ו נתחטאו כביכול ונתעלמו אורות הגוונים, ואין יכולין התגלות כי אם ע"י צניקון. כי עיקר אורות הגוונים שצכסף זהב הם נמשכין רק מהגן עדן, בחינת 'ונהר יואל מעדן להשקות את הגן והמים יפדר והיה לארבעה ראשים, שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב, וזהב הארץ היה טוב, שם הבדולה ואבן השוהם', היינו הזהב דקדושה הנמשך מהנהר היואל מעדן וכו', שהוא בחינת 'זהב הארץ הוא טוב, טוב' ייקא, כי שם מתגלן אורות הגוונים, בחינת 'שם הבדולה ואבן השוהם', שהם בחינת גוונים עילאין המתגלן בזהב הטוב הנמשך מגן עדן. כי שם בגן עדן עיקר הזהב דקדושה, כי הזהב נמנה בתוך השלש עשרה חופות שעשה הקב"ה לאדם הראשון בגן עדן כמוצא ביוזקאל (כח), והוא נכלל בתוך כל האצבים טויות הגוונים, ע"י אדם עטודה וצקשת, כל אבן יקרה וכו', היינו בחינת ה'ל', כי שם הזהב כלול מגוונים סגיאין, שהם בחינת כל האצבים טויות, שהם כליות הגוונים, כי כל אחד מהאצבים טויות גוון שלו משונה מחברו, כי הם בחינת גוונים עילאין. נמצא שחינת הזהב דקדושה שמתגלן זו הארץ הגוונים, הוא בחינת הזהב הטוב הנמשך מגן עדן כנ"ל, כי שם בגן עדן מתגלן כל האורות עליונים, שהם בחינת גוונים עילאין כידוע. וכשצקשת אדם הראשון ונתגרש מגן עדן, נתעלמו כל האורות, דהיינו אורות הגוונים עילאין, כי נפגם הכסף והזהב, בחינת 'צעצון תאלכנה', דהיינו מיעוט הפרנסה ביגיעה גדולה, שזה נמשך מחמת העלמת הגוונים עילאין שצכסף זהב. כי כשהגוונים מאירין בתוך הכסף והזהב נמשך מהם פרנסה ושפע גדולה, ועיקר מיעוט הפרנסה, בחינת 'צעצון תאלכנה', הוא מחמת העלמת הגוונים. נמצא שעיקר העלמת אורות הגוונים שצכסף זהב הוא מחמת חטא אדם הראשון וכו', כי ע"י חטא אדם הראשון נפגם בחינת אדם, בחינת 'אדם צדיק כל ילד נמשל כזהמות נדמו' (תהלים מט), כי ע"י התגבר כח המדמה, כח הבהמיות, ל'לם אלקים'. כי הגוונים הם בחינת המוח, שהם ל'לם אלקים, שהם עיקר האדם, אבל כשנתעלמן הגוונים נסתלק בחינת ל'לם אלקים ואינו נקרא כזה אדם וכו', וכל זאת כפי מה שזכה לתקן בחינת חטא אדם הראשון, ע"י נקרא בשם אדם.

מסילת הקשרים

ל' והדברים מקושרים עם המובא לעיל, שבכוונתו של 'הודו' אנו מגלים את גדולת הבורא. (לא) וע"פ זה יתכן לבאר במאמר, שהארת הנקודות הטובות מאחד לחבריו, זה גם בחי' של התגלות הגוונים עילאין, היינו גדולת הבורא, שעי"ו האדם מקבל כח להתגבר כנגד הקליפות וכו'.

עיקר הגדולה והפאר הוא התגלות הגוונים. מוצא בספרי הקבלה שענין הגוונים הוא משל אל שינויי הפעולות הנמשכות מהספירות העליונות. וגדולת ה' מתגלית דווקא ע"י ריבוי הגוונים הנכללים יחד, היינו שכל סוגי המידות והפעולות נמשכות כולם מאיתו ית'. (ועי' מטה צמילוח"ח ד"ה 'התגלות הגוונים', בדברי הפרד"ר המבאר יסוד זה, וכן עיין צמילוח"ח ד"ה 'שראל אשר בך אפאר', שם הבאנו שני קטעי זהר (מפרשת תרומה ומפרשת בשלח), אותם זיין הרה"ק מטשעהרין בענין הפאר שבתגלות הגוונים).

ומחמת שהממון כנ"ל, ומחמת שהממון ששורשו כלול מכל הכוחות, על כן גם למטה הוא כלול מהכל, כי יכולין לקנות צעד

מילואי חכמה

התגלות הגוונים. ומוצא בזה צפנד"ר (שער א, א): פעמים רבות ימצא המעיין בספרי המקובלים ובהר, מייחס גוונים ידועים אל כל ספירה וספירה, ראוי למעיין ליהרה, ואל יעלה על ליבו ומחשבתו שיהיו דברים כפשוטן ח"ו, לפי שהגוון הוא דבר הנגשם, והוא אחד ממארי הגשם ומקריו, ומה שאינו גשם אין ראוי שימאיר במקרי הגשם ח"ו. והשורש שהגוונים הם בספירות כפשוטי המאמרים, הוא מחריב העולם וגבול אשר גבול ראשונים, ומנצא מגשים ח"ו, לכן ראוי למעיין ליהרה בענין זה. והנהרצה בגוונים הוא משל אל הפעולות הנמשכות מהשורשים העליונים. המשל בזה, הגבורה הנוצח צמלמה ראוי שתייחס אליו האדם, להיות שדרכו לשפוך דמים אדומים, וגם כן האדם הוראות האכזריות חימה ושטף חף, וענין זה מוצא, לכן אל מקום הדין החזק ייחסהו באדמימות. ועוד שאין ספק שהדברים האדומים נמשכים מכה שורש הוא, כאשר ביארנו בשער מהות והנהגה (פרד"ר שער ח). וכן הלבן מורה על הרחמים והשלום, ומדך הלבנים להיותם בעלי רחמים, כמו הזקנים ובעלי שיצה אשר אין מדרסם לנצח אצלם, ולכן כאשר נראה לייחס השלום והחסד והרחמים ייחסהו לצנינות. וזהו הנהרצה בגוונים אל הספירות, משל אל הפעולות הנמשכות לפי טבעם ועיניהם וכו'. ולנו בזה ראיות ברורות מהספרים, שהמסכת מלך החסד, ובגדיהם בגדי לבן, להורות על השלום. וזה ענין כהן גדול ביה"כ, שהיה 'מעביר זהבים וזבש לבנים, מפני שעבודת היום בצנדי לבן, ונתנו טעם לדבר, שאין קטיגור נעשה סניגור, הורו צפירות על הדרש וכו'. והעד הגאמן בזה גווי אצני החושן, ו"צ אצנים מתייחסים לפי המשכת י"צ שבטי ישראל ממקום גבוה וכו'. כי מהגוונים הנראים לעיניים או המטעיירים בשכל הגופני, יתפעל הרוחני. והנפש תעורר לרוח, והרוח לנשמה, והנשמה ממליצות למלאות, עד שמתעלה אל מקום ייקחה ויתעורר לפי מליצות ליוהר, יען שהם אצנים הפנים לפנים.

כי גוונים עילאין בהם. וענין זה מצינו בדברי הזהר (תרומה, קמו ע"א), העוסק בתרומת הדקה שחרמו ישראל למלכת המשכן, שזה האירו הגוונים העילאין, ועי"ו נמשכה ושרתה השכינה במשכן, וכו'. 'ואת התרומה אשר תקחו מאיתם' וכו'. ויצהרהו זמנא צליון גוונים דלתמיין לתתא כגוונא דלעילא, צליון פולחנין אחרנין, ואינון גוונים אמשכן לתתא הוא ארמותא, ונתקן גוונים דלתתא לאינון גוונים דלעילא, ומשכין לון גוונים אלן לגוונים עילאין, ועיילין אלן צליון, ואתעבידו אלן גופא לאלן, ועל דא תקחו מאיתם' כתיב וכו', ע"ש. ופי' הממוק מדבש (סס): צליון גוונים דלתמיין לתתא כגוונא דלעילא וכו'. בזמן שהוקם המשכן, היו ממשכים את השכינה למטה ע"י הגוונים של זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש, שנראו למטה במשכן, שהיו כעין של מעלה, כי כל גוון מרומז למלך אחר ממרכבת השכינה, ולמידה אחרת. ואינון גוונים אמשכן לתתא הוא ארמותא וכו'. ואלו הגוונים היו ממשכים למטה את התרומה, שהיא השכינה ומרכבתה, והיו מנצחים הגוונים של מטה את הגוונים של מעלה, וממשכים אלו הגוונים התחתונים הגשמיים את הגוונים העליונים הרוחניים, כי לא ירדה השכינה לשכון במשכן בלי מרכבתה. ועיילין אלן צליון. והיו נכנסים ומתלכדים הרוחניים בגשמיים, ועשו הגשמיים גופים להרוחניים, ועל כן כמזכר 'תקחו מאיתם', לפי שהשורש השכינה אליו תמיד הוא מאיתם. הא כיצד, כי גווי המלככים נושאי מרכבת השכינה מתלכדים בגוונים הגשמיים, והשכינה שורה על אלו ועל אלו, ומאיתם אנו נוטלים וממשכים אותה תמיד.

וכל זה ע"י שנתעלמו הגוונים עילאין שהיו מאירין צפנים, שהם בחינת ל'לם אלקים'. כי הגוונים הם בחינת המוח, שהם ל'לם אלקים, שהם עיקר האדם, אבל כשנתעלמן הגוונים נסתלק בחינת ל'לם אלקים ואינו נקרא כזה אדם וכו', וכל זאת כפי מה שזכה לתקן בחינת חטא אדם הראשון, ע"י נקרא בשם אדם.

י"ג דברים שהן כתובין לשמו של הקב"ה אלו הן, הכסף והזהב, הכתובים והלויים, וישראל, והבכורות, והזמנה, ותרומה, ושמן המשחה, ואוהל מועד, ומלכות בית דוד, והקריבות, וא"י, והקמים. הכסף והזהב מנין, שנאמר ל"ו הכסף ולי הזהב (במדבר י"ז).

באותה שעה אמר הקב"ה לבבבו, שפא לא יביאו בני דבתם לפניי, ושנא יהיו אמורים לפני מעלה, וכי לכסף זהב הוא צריך, והלא כל כסף זהב ואבנים טובות ומרגליות וכל כלי מזדה שלו הוא, שנאמר ל"ו הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות (יחזקאל י"ז).

יש מי מני מתנות, כסף זהב, חסד וגבורה ו' הליקוטים יצאו.

יבחנתים כחון את הזהב וזרפתים בצורו את הכסף, שיעקר הבחינה והצורה של נפשית ישראל הוא בבחי' צירוף כסף זהב, כי שם מלוכמים כל הנששות ב"ל. וזהו בחי' טוב לי תורת פיך מאלפי חב וכסף, מאלפי חב וכסף ייקא, שעי' שבת תאוות כסף זהב, וע"י נעשה תורה, שמיצאין הנששות משם ועושין מהם תורה ב"ל ויקריה שביעות א. ה.

כ"ל הסט"א והקליפות נקראים בוה"ק בשם 'סוספיות דדבהא, ותיוקן ובירו הקדושה נקרא בשם 'כסף צור', כמו שאיתא 'מוחא חורא ככספא'. כי כל כלי הקדושה הוא בחי' צמצום, שהוא בחי' כסף זהב, שכל זה נמשך צמצום הראשון, שהוא בחי' חלל הפני (יקריה פקודו ג. ה.).

בביהמ"ק היה כלול כל עשירות דקדושה של ישראל, בחי' זהב וכסף ונחשת וכו' ואבנים טובות שהיו בביהמ"ק, וכלים של ביהמ"ק, שכל זה הוא בחינת עשירות דקדושה, ומשם היה יוצא ההשפעה והעשירות לכל ישראל (יקריה ניקודו ב. ג.).

שרוש כל חמדת עוה"ו והתענגים והמגות השלים הוא ע"י כסף זהב, שבאמצעותו יוכל ליקח כל תאוות עוה"ו ותענוגיו. ושרוש למעלה הוא מעולם האהבה ועולם היראה. כסף מעולם האהבה, מלשון 'כסוף נכספתה וגו', וזהו שרשו מעולם היראה, כמ"ש 'פָּנֶפֶן זהב יָאָתָה', שהוא שמואל, ומנצא שרורשו הוא למעלה, וכמ"ש ל"ו הכסף ולי הזהב, ששרורשו הוא ל"ו השמן, שהוא למען יהוה אמצעים לבוא על ידם ליראה ואהבה העליונים (ספור עינים, ואתחנן).

ואני תפלה

יְתַעַבְרֵנוּ וְתוֹכְנוּנוּ
לְעֵלְיוֹת וְלִקְדוּשָׁתוֹ
הַגּוֹיִן וְעֵלְיוֹת שֵׁשׁ
בְּכֶסֶף וְזָהָב וְנַחֲשֵׁת,
בְּקֶדֶשׁ וּבְיָהוּרָה
גְדוּלְתָהּ כְּרִצּוֹן הַטּוֹב,
וְהַחֲמִיל עֲלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּיב, וְתִשְׁפֹּעַ עֲלֵינוּ
מִדַּת הַרְחִמְנוֹת בְּאֵמֶת,
וְנוֹכַח לְרַחֵם עַל הַקְּרִיֹּת
וְיִתְרַבּוּת בְּצַדִּיקָה,
וְאֶתְהַרְחֵם עֲלֵינוּ מִן
הַשְּׂמָמִים, וְתִשְׁפֹּעַ עֲלֵנוּ
פְּרִיָּתָהּ וְשִׁפְעָה מִיָּד
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְחַסְדִּים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְדַעַת
שְׁלֵמָה בְּרַחֲמֶיךָ וְכָל טוֹב
(יקרי' טו).

הזו והיריב ברשות. איתא במשנה בלכות (ג, א): רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הגשיא אומר וכו', הוה זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לזורך עלמין. נראין כלהבין בשעת הנחתן, ואין עומדין לו לאדם בשעת דוחקו. וביאר רבינו יונה (ס:): הוה זהירין ברשות. כלומר להתרחק מן המלכות, שלסוף מורידין את האדם מנכסיו, שאין מקרבין לאדם אלא לזורך עלמין. נראין כלהבין בשעת הנחתן מדברים רכות ומראין פנים של אהבה בזמן שמכירין רווח בדבר. ואין עומדים לו לאדם בשעת דוחקו. בהעבר אליהם יד הממון, אף כי מחמת הדחק, לא ירחמו על העניינים^(א) עד

יורידוהו לטמיון וישכחו הרשעותיו כי הכל חלף עבר. ובמורה משה להלשון (ויקרא יג, ז-ח) ביאר שמענה זו היא המשך המשנה הקודמת, שבה נאמר 'כל העמלים עם הציבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים', שהוא הצטוו בהש"ת, היפך הצטוו ברשות, וזו: מפני כי צעקתם ברשות, אפשר הצטוו במלך או שרים על המנחה ההולכת לפניכם, ונודדים אז לעשות כל צעקתכם, ותרפו ידיכם מלהחזיק בצטות צה' כי הוא יטה לזכר אליכם, צעקות העסק צעט לשם שמים, כי הלא דעו כי אין

להעכו"ם כסף וזהב הרבה, תאבין לדינר של יהודי, כאילו לא ראה ממון מעולם. וזה מחמת שהכסף וזהב שיש תחת ידם, אין הגוונים מאירין, ואין החן שורה על ממון שלהם, כי עיקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל. ובשביל זה נקראים רשים, כמו (בלכות פ"ג) הוה זהיריב ברשות, כי הם רשים ועניים, כי אין להם הנאה מממונם, כאילו הם עניים, ותאבין לממון של ישראל, כי על ממונם של הישראלי שורה הפאר והחן, והכל תאבין להסתכל על הפאר והחן.

ואין החן שורה על ממון שלהם. וכתיב בליקו"ה (ח"מ גזילה א), שהגוונים עילאין הם צה' חיות ומחנה ומוחין, המאירים ומחיים את המלכות דקדושה, וזו: ישראל, כל ממון שלהם שהוא צחצח מלכות דקדושה, צחצח אמונה, עיקר אחריותו צחצח חכמה, כידוע שמלכות דקדושה מקבלת חיות מחכמה, וכמוצא בדברי רבינו נ"י צחצח מקומות שרין להמשיך חכמה שהוא החיות אל העשירות, ואז הוא עשירות שבקדושה. אבל עשירות שבקדושה הוא ממון של

העכו"ם, הוא צחצח שחוק כסיל, צחצח כסילות, אל אחר. וזה צחצח מ"ש רבינו נ"י (פי' כה) שעיקר החן הוא רק צחצח ממון של ישראל, ששם מלוכסין הגוונים עילאין, היינו צחצח חיות, חכמה ומוחין. אבל ממונם הוא עפרא בעלמא, צחצח עפרות זב, ואין בו שום חיות ומוחין, ועל כן אין בו חן.

בקבלם הדורון, הלא דעו כי הלא אינם אהבים, רק נראים כלהבים, ואלו גם זה אינו רק בשעת הנחתם, שהוא צעקת קבלם הדורון. אך בשעת הדוחק שנדור להיטיבו זיוס שיטרכו, ישכחו מה שקיבלו ולא יעמדו לכס. וזהו 'נראין וכו' ואין עומדין וכו'". לכן הוה זהירין ברשות, לעשות ענייני הציבור לשם שמים, ואז צטו צה' והוא יעשה, כי לכל אשר תחפלו יטה את ליבם. ועי' להלן בלכות דמקו"ה ד"ה ונוגשין דקדוה, שם הבאנו את דברי הגמרא בבבא בתרא ופירש"י עליה, המבארת בשעת שאין נחית הדיקה כדעבי, אזי בזה הרשות והמלכות ונוטלת ברוב את כספם של ישראל. ועי' מטה במילוא"ה, שיש מצותינו שדרשו את הלשון 'הוה זהיריב ברשות' לענין 'ענייני הרשות', היינו המותר לאדם, כגון אכילה ושחיה ורכי הגוף, שבהם יש אחיה ימיה של כח המדמה בדעת האדם, ודו"ק.

מילואי חכמה

גזירות שפדו צחצח חיות, ברשות מלכות המדינות הרבה יהודים לארץ אחרת, והיה דר ר' יחיאל הנ"ל פקדון מדינות איטליא כדי לעבור אל ארץ תורגמה, ור' יחיאל היה זקן, והיה דר צעיר אשר על חוף הים, והוא איש חס וישר, מקבל כל העניים ועשירים בצער פנים יפות, והיה מספיק להם מים וזמון ומלוח אוחם, ונתן להם לידה לדרך, ופוזר וצוה ממון רב להולאת האורחים. והיה היום, הגיע עת זמנן שהיו צחצח ארבעה וקנים הצאים מהגולה, חכמים גדולים, וצחצח את כבוד עושרו וגדולתו ותפלתו הטובה, שהיה נדיב לב, שגמל חסד עם עשירים ועניים לכל בני הגולה, שאלו הארבעה וקנים ממנו, מה שקשתך מהבורא יתברך. והשיב, בקשתי הוא שאזכה לצניא, כי לא היה לו זרע. ואמרתי אליו הד' וקנים הנ"ל, תהיה אתה צטו שבתוך שנה זה יאלא מחלליך בן גדול צחצח, ותקרא שמו אברהם, לסימן שעשית חסד עם זרע אברהם. וכאשר הצטו לו בן, שאלא ממנו בנו הגדול, רבינו אברהם מפיקא, והגדיל צחצח מאד, וחיבר חיבורים הרבה, עד כאן.

הזו והיריב ברשות. ובספר מדרש שמואל על בלכות (ג, א) דרש גבי החיות בדברי הרשות, היינו שקדש האדם את עלמו אף צחצח לו, כגון אכילה ושחיה וכו', כי בן דרכו של היטה"ר (וכח המדמה) לתפוס צה' את האדם, וזו: הוה זהירין ברשות. כלומר, שלא די לאדם שיקיים דברי התורה לבד, כי גם צריך לו עוד להיות מקדש עלמו צחצח לו, ואף בדברי הקשיות. וזו: הוה זהירין ברשות, כלומר אפילו בדברים שיש לכס רשות מן התורה לעשות, כענין להצות במלכלים המותרים, הוה זהירין צה'. שאין מקרבין לו לאדם. אלו הדברים ותענוגי העוה"ז אין מקרבין את האדם להמשיך לו חולת מהם, אלא לזורך עלמין, לבד לזורך התענוגים עלמין, כלומר שילך אחריהם לבד משום שגליהם כלהבין בשעת הנחתן, כי בשעה שנהיה האדם

מסירת הקשרים

מג) היינו שהעכו"ם והרשות הם בבחי' זה לעומת זה של הצדקה לעני הגוון, שהרי הם אינם מרחמים על העני. ועוד ראינו לציין שרבינו דרש את ה'רשות' מלשון רשים ועניים, ויתכן לבאר שזה לעומת זה של העני הגוון, הם העכו"ם והמדמה, שאע"פ שיש להם ממון הרבה, אין להם הנאה מממונם, כי הגוונים שבממון לא מאירים אצלם, ולעומת זאת, העני הגוון, אע"פ שאין לו ממון הרבה, אבל יש לו גוונים מאירים בממון (גוון) אותיות 'הגוון'. (מד) ועי' עוד שם בפרשני המשנה, דמה שאמר 'הוה זהירין ברשות', בא ללמדנו דלעתים משום צרכי ציבור ישנו הכרח לעסוק עמהם, כדי להשיג מהם דבר בשביל ישראל, אך נדרשת בזה זהירות רבה. ובקשרי המאמר יתכן לרמוז בזה למובא לעיל (אות א), שיש לעבור דרך הקליפה קודם לפרי, ולזה נצרכו זהירות רבה שלא תיפול באחיותה, מאחר 'ונראין כלהבין', 'נראין' דייקא, מחמת שאצלם עיקר אחיות המדמה, ודו"ק.

י"ב זוא ורלה, כאשר נולד נח, קרו לו על שם הממנה, כדי שיהיה שמו גורם לך. אבל אין כך אלא הק"ה, אלא נ"ח כתיבין אותיות הוא ח"ן, כמו שנאמר ונה מלא ח"ן. אמר רבי יוסף, ח"ן היינו נח, שצדקתו ששם גורם לנו, וצדקתו ששם גורם לנו. דנה כמו ונה מלא ח"ן בעיני ה'. ולעומתו פ"ק כבוד יהודה ההפכו האותיות ל"ע. ע"ר אותיות ר"ע, ל"ע בעיני ה'. זוא ורלה, כיון שגורם נח, הוא רלה את מעשיהם של בני האדם שהם חוטאים לפני הק"ה, והיה מסמיר עלמו ועסק בעבודת גורלו, כדי שלא ללמד באורחותיו. ואם מאמר נמה עסק, בספרו של אדם וספרו של חנוך, והיה עסק בנס כדי לעבוד את זורא. זוא ורלה שכן הוא הענין, שהיה מהיכן ידע נח להקריב קרבנות לזורא, אלא הוא לפני שמה והיה את החכמה על מה עמד עולם, וידע שכל הקרבנות הוא עומה, ואילו הקרבנות לא היו מתקיימים העליונים והתחתונים.

חן בעיני ה'. עמה חזר רבינו לרש דברי צלות זו, ומנאר בפסוק חן בעיני ה', שהגוינין העילאין הם עיני ה', שהם עיקר החן והפאר שכל דבר. וחסה"כ צדקתו (ו, ה-ח): וינח"ה' פי רפה רמת האדם פארק וכל יצר ממשצת לצומ"ה' רק רע כל היסוס וינח"ה' פי עשה את האדם פארק וגו': ונח מלא חן בעיני ה': ופירש"י (שם): ויינס. הפכה מחשבתו של מקום ממילת רחמים למידת הדין, עלה במחשבה לפניו מה לעשות באלה ששעה בארץ. וכן כל לשון 'יחוס' שנמקרא, לשון נמלך מה לעשות. ויציר הרמב"ן (שם): וטעם ונה מלא חן בעיני ה', שהיו כל מעשיו לפניו נאים ונעימים, וכן כי מלאה חן בעיני

ואדעך צ"ש (שמות לג), והוכיר זה כנגד מה שאמר דזרו שהיו כל מעשיהם לעצונן לפניו יתברך, ואמר זו שהיה לחן בעיניו^(מ), ואחר כן סיפר מדוע היה טוב לפני האלקים, כי היה לדיק תמים. ואיחא בזה (בראשית, נח ע"ב), שנה זכה למנוח חן בעיני ה', משום שא"פ שני האדם חטאו לפני הסי"ח, הוא טרח בעבודת ה', וזכר את סוד הקרבת הקרבנות^(מ): יתחא חזי, נח כד דלתייליד, קרו ליה על שמה דנחמה, ולהוי שמה גרים. אבל כד דלתייליד, קרו בהיפוך לתון ח"ן, כמה דלת אמר ונה מלא חן. אמר רבי יוסף, חן היינו נח, שצדקתו שמהו גרים לטוב, בחייביו שאמרו גרים לבי. דנה כתיב ונה מלא חן בעיני ה', צ"ע כבוד יהודה אהפכו אתיו לביש, ע"ר ר"ע, (בראשית נח) רע בעיני ה' תח חזי, כיון דלתייליד נח, תמא עובדיהו דבני נשא דליון חטאו קמי קב"ה, והוה גניו גרמיה ואשתדל בפולחנה דמאריה, בגין דלח למיהך באורחיהו. וכי תימא במה אשתדל, בזהו ספרא דאדם וספרא דחנוך, והוה אשתדל זהו למפלה למריה. תח חזי דהכי הוא, דהא נח מנא הוה ידע לקרבא קרבנא למריה, אלא בגין דאשכח חכמתא על מה מתקיים עלמא, וידע דעל קרבנא מתקיים, ואלמלא קרבנא לא הוו קיימי עילאי ותתאי. ועי' בספר הליקוטים (בראשית ו) המנאר את הקשר והשייכות שבין ענין החן לענייני דייקא.

תיבף ומיד כשהעכו"ם מקבל ממונ מישראל. וכתב זליקו"ה (ח"מ ממנה ד, א): לענין הממונ שכל ליד העכו"ם, שאין הגוונים מאירין רק לפי שעה ואח"כ נתעלמין אורם וכו' כנ"ל, כמו כן להדיל אפילו אלא איש ישראל, אע"פ שצערך העכו"ם מאירין אללו הגוונים, אבל אעפ"כ מאחר שלא תיקן ממונו כראוי אין מאירין גם אללו בשלימות, רק מתנוולין לפי שעה מתוך העלמן ומתעלמין מיד וכו'. ומי שזוכה לתקן ממונו ע"י הדקדק, אזי נתגלין הגוונים שהם גדולת הצורא ע"י ממונו, וזוכה להכניע הקליפות שכל מדריגה ע"י ממונו כנ"ל. אבל להיפך, כשאין מתקן ממונו ע"י הדקדק, אזי נתאחזין הקליפות בהממונ דייקא, מחמת שיס שם קדושה גבוה נעלמת, שהם הגוונים עילאין שנתעלמו שם, שכשאין מאירין כראוי הם נאחזין שם ציורת, כי הם כרוכים תמיד אחר הקדושה הגבוה ציורת. ומה זל גודל התגברות מאות ממונו, שנמשך מחמת שהממונ שזורשו יש צו קדושות גבוהות מאוד, שהם הגוונים עילאין שמלוכשין צו, וכשאינו זוכה לגלות הארת הגוונים ע"י דקדק לעני הגון, אזי הקליפות נאחזין בהממונ ציורת, ועי"ז נופל לתאוות ממונו.

חן בעיני ה'. ופירש הרמ"ד וחלי (בראשית ו, ח): ונה מלא חן בעיני ה'. אמר מלא חן, ולא אמר שהיה לדיק, כמ"כ בפירוש הסמוכה לזאת. דע, כי יש כמה טעמים צדק. הא', כפי הסדרה של האומרים שגם נח לא היה לדיק גמור, אלא שמהל חן בעיני ה' שהיו יותר לדיק שצדקו וכו'. הטעם השני יותר נכון הוא, לפי שהלדיק הוא היה מתנהג להיפך מכל אנשי דורו, כי הם היו הולכים אחרי הגלי העולם, וזכאן לשאלו שמו מוות ידעם, אבל הלדיק הוא היה הולך צדקתו הקדושה, ופנה למעלה בכל עניינו, כדי לשמור את דיקומו שזורשו העליון. כי זאת כריך שתהיה נגממתו של האדם הכשה, כענין שנאמר אורח חיים למעלה למשכיל, למען סוד משאלו מטה. והנה שמו של הלדיק הוא היה נח, ואם תהפוך אותו מסופו לתחתו, כמו שהוא היה עושה, להיפך מכל אנשי דורו, שהם פונים למטה והוא פנה למעלה, נמלא ש"ח נפך לח"ן. וזהו הטעם שאמר הכתוב ונה מלא חן בעיני ה'. הטעם השלישי היורר עיקרי הוא, כי עי"ן עולה כמנין ח"ן, והוא סוד ריבוע הוי"ה דלפניו. ואם תיקח המילוי לצדו, עולה כמנין ח"ן. ו"ח"ם למנוח חן בעיני ה' בכל מקום, שהענין העליון משגיח עליו בכל אורחיו, לשמור אותו מכל הצרות. והטעם הרביעי, הוא צדוק ההוי"ה הכוללת כל המילואים כזאת, יו"ד ה"י וא"ו ה"ה עולה כמנין ח"ן, לרמוז שהיה כלול מכל המידות הטובות, ולכן זאת ההוי"ה הכללית שורה עליו להגן עליו ולהצילו מן העושה הכללי. ו"ח"ם ונה מלא חן בעיני ה'. והנה עיקר ציור המדמה הוא בקליפת נוגה, שם מערב טוב ורע, ומנוח צדקתו ע"ה"ם (פ' ויאל, ט), שהו ענין מלאה חן, המתעלה ע"י הציור, ח"ל: נודע כי מקום נפילת הנילוות הוא בקליפת נוגה, כמבואר בעץ חיים יעו"ש. גם נ"ה גימטריא ח"ן. וזהו יוצן חן מקום על יושביה, כדי לצרר שם נילוותין שלו מקליפת נוגה. וזה מובן גם כן כוונת ר' יוסף בר' חנינא (שם טו) 'מקום שגור אדם הראשון לישוב', היינו שידע שפלו שם נילוותין מחטא אדם הראשון ונתעברו טוב צדק, שם גור שיהיה מקום ישוב, כדי שיצוה שם מי שיש לו שם נילוותין משורש נשמתו לצרר ולהולותין, והגן. וכן ציור מורי הג"ל, כי ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיוצא, הוא משום שיש שם נילוותין שלו, וצריך להולותין משם ולצדקן.

חן בעיני ה'. ונספר קדושת לוי (פ' בראשית, ד"ה עוד יבואר ונה מלא חן) ציור שאלת מעבודת הלדיק צדקתו היא להעלות אל הקדושה את הנקודה הקדושה המהי אהיה^(מ), ח"ל: ונה מלא חן בעיני ה'. והלכל כל דבר שהלדיק רואה, ממנו לוקח עבודת ה'. ואם רואה ח"ו איזה אדם מתאוה לעבירה, לוקח הלדיק מזה התאוה עבדות ה', שאומר צלילו קל ומומר, מה זה שמתאוה לדבר עבירה, שהוא קלה ונפסד בזמן מועט, מכל שכן שראוי לו לוקח להצדק לעבודת השי"ת, שעבדות זו יקיים לעולם. והיות מתאוה נאמר הקרא ויראו בני אלהים את צנות האדם, ונה מלא חן בעיני ה' חן בעיני ה' ונה מלא חן בעיני ה'. שנה הגביה חן בעיני ה' לקדושה, שממנו לקח עבודת ה', שאמר מה שיש חן לתאוות רעות, מכל שכן שיהיה אדם משתוקק שימלא חן בעיני ה' ע"י עבודתו ומורו ויראתו, ודו"ק.

חן בעיני ה'. ופירש הרמ"ד וחלי (בראשית ו, ח): ונה מלא חן בעיני ה'. אמר מלא חן, ולא אמר שהיה לדיק, כמ"כ בפירוש הסמוכה לזאת. דע, כי יש כמה טעמים צדק. הא', כפי הסדרה של האומרים שגם נח לא היה לדיק גמור, אלא שמהל חן בעיני ה' שהיו יותר לדיק שצדקו וכו'. הטעם השני יותר נכון הוא, לפי שהלדיק הוא היה מתנהג להיפך מכל אנשי דורו, כי הם היו הולכים אחרי הגלי העולם, וזכאן לשאלו שמו מוות ידעם, אבל הלדיק הוא היה הולך צדקתו הקדושה, ופנה למעלה בכל עניינו, כדי לשמור את דיקומו שזורשו העליון. כי זאת כריך שתהיה נגממתו של האדם הכשה, כענין שנאמר אורח חיים למעלה למשכיל, למען סוד משאלו מטה. והנה שמו של הלדיק הוא היה נח, ואם תהפוך אותו מסופו לתחתו, כמו שהוא היה עושה, להיפך מכל אנשי דורו, שהם פונים למטה והוא פנה למעלה, נמלא ש"ח נפך לח"ן. וזהו הטעם שאמר הכתוב ונה מלא חן בעיני ה'. הטעם השלישי היורר עיקרי הוא, כי עי"ן עולה כמנין ח"ן, והוא סוד ריבוע הוי"ה דלפניו. ואם תיקח המילוי לצדו, עולה כמנין ח"ן. ו"ח"ם למנוח חן בעיני ה' בכל מקום, שהענין העליון משגיח עליו בכל אורחיו, לשמור אותו מכל הצרות. והטעם הרביעי, הוא צדוק ההוי"ה הכוללת כל המילואים כזאת, יו"ד ה"י וא"ו ה"ה עולה כמנין ח"ן, לרמוז שהיה כלול מכל המידות הטובות, ולכן זאת ההוי"ה הכללית שורה עליו להגן עליו ולהצילו מן העושה הכללי. ו"ח"ם ונה מלא חן בעיני ה'. והנה עיקר ציור המדמה הוא בקליפת נוגה, שם מערב טוב ורע, ומנוח צדקתו ע"ה"ם (פ' ויאל, ט), שהו ענין מלאה חן, המתעלה ע"י הציור, ח"ל: נודע כי מקום נפילת הנילוות הוא בקליפת נוגה, כמבואר בעץ חיים יעו"ש. גם נ"ה גימטריא ח"ן. וזהו יוצן חן מקום על יושביה, כדי לצרר שם נילוותין שלו מקליפת נוגה. וזה מובן גם כן כוונת ר' יוסף בר' חנינא (שם טו) 'מקום שגור אדם הראשון לישוב', היינו שידע שפלו שם נילוותין מחטא אדם הראשון ונתעברו טוב צדק, שם גור שיהיה מקום ישוב, כדי שיצוה שם מי שיש לו שם נילוותין משורש נשמתו לצרר ולהולותין, והגן. וכן ציור מורי הג"ל, כי ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיוצא, הוא משום שיש שם נילוותין שלו, וצריך להולותין משם ולצדקן.

חן בעיני ה'. ונספר קדושת לוי (פ' בראשית, ד"ה עוד יבואר ונה מלא חן) ציור שאלת מעבודת הלדיק צדקתו היא להעלות אל הקדושה את הנקודה הקדושה המהי אהיה^(מ), ח"ל: ונה מלא חן בעיני ה'. והלכל כל דבר שהלדיק רואה, ממנו לוקח עבודת ה'. ואם רואה ח"ו איזה אדם מתאוה לעבירה, לוקח הלדיק מזה התאוה עבדות ה', שאומר צלילו קל ומומר, מה זה שמתאוה לדבר עבירה, שהוא קלה ונפסד בזמן מועט, מכל שכן שראוי לו לוקח להצדק לעבודת השי"ת, שעבדות זו יקיים לעולם. והיות מתאוה נאמר הקרא ויראו בני אלהים את צנות האדם, ונה מלא חן בעיני ה' חן בעיני ה' ונה מלא חן בעיני ה'. שנה הגביה חן בעיני ה' לקדושה, שממנו לקח עבודת ה', שאמר מה שיש חן לתאוות רעות, מכל שכן שיהיה אדם משתוקק שימלא חן בעיני ה' ע"י עבודתו ומורו ויראתו, ודו"ק.

מסירת הקשרים

מה) ובקשרי המאמר יתכן לרמוז, שעיקר גזירת המבול היתה מחמת שלא התגברו כנגד היצור שבלבם, שלא שברו את המדמה שבלב. (מו) ויתכן לרמוז בפשט הכתוב, שהשי"ת ראה את רוע מעשיהם של בני האדם, שזה בחי' התגברות הקליפות וכו', שבללם השי"ת מצטער כביכול על בריאת האדם, אך כנגד זה הקב"ה רואה בתוך כל הרע והקליפות את עבודת ה' של נח, המגלה את החן האמיתי, שבזכותו ממשכה האנושות להתקיים, וכל הקליפות נכנעים במבול. (זו) קרבנות דייקא, כמובא לעיל בסוף אות א' ששביירת הדמיון הם הקרבנות, וכן להלן בהשמטות. ויתכן לרמוז בזה, שנה הקריב קרבנות ובריר את רוח הבהמיות וכן המדמה שבתוכו, שזה נעשה ע"י הארת הגוונים עילאין, היינו חן בעיני ה'.

ברטל ינירן swenvelserb.www://sptth.com

הסתכלות

ענין 'הסתכלות' דברר הוא השתוקקות אל הדבר (חי) אודות להחליט, לחיות וכו'.

לשון 'הסתכלות' היא אריה שכלית (שפתי חכמים במדבר כד, ט).

קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא (תורה תרומה סא).

לשון 'הסתכלות' מורה על רוב העיון והתבוננות גדול (פרד"י כב, ב).

ענינו קצת כח בהסתכלות העין נראה בחוש העין בטבע, כענין ביצת בת היענה, ושלד הפירות ע"י הסתכלותה זמן מה, בלתי משתבש על הביצים לחממם כמו שאר העופות, וזה יורה היות כח ממשית בהסתכלות העיניים (ע"י חיים ה, א).

כשרוצים להסתכל על התכלית, שהוא כולו טוב, כולו אהו, צריך לנתות את עיניו, ולסוון ההסתכלות אל התכלית. (ליקוטי סג, ב).

הסתכלות עושה כלי, דהיינו גבול חסון, כי מקודם ראונו הדבר, הוא בלא גבול, כשוראה הדבר נעשה לו גבול וכו'. וזהו בחי' מעלת הבטחון, כי הבטחון הוא בחי' הסתכלות, שמתכלת וצופה בעיניו להשיג'ת לבד וכוונתו, בבחי' עיני כל אליו ישרור'. כי ע"י ההסתכלות בבטחון ג"כ עושה כלי, דהיינו גבול חסון (ליקוטי טו).

אשרי הוא לשון ראייה והסתכלות, היפק הקליפה שעיקר כוחה מקלקול הוראות, מבחי' 'ותבחנו עיני מראות', בבחי' 'ודי מאית' חסר, ודרשו רז"ל 'דא לילית' (ליקוטי יח).

הסתכלות הוא מדריגה התחתונה של החכמה, ומי שהוא טוב עין, דהיינו חכמה טובה, שהוא מסתכל בדבר מביא ברכה באותו דבר. כי כשמתכלת דבר, יודע שהדבר הוזהא כאין גבול יתברך, דהיינו שהוא באמת אסא ואין בלתי אלקותו יתברך השרוי בתוכה וכו'. ע"י ההסתכלות כזה ממשיך חיות יותר לאותו דבר מאלקותו יתברך. וכן להיפק מי שהוא רע עין, כשהוא מסתכל על הדבר הוזהא ומתמיה מה נאה דבר זה, ועושה אותו דבר לדבר בפני עצמו, והוא נרגז מפדרי אלוף ע"י הסתכלותו, נפסק אותו דבר מהשרוש ומתחיות דהיינו האלקות, ועי"כ בא עין הרע בפשט' רוח, א.

אם ח"ו חושב איה מחשבה וזה או שהוא מסתכל איות הסתכלותו, ע"י אזי הוא

הנה נתתי א"ף כסף לאחיק, הנה הוא א"ך כסות עינים. רבינו דורש צוה שהכסף שנתן אצ"מלך לאצרהס, הוא צבחי' הממון שיואל מיד העכו"ס ליד הישראלי, שאז נתגלו צו הגוונים, (שהו היפק מהממון שעוצר מיד ישראל ליד העכו"ס, הנוצר לעיל, שאז נתעלם הון והפאר צחוק הממון). והנה ע"ד הפשט מקרא זה נאמר צמת שהשיב אצ"מלך את שרה לאצרהס, אחר שלקחה לצימו, כדכתיב בצדאשית (כ, יד-טו): וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ לָאֵן וַיִּצְרַק וַעֲבָדִים וַשְׂפָחָת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיִּשָׁב לוֹ אֵת שָׂרָה אֲשֶׁתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ הֲגַה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ צִטוֹב צְעִינֶיךָ עַבְדִּי וַשְׂפָחָה אֲמַר הֲגַה אֲמַר אֲלֶיךָ פָּסוּף לְאַחֶיךָ הֲגַה הוּא לָךְ פָּסוּת עֵינַיִם לְכָל אֲשֶׁר אֲפָךְ וְאֵת כָּל וְנִקְחָת: וּפִירָשׁ"י (סג): וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם. כדי שיתפיים ויתפלל עליו. ולשרה אמר אצ"מלך, לכבודה כדי לפייסה, הנה עשיתי לך כבוד זה, נתתי ממון לאחיק שאמר עליו אחי הוא, הנה הממון והכבוד הזה לך כסות עיניים(סג). לל אשר אפך, יכסו עינייהם שלא יקלוק, שאילו השיצומיך ריקנית יש להם לומר,

כשיצא הממון מיד עבוי"ם ליד הישראלי. וכנת בליקו"ה (ח"מ מ מקס וממכר ג, ה): צמת אע"פ שגם המעוה של ישראל נרין גם כן תיקון כדי שיאירו צו הגוונים, אעפ"כ כנגד העכו"ס צודאי ממון ישראל קדוש מאוד בצחינת הארת הגוונים 'כימרון האור מן החושך' (קלה נ, ב) כמנון צממה מקומות, שאפילו האור שאין צו כח להאיר ציוס, כגון הנה, אעפ"כ צלילה וצחוק הוא מאיר מאוד, בצחינת האור מן החושך. ועל כן צודאי ממון ישראל כנגד העכו"ס הוא מאיר מאוד בצחינת הגוונים הנ"ל.

ואונקלוס תרגם צניס אחרים וכו', הנה הוא לך כסות של כבוד על העיניים שלי ששלטו צך. ואיתא בצדאשית רבה (נב, ג): הנה נחמי אלף כסף לאחיק. א"ר יומן, עשה לה כסות, שהיו הכל מצטיין צה ולא צנויה. כסות עינים. כסות שהיא עשויה עיניים עיניים. רבי צדכיה אמר, עשאה מערונה, כסות שהיא מכוסה מן העין. ופירש הען יוסף (סג): א"ר יומן עשה לה כסות. פירוש, עשה לה כסות חשוב כן האלף כסף, שהיו הכל מצטיין בצכות השפחה ולא צנויה, כי יאמר שהלבוש גורם את היופי. כסות עינים. היינו מקוה חשוב שהוא מעשה אורב העשו נקצים נקצים, לבל יוכלו להציט צהוד יופיה. עשאה מערונה. צילקוט גרם 'נטול לבוש מלכות ולהציטה ועשאה מלכה מערונה. למה, שלא יתבע אדם אותה, אלא יהיו שומעים שהיא מלכה ומתייראים לתצוה אותה, והיא כמכוסה מן העין. ופירש המהר"ו (סג): עיניים עינים. כסות מלא צבעים יפים, ע"ד ועינו כעין הצדולת, שפירושו, ומראיתו, וכן 'כעין חשמל'. ומוצא צפירוש הרמ"ד וואלי (סג): הפשט הוא 'אלף כסף' ממש שנתן לאצרהס צצביל שרה, מלצד המתנות שנתן לו צצחילה, כדי שעל ידיהם תעשה לבוש נאה לעצמה ולשפחותיה. והלבוש נאה נקרא 'כסות עיניים', לפי שכל עיניים צופים לראותו, כמו שפירשו רז"ל על 'פתח עיניים', והוא הפירוש האמיתי לפי פשוטו. אצל הסוד הוא, לפי שהצירורים המוצאים מתוך הקליפה נעשים לבוש אל הקדושה ממש(ג), וכבר ידוע שהלבושים צלצד הם המתגלים אל התחוננים, כי הקדושה המתלבשת צצוכס היא נעלמת מן העין, ולכן לאלו הלבושים קראם הכתוב 'כסות עיניים', ונמלא צצך סקודו מכוון אל פשוטו.

ליקוטי הנחצ

כסות עינים. ומוצא צה בליקו"ה (ח"מ מ מאכד ממון חצירו ומסור ג, ח): חיה צחינת צליצת, כי צליצת הם צחינת עיניים, כנ"ש (צמדצ טו) 'וראיתם אותו'. כי הם צצחינת 'צגדי ישע', אסתכלותא, כי הכל חאצין להסתכל צזה, צחינת 'כסות עיניים', כמו שצנאור שס. וזהו צחינת תכלת, כי תכלת הוא התצצרות שחור ולבן, צחינת כלליות הגוונים (כמוצא בליקו"מ סי י"ח). ועל כן המצוה הוא 'וראיתם אותו', כי הכל חאצין להסתכל צזה כשנכללין הגוונים יחד כנ"ל. ועל כן הצליצת הם שמירה מן המזיקין, כי ע"י הצליצת שהם צחינת גוונים עילאין, צחינת צגדי ישע, עי"ז כנענים הקליפות והדמיונות שהן מזיקי לעלמא, ואזי וזכין לעלות מדרגא לדרגא. ועל כן עיקר תיקון התפלה הוא צצליצת ותפילין, גם צריכין ליתן צדקה קודם התפלה, כי צעשת התפלה עולין מדרגא לדרגא כידוע, שזהו עיקר תיקון התפלה, ועל כן צריכין מקודם לללות גדולת הצורא יתצרך ע"י התגלות הגוונים, ועל כן צריכין ליתן צדקה קודם, כדי שיתנהרו הגוונים שיש צכסף חזה, ואזי כשמתנהרין הגוונים הם נעשין צצחינת 'צגדי ישע, מעיל צדקה', צחינת 'כסות עיניים', וזהו צחינת צליצת כנ"ל, ואזי נתגלין אורות הגוונים צעלמן, וזהו צחינת תפילין שנקראין 'פאר', כי תפילין הם אורות הגוונים צעלמן. ועל כן כל אלו הצחינות שהם צחינת הארת גוונים עילאין, עי"ז דייקא יכולין להתפלל התפלה כתיקונה ולהעלות כל העולמות מדרגא לדרגא, כי עיקר כל העליות ע"י התגלות הגוונים כנ"ל.

חייב אדם להקביל פני רבו ברגל ושבט, כי ע"י שמתכלת רבו נוסף לו בהירות, שהסתכלות על איש צדיק גורם לאדם קדושה (קדושת לוי, פורים). ככה כשכוכב בני ישראל מעשיהם ומטהרין רמ"ח אבריהם וספי"ה גדיהם, אזי המה מוכנה אליו ית', וביכול צצציר צצציר צצציר וצצציר אדם (נפודת ישראל, נשא). יש ב' בחי' הסתכלות, שהם הוערות ליראת ה'. אחד כשוראה בשכלו ורוממות הבורא ב"ה מעולם השפל ולמעלה וכו', ויש עוד בחי' הסתכלות, כשוראה כל הנבראים בעולם השפל מעכבר ועד א"י ועד אדם, כולם צריאים זה מזה, מצד התפשטות יראה מעילא לתתא, כי 'מלכותו בכל משלה' (תל מנחה אפרים, בלק).

מסילת הקשרים * (מט) בבחי' המובא לעיל (בסוף אות ג') 'כבוד זה וציוניותו לבושו, כמ"ש ר"י קרא למאניה מכבודותיה', היינו שהכסף והזהב הם לבושים לגוונים עילאין המאירים בהם. (ז) וע"פ קשרי המאמר יתכן לומר, שדייקא ע"י שמתגברים על הקליפות, אזי מתגבר אורם של הגוונים עילאין המאירים ב'בגדי ישע', (שהם בחי' 'כסות עיניים'), וכעין המובא לעיל באות ב', 'שצריך לו לילך דרך אלו הדמיונות וכו', שהם בחינת העכו"ם, היינו שעיי"ז מגלה את הגוונים עילאין שהיו נעלמים שם, בבחי' הקליפה הקודמת לפרי.

כ אמר רבי יוחנן, מהו שנאמר 'עשר תעשר', עשר בשביל שמתעשר, מלא רבי יוחנן את בנו הקטן של ריש לקיש. אמר לו, תאמר לי פסוקך. אמר לו הילך, 'עשר תעשר'. אמר לו ר"י, ומהו 'עשר תעשר'. אמר לו הילך, עשר בשביל שמתעשר. אמר לו ר"י, מהיכן זאת לך. אמר לו הילך, לך ומצוק את. אמר לו ר"י, וכי מוצא לנסות את הקב"ה, הרי אמר 'לא תנסו את ה'". אמר לו הילך, כך אמר רבי הושעיא, מן מו (המשך במיל"ח).

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ויצא הפל"ח (כה), עיקר התגלות הגוויין הוא רק בממון של צדקה, כי ע"י צדקה נתגלה שידוע ומאמין שהממון הוא רק של הש"ת, צחינית ע"י הכסף וכו', ועל כן הוא נותן אותו לצדקה לשם הש"ת ולעשות צוה לרצונו ית', רק שעי"ז ממילא נתתקן כל ממונו, כי ע"י הצדקה נתגלה שמתאמין שכל ממונו הוא של הש"ת, ועל כן ע"ז נתגלין הגוויין ומאירין בכל ממונו, ונעשה כל ממונו בצח"י ע"י הכסף ולי הוזהב וכו'.

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (י"ז ע"א ג, ד) שיעקר אחיות המדמה הוא בתאוות ממון, ולכן הכנענו נעשית דייקא ע"י צדקה, שהיא ולע"ז של תאוות הממון, ו"ל: עיקר העבדות והמרירות סבובלין רוצ העולם הרודפים אחר הממון, שהם עבדים לעמלן ומשעבדים עם עלמס בקושי, וממרכין את חיי עמלן בעבודה קשה בצומר ובלבנים, שבוין לעמלן ציינייס גדולים כמו פיתוס ורעמסס, כדי למרר חיי עמלן בהם, וזכל

עבודה קשה צדקה, שהם נעים ונדים תמיד על פני השדה צדרכיס רחוקים, וסובלים מרירות השעבוד מאוד מאוד, מה שהם צעלמס משעבדים צעלמלן. והכל זה מכח המדמה, שהוא צחינת גלות מזריס בכל אדם וזכל זמן, שזה המדמה מטעה ומבלבל את האדם בתאוות ובמותרות, ומשעבד צו צפוך וצבועה קשה וכו', כי עיקר העבדות והיגיעות צחינית המדמה כנ"ל. ועיקר הדיקון של גלות מזריס הוא ע"י צחינת יוסף, כמבואר בדברי רח"ל בכמה מקומות, שעיקר גאלות מזריס היה ע"י יוסף, כמ"ש 'ויקח משה את עלמנו יוסף עימו וכו', היינו כי יוסף הוא צחינת צדקה לענייס הגווייס, כמ"ש 'ויכלכל יוסף את אחיו'. ועל כן נקרא יוסף הצדיק, צחינת 'צדיק חוין ונותן', היינו שאי אפשר להינצל ממרירות השעבוד של צבול המדמה, שהוא צחינת גלות מזריס, כי אם ע"י שמרכין בצדקה לענייס הגווייס, ואז נתתקן כל ממונו ומאירין הגוויין שצכסך וזהב, שהם גדולת הצורא יתצרך, שעי"ז נכנע המדמה כנ"ל.

מילואי הכמה

ליקוטי הנחל

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (מ"מ גב"ח מקדשות ואפסוקי ג, ב): זה צחינת 'טוב מורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון וכו' (אבות פ"ג), כי המורה הוא השכל דקדושה, כי עיקר החכמה והשכל הוא המורה הקדושה, הנקראת 'אלשיט חכמה' (הליס קי"א), 'אלשיט דעת' (משלי ה), אבל אי אפשר לזכות לתורה שהוא השכל דקדושה, כי אם כשמסבירין תחילה המדמה והקליפה הקודמת לפרי צבל דרגא ודרגא כנ"ל, וזה אי אפשר כי אם ע"י הגוויין המאירין צכסך וזהב וכו' כנ"ל. וזהו צחינת דרך ארץ, שהוא משא ומתן, כי עיקר המשא ומתן דקדושה צריך שיהיה בצוונה זו, שיכוון שיזכה ע"י משא ומתן זה להריות ממון, כדי שיוכל לעשות ממנו צדקה, ולהחזיק ידי תלמידי חכמים וענייס הגווייס, כדי שיתגלה גדולת הצורא ע"י ממונו, ע"י הגוויין שיצורו בהם כנ"ל, כדי שיזכה ע"י לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי כל אחד מישאל אי אפשר לו להיות עומד על מדריגה אחת, וזהכרח צריך שיעלה בכל פעם ממדריגה למדריגה, וזכל פעם שרואה לעלות ממדריגה למדריגה, אזי מתגברין צבל פעם הקליפות והדמיונות שצבל מדריגה כנ"ל, וצריך להכניע אותם ע"י הארת הגוויין שצממון דקדושה. על כן צריך לעסוק גם בדרך ארץ, דהיינו משא ומתן, כדי שיזכה להאיר הגוויין שיש צכסך וזהב, כדי שיזכה ע"י לשכר הקליפה הקודמת לפרי, ואז יזכה לתורה, שהוא השכל דקדושה כנ"ל. וזהו 'טוב מורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון', כי המורה הוא השכל דקדושה, שהוא היפך המדמה שהם תאוות הבהמיות, שמשם כל העוונות רחמנא ליגלן, אבל צריכין לזה דרך ארץ שהוא משא ומתן, שעי"ז מגלין הגוויין שיש צכסך וזהב, שעיקר הכנעת המדמה שהוא צחינת עוון, הוא ע"י כנ"ל. וזהו 'שיגיעת שניהם משכחת עוון' כנ"ל.

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (מ"מ גב"ח מקדשות ואפסוקי ג, ב): זה צחינת 'טוב מורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון וכו' (אבות פ"ג), כי המורה הוא השכל דקדושה, כי עיקר החכמה והשכל הוא המורה הקדושה, הנקראת 'אלשיט חכמה' (הליס קי"א), 'אלשיט דעת' (משלי ה), אבל אי אפשר לזכות לתורה שהוא השכל דקדושה, כי אם כשמסבירין תחילה המדמה והקליפה הקודמת לפרי צבל דרגא ודרגא כנ"ל, וזה אי אפשר כי אם ע"י הגוויין המאירין צכסך וזהב וכו' כנ"ל. וזהו צחינת דרך ארץ, שהוא משא ומתן, כי עיקר המשא ומתן דקדושה צריך שיהיה בצוונה זו, שיכוון שיזכה ע"י משא ומתן זה להריות ממון, כדי שיוכל לעשות ממנו צדקה, ולהחזיק ידי תלמידי חכמים וענייס הגווייס, כדי שיתגלה גדולת הצורא ע"י ממונו, ע"י הגוויין שיצורו בהם כנ"ל, כדי שיזכה ע"י לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי כל אחד מישאל אי אפשר לו להיות עומד על מדריגה אחת, וזהכרח צריך שיעלה בכל פעם ממדריגה למדריגה, וזכל פעם שרואה לעלות ממדריגה למדריגה, אזי מתגברין צבל פעם הקליפות והדמיונות שצבל מדריגה כנ"ל, וצריך להכניע אותם ע"י הארת הגוויין שצממון דקדושה. על כן צריך לעסוק גם בדרך ארץ, דהיינו משא ומתן, כדי שיזכה להאיר הגוויין שיש צכסך וזהב, כדי שיזכה ע"י לשכר הקליפה הקודמת לפרי, ואז יזכה לתורה, שהוא השכל דקדושה כנ"ל. וזהו 'טוב מורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון', כי המורה הוא השכל דקדושה, שהוא היפך המדמה שהם תאוות הבהמיות, שמשם כל העוונות רחמנא ליגלן, אבל צריכין לזה דרך ארץ שהוא משא ומתן, שעי"ז מגלין הגוויין שיש צכסך וזהב, שעיקר הכנעת המדמה שהוא צחינת עוון, הוא ע"י כנ"ל. וזהו 'שיגיעת שניהם משכחת עוון' כנ"ל.

ואני תפלה

ובכות וכת הדיקרה של פל עמך בית ישראל תזכר אותנו ואל תשכח תאות קמון מאתנו של הדיקות נדיבה של הדיקות הקדושה ימשך עלינו וישכך חמימות תאות קמון, תאות הנגידות והעשיירות, מה שהש"ב בו ער ומתאוה קמון הרבה, והתעשר בעולם שאינו שלו. ונזכה להשליך אליהם כסף וזהב, שלא יתקו לבנו שום תאוה וחסמות והתקבחות וחסמות קפ"ל, רק נהיה שפחים בחלקנו תמיד ונתיה מסתפקים כמה שאתה חונן אותנו ברחמיך קפ"ל עת, את כל אחד ואחד קפ"ל רצונך הטוב, ולא נתן עינינו קפ"ל כמה שאינו שלנו. ולא נחמד ולא נתחאה קפ"ל אף אשר צריכנו רק נזכה להיות שפחים בחלקנו תמיד באמת (פיקו"ח י).

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (מ"מ גב"ח מקדשות ואפסוקי ג, ב): זה צחינת 'טוב מורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון וכו' (אבות פ"ג), כי המורה הוא השכל דקדושה, כי עיקר החכמה והשכל הוא המורה הקדושה, הנקראת 'אלשיט חכמה' (הליס קי"א), 'אלשיט דעת' (משלי ה), אבל אי אפשר לזכות לתורה שהוא השכל דקדושה, כי אם כשמסבירין תחילה המדמה והקליפה הקודמת לפרי צבל דרגא ודרגא כנ"ל, וזה אי אפשר כי אם ע"י הגוויין המאירין צכסך וזהב וכו' כנ"ל. וזהו צחינת דרך ארץ, שהוא משא ומתן, כי עיקר המשא ומתן דקדושה צריך שיהיה בצוונה זו, שיכוון שיזכה ע"י משא ומתן זה להריות ממון, כדי שיוכל לעשות ממנו צדקה, ולהחזיק ידי תלמידי חכמים וענייס הגווייס, כדי שיתגלה גדולת הצורא ע"י ממונו, ע"י הגוויין שיצורו בהם כנ"ל, כדי שיזכה ע"י לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי כל אחד מישאל אי אפשר לו להיות עומד על מדריגה אחת, וזהכרח צריך שיעלה בכל פעם ממדריגה למדריגה, וזכל פעם שרואה לעלות ממדריגה למדריגה, אזי מתגברין צבל פעם הקליפות והדמיונות שצבל מדריגה כנ"ל, וצריך להכניע אותם ע"י הארת הגוויין שצממון דקדושה. על כן צריך לעסוק גם בדרך ארץ, דהיינו משא ומתן, כדי שיזכה להאיר הגוויין שיש צכסך וזהב, כדי שיזכה ע"י לשכר הקליפה הקודמת לפרי, ואז יזכה לתורה, שהוא השכל דקדושה כנ"ל. וזהו 'טוב מורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון', כי המורה הוא השכל דקדושה, שהוא היפך המדמה שהם תאוות הבהמיות, שמשם כל העוונות רחמנא ליגלן, אבל צריכין לזה דרך ארץ שהוא משא ומתן, שעי"ז מגלין הגוויין שיש צכסך וזהב, שעיקר הכנעת המדמה שהוא צחינת עוון, הוא ע"י כנ"ל. וזהו 'שיגיעת שניהם משכחת עוון' כנ"ל.

רע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (מ"מ גב"ח מקדשות ואפסוקי ג, ב): זה צחינת 'טוב מורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון וכו' (אבות פ"ג), כי המורה הוא השכל דקדושה, כי עיקר החכמה והשכל הוא המורה הקדושה, הנקראת 'אלשיט חכמה' (הליס קי"א), 'אלשיט דעת' (משלי ה), אבל אי אפשר לזכות לתורה שהוא השכל דקדושה, כי אם כשמסבירין תחילה המדמה והקליפה הקודמת לפרי צבל דרגא ודרגא כנ"ל, וזה אי אפשר כי אם ע"י הגוויין המאירין צכסך וזהב וכו' כנ"ל. וזהו צחינת דרך ארץ, שהוא משא ומתן, כי עיקר המשא ומתן דקדושה צריך שיהיה בצוונה זו, שיכוון שיזכה ע"י משא ומתן זה להריות ממון, כדי שיוכל לעשות ממנו צדקה, ולהחזיק ידי תלמידי חכמים וענייס הגווייס, כדי שיתגלה גדולת הצורא ע"י ממונו, ע"י הגוויין שיצורו בהם כנ"ל, כדי שיזכה ע"י לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי כל אחד מישאל אי אפשר לו להיות עומד על מדריגה אחת, וזהכרח צריך שיעלה בכל פעם ממדריגה למדריגה, וזכל פעם שרואה לעלות ממדריגה למדריגה, אזי מתגברין צבל פעם הקליפות והדמיונות שצבל מדריגה כנ"ל, וצריך להכניע אותם ע"י הארת הגוויין שצממון דקדושה. על כן צריך לעסוק גם בדרך ארץ, דהיינו משא ומתן, כדי שיזכה להאיר הגוויין שיש צכסך וזהב, כדי שיזכה ע"י לשכר הקליפה הקודמת לפרי, ואז יזכה לתורה, שהוא השכל דקדושה כנ"ל. וזהו 'טוב מורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון', כי המורה הוא השכל דקדושה, שהוא היפך המדמה שהם תאוות הבהמיות, שמשם כל העוונות רחמנא ליגלן, אבל צריכין לזה דרך ארץ שהוא משא ומתן, שעי"ז מגלין הגוויין שיש צכסך וזהב, שעיקר הכנעת המדמה שהוא צחינת עוון, הוא ע"י כנ"ל. וזהו 'שיגיעת שניהם משכחת עוון' כנ"ל.

ותעורר עני שנופה קתן צדקה הרבה כספר פנים ופות, לענייס הגוינים וישרים באמת. ותובנו לשבר לבנו האכזר והקפדו הרחמנות, ולא יתקו לבנו קשה באמת, רק תעורנו להפך קב האבן לקב רך כפית, צרחם באמת על ענייס הגוינים כשרים אמתים ברחמנות גדול בראוי, לתת להם כל צדקה ודי חסודם אשר יחסר להם (פיקו"ח יב, ט).

מוסילת הקשרים נא בבחי' המובא להלן בסמוך, גבי 'נוגשיך צדקה, ודו"ק. (ב) בבחי' הצדקה המגלה את גדולת הבורא, שזה מה שמכניע את הקליפות.

עצה ותושיה ע"י צדקה שנותן מממונו נתתקן כל ממונו. ומצאנו בליקו"ה (מ"מ גב"ח מקדשות ואפסוקי ג, ב): זה צחינת 'טוב מורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון וכו' (אבות פ"ג), כי המורה הוא השכל דקדושה, כי עיקר החכמה והשכל הוא המורה הקדושה, הנקראת 'אלשיט חכמה' (הליס קי"א), 'אלשיט דעת' (משלי ה), אבל אי אפשר לזכות לתורה שהוא השכל דקדושה, כי אם כשמסבירין תחילה המדמה והקליפה הקודמת לפרי צבל דרגא ודרגא כנ"ל, וזה אי אפשר כי אם ע"י הגוויין המאירין צכסך וזהב וכו' כנ"ל. וזהו צחינת דרך ארץ, שהוא משא ומתן, כי עיקר המשא ומתן דקדושה צריך שיהיה בצוונה זו, שיכוון שיזכה ע"י משא ומתן זה להריות ממון, כדי שיוכל לעשות ממנו צדקה, ולהחזיק ידי תלמידי חכמים וענייס הגווייס, כדי שיתגלה גדולת הצורא ע"י ממונו, ע"י הגוויין שיצורו בהם כנ"ל, כדי שיזכה ע"י לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי כל אחד מישאל אי אפשר לו להיות עומד על מדריגה אחת, וזהכרח צריך שיעלה בכל פעם ממדריגה למדריגה, וזכל פעם שרואה לעלות ממדריגה למדריגה, אזי מתגברין צבל פעם הקליפות והדמיונות שצבל מדריגה כנ"ל, וצריך להכניע אותם ע"י הארת הגוויין שצממון דקדושה. על כן צריך לעסוק גם בדרך ארץ, דהיינו משא ומתן, כדי שיזכה להאיר הגוויין שיש צכסך וזהב, כדי שיזכה ע"י לשכר הקליפה הקודמת לפרי, ואז יזכה לתורה, שהוא השכל דקדושה כנ"ל. וזהו 'טוב מורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון', כי המורה הוא השכל דקדושה, שהוא היפך המדמה שהם תאוות הבהמיות, שמשם כל העוונות רחמנא ליגלן, אבל צריכין לזה דרך ארץ שהוא משא ומתן, שעי"ז מגלין הגוויין שיש צכסך וזהב, שעיקר הכנעת המדמה שהוא צחינת עוון, הוא ע"י כנ"ל. וזהו 'שיגיעת שניהם משכחת עוון' כנ"ל.

ברכת ניוטן: www.sptth.com

ונעשה כל ממונו וכו' בבחי' בגדי ישע. וביאר מוהר"ם זליקו"ה (ח"מ מאדד ממון חבירו ומסור ב, ד) שענין זה נעשה כשמשכימים את קדושת שנת לימי החול, כי הגוויין העילאין הם בחי' דעת, ובשנת מאירה הדעת, ועיקר עבודתנו היא להמשיך דעת זו לשנת ימי החול, שאז היא מאירה בכסף וזהב, ונעשים בגדי ישע, ח"ל: איתא בדברי רבינו ז"ל במקום אחר (ליקו"מ ח"ב

מה), שהרשעים מוליכין אותם סביב סביב הקדושה, צחינת 'סביב' רשעים יתהלכין. כי שנת הוא צחינת הנקודה הפנימית, וממנה יוקים העיגולים, שהם צחינת הששה ימים כמוצא צוהר, והקליפות מוליכין את הרשעים סביב סביב הנקודה, ואין מניחים אותם להתקרב לפנים וכו', וכל זמן שהם עדיין בחוף העיגולים עדיין יש להם תקוה להתקרב, אפילו פושעי ישראל כל זמן שלא יאז מן העיגולים לגמרי ח"ו וכו', אלז מי שכבר יאז לגמרי ח"ו מן העיגולים, כגון משומדים, אזי אי אפשר לו להתקרב כלל וכו', ע"ש. ושנת, שהוא הנקודה הפנימית של שנת ימי החול שמקבלים ויוקים ממנה, היא צחינת אורות הגוויין, כי שנת הוא צחינת תלת גוויין דעינא ונת עין, שהם צחינת הגוויין הנ"ל, שהם צחינת עיניים, כמו שמבואר שם במאמר הנ"ל, צחינת 'כסות עיניים' ע"ש, כי עיקר הגוויין עילאין הם מאירין בשנת, ועל כן אולכין בשנת שלוש סעודות, לאצרהה יתק ויעקב כלולין בהן, שהם אורות הגוויין כידוע, ועל כן ע"י שנת, ע"י השלושה סעודות, מתברכין כל שיתא יומין, כמו שאיתא צוהר, כי עיקר הצרכה הוא ע"י אורות הגוויין כשמאירין, צחינת 'עיניך צרכות צחצוח', כמו שמבואר שם, ואז דייקא נצרך כל ממונו וכל מעשה ידיו, זה נמשך ע"י שנת שאז עיקר הארת הגוויין כנ"ל. כי בשנת עולין כל האדקות שעושין בימי החול, כמו שמבואר בדברי רבינו ז"ל במקום אחר, צחינת 'שמש בשנת דקת לעניים וכו' ע"ש, וע"י האדקה שמאירה בשנת דייקא, ע"ז מאירין הגוויין המלוכשין בכסף וזהב כנ"ל, וע"ז נמשך צרכה לכל שנת ימי החול וכו'. ועל כן בשנת היא שציתה ממלאכה ועודין דחול, שטורחין בכל שנת ימי החול בשביל פרנסה ובשנת הוא שציתה, כי עיקר הטרחא שטורחין בשביל ממון ופרנסה בשנת ימי החול,

זה מחמת שאין הגוויין מאירין אז כל כה, ועל כן צריכין לטרוח אחר הממון, צחינת 'שטו העם ולקטו, שטוטאל'. כי הגוויין הם צחינת הדעת, כי שם שורשם כמוצא במקום אחר, ובשנת מאיר הדעת, ואז נחגלין אורות הגוויין, ואז היא שציתה לגמרי, ואז אין צריכין לטרוח כלל בשביל פרנסה

ונעשה כל ממונו בבחי' לי הכסף ולי הזהב, וממון, כי שורש הממון שהם הגוויין עילאין הם מתגלין בשנת, ועל כן משנת נמשך צרכה לכל ימי החול, כי מתברכין הגוויין המלוכשין בכסף וזהב ע"י שנת כנ"ל. אלז בשנת בעלמו אין שום עסק צממון ומשאל ומתן כלל, כי אז מאירין הגוויין בעלמן, ואז אין מתלכשין עלמן צממון כלל, רק מאירין בעלמן כנ"ל, ומשם מתברכין כל שיתא יומין וכו'. ועיקר עבודת ישראל להמשיך הקדושה של שנת לשנת ימי החול, דהיינו להמשיך אורות הגוויין המאירין בשנת שיאירו גם בימי החול, שאז הם מלוכשין בכסף וזהב, וע"ז יומשך צרכה בכל מעשה ידיו, שזהו צחינת 'יהי נועם' שאומרים כמוצא שנת, להמשיך הקדושה של שנת לשנת ימי החול, ע"ז נחברכין מעשה ידיו, צחינת 'מעשה ידיו כוננה עלינו וכו'. וכשוכין שיתגלו הגוויין בהממון בימי החול, שזה עיקר הצרכה כנ"ל, אז נתגלה גדולת הזורא יתברך ויכולין לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. כי אז כשוכין שיתגלו הגוויין בהממון, אז אין לו שום תאוות ממון, כי התגלות הגוויין שצממון הוא היפך תאוות ממון, ואז נשלח צרכה בכל מעשה ידיו כנ"ל. ובהמשך דבריו (שם אות ה) הוסיף לנאר שזהו שורש החילוק שבין ישראל לעכו"ם, ח"ל: כי ישראל וצנת ואורות הגוויין הנ"ל כולו מד. והעכו"ם הם ההיפך מכל זה, צחינת 'המנדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יוס השביעי לשנת ימי המעשה'. 'אור' זה צחינת אורות הגוויין, שהם עיקר האור המאיר, כמוצא במאמר הנ"ל, וזה עיקר הקדושה, צחינת שנת, צחינת ישראל, צחינת 'ישראל אשר בך אתפאר' כנ"ל. והעכו"ם הם מולדלין מכל זה, כי הם צחינת חושך, צחינת שנת ימי המעשה ממש, שאין בהם קדושת שנת אורות הגוויין כלל, כי אין הגוויין מאירין כי אם אלז ישראל, שהם ממשיכין הקדושה של שנת גם בימי החול כנ"ל.

ואני תפלה

ותקנה אותנו ברחמיך הרבים לתן צדקה לעניים מהנינים, ותמזין לנו קמון ברוח, ועינים הגונים לזכות ביהם. ונעו פלך משפט אהב, אהה בוננת מישרים, משפט וצדקה ביעקב אהה עשית. כי מן הברך ומיך נתנו לך. עושה צדקות עם כל בשה, עשה עמנו צדקה, ותזכה אותנו ברחמיך להיות בכלל עושי צדקה. ותסיר רע לבבנו למען נזכה לתן צדקה בשמחה בסבר פנים יפות, ולא ירע לבבנו בתתנו לו. פתח נפתח את ידנו לו, לתת לעני ואביון די מחסורו אשר יחסר לו, ונפק לרעב נפשנו, ונערים ונפסה בנה ונבלל הדבר תהוה תברכנו יי אלהינו (יקות"ב).

מילואי חכמה

צמלות האדקה, ליתן הרצה יותר מטבע רחמנותו ורלונו, וכמ"ש ח"ל על פסוק 'נתון נתן', אפילו מאה פעמים וכו'. ח"ש 'זהה מעשה האדקה', שגם האדקה הנקראת בשם 'מעשה' ולא בשם 'עבודה', אעפ"כ צמעותה לתתה לתעוררת דלעילא מעורר גילוי אור א"ס ז"ה בהארה רצה והשפעה עזומה, ונעשה שלום צממונו, וגם צמליל של מטה. ומנאר שם בהמשך דבריו גבי מעלת מלות האדקה, כשעשית צמסיות וצניטול טבע האדם, ח"ל: האדקה צחינת 'עבודה', הנה מאשר יקרה וגדלה מעלתה צמאוד מאוד, צהיותו מצטל טבעו ורלונו הגופני מפני רלון העליון ז"ה, ואכתפיה ס"ט, ואזי אכתלך יקרא דקצ"ה כו', וכימרון האור מן החושך דווקא כוודע, אי לואת אין הרע יכול להיות עוד חוור ויעור צקלות כל כך מאליו, רק אם האדם יעוררו וימשיכו על עלמו ח"ו. ח"ש 'השקט' וצטוט עד עולם. 'השקט' הוא מלשון (ירמיה מה) 'שוקט על שמרי', דהיינו שהשמרים נפרדים לגמרי מן היין ונפלין למטה לגמרי, והיין למעלה וז' ואלז תכלית. ועל דרך זה הוא בעבודת האדקה. השמרים הן צחינת תערובת רע שצנפשו, נצר ונפרד למקורו ושורשו, וכמ"ש 'תשליך צמולות יס כל טטאותם', מעט מעט עד שנופל למטה.

כלולה מצ' גוויין, לזין ואודם, המרמזים לח"ג, ולכן סתם שם הוי"ה ז"ה שכל התורה מורה על מידת התפארת, כמ"ש צוה"ק, לפי שאין הוא צחינת גילוי אור א"ס ז"ה, הארה רצה ביתר שאת מאר מידותיו הקדושות יתברך. והנה אמתעותה דלעילא, לעורר גילוי הארה ורצה והשפעה עזומה הנ"ל מאור א"ס ז"ה, לעשות שלום הנ"ל, היא צאתעותה לתתה, צמעשה האדקה²² והשפעת חיים הן וחסד ורחמים למאן דלית ליה מגרמיה כלום, ולהחיות רוח שפלים וכו'. והנה מודעת זאת שישראל טבעים הם רחמים וגומלי חסדים, מפני היות נפשותיהם נמשכות ממידותיו יתברך, אשר חסד גובר בהן על מידת הדין וכו'. והנה האדקה הנמשכת מצחינה זו נקראת בשם 'מעשה האדקה', כי שם 'מעשה' נופל על דבר שכבר נעשה, או שנעשה תמיד ממילא, והיא דבר ההווה ורגיל תמיד, ואף כאן הרי מידת חסד והרחמנות הוטבעה בנפשות כל בית ישראל מכבה, מעת צריאות והשתלשלות ממידותיו יתברך, כמ"ש 'ויפת צאפיו' וכו'. אך לשון 'עבודה' אינו נופל אלז על דבר שהאדם עושה ציגעה עזומה נגד טבע נפשו, רק שמצטל טבעו ורלונו מפני רלון העליון ז"ה, כגון לייגע עלמו צתורה וצמפלה עד מיצוי הנפש כו'. ואף כאן

מסירת הקשרים * (ג) בבחי' הצדקה לעני הגון, שעל ידה דייקא נתגלים גדולות הבורא ונכללים הגוויים זה בזה.

עיניך ברכות בחשבון. כעת מלגיש רבינו את השגתו בפסוק זה, גדי הממון שאל ליד העכו"ם, שגם הוא עולה בחשבון לזדקה, אך מוסף ומנצל שהקן שורה על הממון הזה (היינו שהגוונים מאירים בו), דווקא קודם שאל ליד העכו"ם, אך אח"כ נעלם אורם. וזהו ש"כ צביר השירים (ו, ה): **לְיָאֵרֶךְ פְּמַגְדֵּל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ צְרָכֹת צְתָשׁוֹן עַל שַׁעַר צַמ רְבִים לְפָנֶיךָ פְּמַגְדֵּל הַלְגָּנוֹן לֹאֶפֶס פְּנֵי דַמְשָׁק: ופירש"י (סא): זוארן. היכלו והמזבח שהם זקופים וגבוהים, ולשכת הגזית גם היא שם, עשויים לחוץ ולמגן כנגדל השן. עיניך צבירות אשר צביר חשבון, המושכות מים, כן עיניך על שער צמ רבים, חכמיך כשהם יושבים בשערי ירושלים, העיר צמ רבת עם, ועסקים בחשבון תקופות ומולות, חכמתם ובינתם לעיני העמים, מושכות צבירות מים^{סא}.**

כנגדל הלגנון זופה פני דמשק. ראיתי במדרש 'זה בית יער הלגנון עששה שלמה, שהעומד עליו זופה ומונה כמה צמים יש בדמשק'. דבר אחר, פניך זופות פני דמשק, מנפות לצוא שערי ירושלים עד דמשק, שעמידה להרחיב עד דמשק. וזכר הרמ"ד וזכר (סא) ש'שער צמ רבים', הוא שער מדריגת העומאה (ועי' להלן ד"ה 'עכו"ם הנקראים צמ רבים'), וז"ל: **עיניך צמות חשבון.** כי העיניים רומזים אל ההשגחה^{סב} כי דוע. ומ"ש **צמות חשבון.** שגם הצרכות יהיו כפולים, כחשבון הרעות שעברו עליהם. והצרכות והטובות האלו, מהיינה לעינייה של הנוק' דמאצותא, כדי שתצוץ ומיכלם על כל הרעות שעשתה לישאל כשהיו תחת רשותה. וז"ל **על שער צמ רבים.** צבין דאיהי תרעה דכל דרגין מסאצין, כשם שמלכותא קדישא איהי תרעה דכל דרגין קדישין, כי גם את זה לעומת זה עשה האלקים. וכבר ידוע, דדרגין מסאצין נקראים רשות הרבים, ועל רוא דל כתיב 'על שער צמ רבים'. ומראה שהמלות האלו ש'ער

נתברכין עיניך זה

זהו (שה"ש ז) **עיניך ברכות בחשבון.** עיניך זה נתברכין עיני צדקה, הגוונים בחי' כסף וזהב, נתברכין עיני צדקה, ד: כשעסק צממא ומתן, לריך שיהיה כל כוונתו כדי לגלות גדולת הצדקה יתברך ע"י הממון שלו, ששם מלוכזבין גוונים עילאין וכו' וכנ"ל. וזה יזכה ע"י שישם כל ליבו ודעתו על הצדקה, להרבות צדקה לעניים הגוונים ממנו, ואז יתמקן כל ממנו, ויזכה ע"י הממון דייקא לגלות גדולת הצדקה יתברך, ולהכניע המדמה ולעלות אל השכל וכנ"ל. אבל להיפק, כשאינו נותן צדקה ח"ו, אזי נופל לתאוות ממנו, שהוא עבודה וזה ממש, שנמשך מצלול המדמה וכו', שזהו צחינת מרידת היגיעות של כל המשוקעים בתאוות ממנו וכנ"ל. אבל כשנותן צדקה אזי נתמקן ממנו, ומאירין הגוונים עילאין וכו', ואז כנענע המדמה וכו', שיואל ממירות הגלות של תאוות ממנו וכנ"ל, כי זוהי להיות שמה בחלקו, וכמו שאמר רבינו ז"ל צביתן י"ג על מאמר הוהר הקדוש (פינתם רכד) 'רומא נחית לשכך תמימא דליבא וכו' (רוח יורדת לקרר תמימות הלב), עי"ש.

צ'מ ר'צים הם ר"מ שצ"ר, לפי שכל שער נמשך מן הדקה.

ילקוט הנחצ

נתברכין עיני צדקה. וזכר צדקה לשנת (כא): וזה צחינת (עמית ח) 'שמם צבנת צדקה לעניים', וכמנזכר צוהר הקדוש וצמיקונים (מיקון כא, דף נח) שעונג צבנת הוא צחינת צדקה לעניים. וצמית מפשוין מעות להוצאות צבנות עי"ו מאירין הגוונים עילאין שיש צכסן וזהב, צבחינת (חגי ז) 'לי הכסף ולי הזהב'. כי צבנת צממא הוא צחינת עיני ה', צחינת תלת גוונים דעינא וצמ עין, שזה צחינת הגוונים הנ"ל.

היא צחינת סוכת דוד הנופלת וכו', לקומם ולרומם וכו', למהוי אחד צאחד וכו', והכל לפי רוב המעשה וכו', ולפי החשבון, כמאמר רז"ל 'כל פרוטה ופרוטה מנטרפת לחשבון גדול וכו', על דרך מאמר רז"ל 'אימתי גדול ה', כשהוא צביר אלקינו וכו', היא צחי' ומקום החשבון, כמ"ש 'עיניך צרכות בחשבון'. והמקוון כנועד, כי צבנתמא דלתמא המשכנת חיים מן ומסד צממא הצדקה צבון הטוב וצביר פנים יפות, אצממא דלעילא יאר ה' פניו, הוא הארת והמשכנת מן ומסד ורעון עליון ממיי החיים אל"ס ז"ה, אשר לגדולתו אין חקר והסגה כלל, אל צחינת 'מלכותך מלכות כל עולמים', עלמא דאחגליא המחיה כל הצרואים שצכל היכלות עליונים ומתחונים, שהן צבחינת מספר וחשבון, כמ"ש 'אלף אלפים ישמשוניה', וזהו חשבון גדול, ש"ע' רוב מעשה הצדקה שלום. כי פירוש 'שלוש' הוא דבר המחבר ומחוון צ' קויות הפכיים, שהן קצה השמים לעילא, צחינת 'לגדולתו אין חקר', וקצה השמים לתמא, המתלצב צב"ע, צחינת גבול ומספר, וד"ל.

מילואי הכמה

עיניך ברכות בחשבון. ומונח צחינת (אגרת הקודש, ל), שמלת הצדקה מקשרת ומאחדת את האין סוף עם חכמת העשיה הגשמית ושמה שלום צינה, וז"ל: מודעת זאת מה שאמרו רז"ל 'כל הרגיל לצוא לצינה' וז"ל וז"ל אחד לא צא, הקצ"ה שאל עליו, שנאמר, מי צכס ירא ה' וכו'. וכן צכל המצוות, וצפרט מלות הצדקה ששקולה כנגד כל המצוות, הגם שהיא צלי נדר ח"ו, אצפ"כ כל החיל אשר נגע יראת ה' צליצם, לא יאחזה לנפסם האלקית לתמ מגרעות צקודש, מאשר צבר הורגלו מדי שנה להפריש ממאודם, להחיות רוח שפלים ונדכאים דלית להון מגרמיהון, היא צחינת סוכת דוד הנופלת וכו', לקומם ולרומם וכו', למהוי אחד צאחד וכו', והכל לפי רוב המעשה וכו', ולפי החשבון, כמאמר רז"ל 'כל פרוטה ופרוטה מנטרפת לחשבון גדול וכו', על דרך מאמר רז"ל 'אימתי גדול ה', כשהוא צביר אלקינו וכו', היא צחי' ומקום החשבון, כמ"ש 'עיניך צרכות בחשבון'. והמקוון כנועד, כי צבנתמא דלתמא המשכנת חיים מן ומסד צממא הצדקה צבון הטוב וצביר פנים יפות, אצממא דלעילא יאר ה' פניו, הוא הארת והמשכנת מן ומסד ורעון עליון ממיי החיים אל"ס ז"ה, אשר לגדולתו אין חקר והסגה כלל, אל צחינת 'מלכותך מלכות כל עולמים', עלמא דאחגליא המחיה כל הצרואים שצכל היכלות עליונים ומתחונים, שהן צבחינת מספר וחשבון, כמ"ש 'אלף אלפים ישמשוניה', וזהו חשבון גדול, ש"ע' רוב מעשה הצדקה שלום. כי פירוש 'שלוש' הוא דבר המחבר ומחוון צ' קויות הפכיים, שהן קצה השמים לעילא, צחינת 'לגדולתו אין חקר', וקצה השמים לתמא, המתלצב צב"ע, צחינת גבול ומספר, וד"ל.

צדקה
א"ר אלעזר, גדול העושה צדקה יותר מכל הקורבנות, שנאמר 'עשה צדקה ומשפט בנחור לה' מנחה. וא"ר אלעזר, גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שנאמר 'ורעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד'. אם אדם ורעו, ספק אוכל ספק אינו אוכל, אדם קוצר, ודאי אוכל. וא"ר אלעזר, אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, שנאמר 'ורעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד' (מכילתא).

שקולת צדקה נגד כל המצוות כולן וכו' טו.

הגותנים צדקה נקראים פירנסיס לחקב"ה, שנאמר 'ונתן יפה רעיותי' במתן הצדקה, 'ונתן יפה' בגמילות חסדים. ואין 'רעיותי' אלא פירנסיס. מעלה אני עליכם כשאמת מפרנסים את העניים בכיבוד. לי אתם מפרנסים (וש"ש זוטא א).

חיובין אנו ליהוה מצוות צדקה יותר מכל מצוות ששה, שהצדקה סימן לרוע אברהם אבינו, שנאמר 'כי ידעיתו למען אשר יזכה את בני ישראל מצדקה'. ואין כסא ישראל מתכונן דת האמת עומדת אלא בצדקה, שנאמר 'צדקה תכונתי'. ואין ישראל נגאלין אלא בצדקה, שנאמר 'ציון במשפט תיפחד ושביה בצדקה' (יד החוקה מתנות עניים א).

מצות הצדקה הוא סוד חיבור הספירות ויחודם, והבאת שלום בין צדיק לצדק ושערי צדק ב.

המלכות נקרא 'צדק', ועי' שנתון לעני, שהוא בחי' מלכות שנקראת עניה, ממשך לה ה' חסדים. ונקראת 'צדקה'. וזה שאמר בזהר 'מאן דאשלים למסכנא אשלים ליה את חד (ואת ה) ואתעביד צדקה. וזה כיוונו רז"ל שאמרו 'גדול כח מתנות עניים, שמהפכת מידת הדין לרחמים', כי צדק הוא דין, ועי' מתנות עניים נקראת

צדקה רחמים (תה"י צדקה). מזה שמונתו וצממא, הוא מחמת התגברות הקליפות על הנפש וכו', ועי' שמתגברים הקליפות עליה, הם יונקים ממנה ומחסרים אורה, ועי' אין לו ממון. אבל עי' צדקה, הוא מוציא מביין הקליפות. כי 'צדקה תציל ממות', היינו ממה שהיה מקודם 'אגליה יורדות מוות'. ועל כן עי' צדקה יוכל לתקן ממנו (ליקוטי רס"ט). **צדקה** היא תיקון הבריות. כי פנים הבריות הוא, כי הוא היה צריך להשפיע בקדושה למקום שצריך להשפיע, והוא סילק ההשפעה משם, והמשיכה ח"ו למקום אחר, ועל כן התיקון עי' הצדקה, שע"ו חוזר ומשפיע לשם אל הקדושה (ליקוטי רס"ט). **מגילת** כח הצדקה להרחיב ולפתוח הפתח יותר ויותר, שכשעושיין איהו פתח באיזה עבודה ונותנין צדקה, אזי הצדקה פותחת ומרחבת הפתח יותר ויותר, כי צדקה היא ההתחלה של כל ההתחלות, כי היא פותחת ומרחבת כל הפתחים (ליקוטי ח"ב ד, ב). **בתחילה** כשמתחילין להתנדב לצדקה, אזי צריכין לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות, וזהו עיקר עבודת הצדקה. כי מי שהוא רחמן בטבעו ונותן צדקה מתמתן שבתבעו, אין זה עבודה, כי יש גם כמה חיות שהם רחמנים בטבעם, רק עיקר העבודה לשבר האכזריות להפכו לרחמנות (ליקוטי ח"ב ד, א). **עיקר** הצדקה להחזיק הת"ח המולידים הלכות, שזה בחי' הקמת המשכן שעוסקים הצדיקים בחי' משה בכל דור ודור (ליקוטי אפסורופוס א, לו). **הצדקה** עולה יפה אפילו כשאין נותנין לשם שמים, כי טרם הכל ניוון העני, ומחיה את נפשו בצדקה וכו'. על כל פנים 'ויקחו לי תרומה', שיראה המקבל צדקה לקבל אותה לשם שמים, שלא לקבל הצדקה לשם מותרות ח"ו, רק לאשר מצטרך להחיות נפשו ונפשות ביתו, כל אחד לפי אשר יאות ונכון לו (בעש"ט, תרומה, א). **ע"י** שהוא נותן צדקה למטה, גורם שהקב"ה נותן צדקה לכל ישראל. וזהו 'צדק צדק תרדוף', כשאתה נותן צדקה תהא כוונתך שצדק זה ירדוף הצדק העליון לעוררו (נעם אלימלך, ליקוטי). **הצדקה** צריך ליתן להעני בשמחה גדולה, כדכתיב 'ואל ירע לבבך וגו'. ושמעתי מהרה"ק מו"ה מנחם מענדל ולה"ה מפרסיסיג, שאמר שראה בספר קדמון, שעל כן לא מברכים ברכה על הצדקה כמו על שאר המצוות, והמון ע"ב רובא דרובא אינם נותנים בשמחה, על כן אין מברכין על הצדקה (נפאר ושש, פינת).

מסיילת הקשרים (סא) רבינו מפרש ש'עיניים' הם הגוונים, וברש"י מובא שהם בחי' חכמת החכמים (שהם 'עיני העדה'). והדברים עולים בקנה אחד, כדכתיב מוהר"ת בליקו"ה (מאבד ממון תבירו ומסור ב, ד) ש'הגוונים הם בחי' הדעות'. (ראה כלל י"א, שפירושו הפנימי של רבינו מחובר ומיוחד גם עם פירוש הפשוט). (סא) בבחי' 'עיני ה', הנוכר לעיל על הפסוק 'חן בעיני ה'.

הן

א"ר חמא בר פפא, כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים, שנאמר 'חסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו' (סוכה ס"ט).

א"ר יוחנן, שלשה חיות הן, חן מוקם על ירשיו, חן אשה על בעלה, חן מקם על מקומו (סוכה ס"ז).

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

הן אמת שצריך למצוא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

עבשו בעוה"ר חן וחשיבות המצויין שלו, 'חכמת אדם תאיר פניו' (קה"ל ח').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

החן הוא שייבוש דבריו ויכשרו מעשיו בעיני הכל, ויחיו הכל מאשרין ומשבחין אותו על כל מעשיו. ובמה יזכה לקניית החן הזה, במידת הענוה, כשיקנה הענוה או יזכה להן, ה"ד 'לענוים יתן חן' (תורת המנהג ה').

שכל פרוטה נצטרף לחשבון גדול. גמרא זו הוצאה כראיה לכך שהמלה 'חשבון' מרמזת לענין הצדקה. וז"ל הגמרא במסכת ז"ב (ט"ו ע"א), שהיא המשך הסוגיא המובאת לעיל במקו"ם ד"ה 'ונוגשין צדקה': אמר רבא וכו', מאי דכתיב 'וילבש צדקה כשריו' (סו"ט), לומר לה, מה

שריון זה כל קליפה וקליפה מנטרפת לשריון גדול, אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מנטרפת לחשבון גדול. רבי חנינא אמר מהכא, 'וכבד עדים כל דקדומו', מה צדקה (סו"ט) זה כל נימא ונימא מנטרפת לצדקה גדול, אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מנטרפת לחשבון גדול. ועי' לעיל במקו"ם (צ"ט אות ד') ד"ה 'ע"י צדקה שנותנין לעני הגון', שם מובא

המשך גמרא זו, גבי מעלת הצדקה וצפדת לעניים הגונים. ופי' (סו"ט): **ונוגש עדים.** מקיש צדקה לצדקה, צדקה הנדקקים לצדקה הגון. וזכור זה מהמ"ל צדקה צדקה (סו"ט): **מאי שריון וכו'.** פירוש דבר זה, כי כאשר האדם עושה המצוה הזאת מצוה יחידית, וכאשר עושה עוד מצוה היא ג"כ יחידית, ואין צד המצוות מנטרפים להיות מצוה אחת גדולה, רק הם שני מצוות. אצל הצדקה אינו כך, רק כאשר נותן היום פרוטה ולמחר פרוטה ועד אלף והוציט, אלף הש"מ אינו נחשב שנתן כך וכן פרוטה, רק אלף הש"מ נחשב כי עשה צדקה גדולה אלף והוציט, כי הצדקה מנטרפת לחשבון גדול. ודבר זה מיוחד במצוות הצדקה יותר משאר

ליקוטי הנחל

כל פרוטה נצטרף לחשבון גדול. וזכור זה באורח משור (סו"ט): יש לצדק צדק רמו, שכל פרוטה שנותנים לצדקה, מנטרף ומתחבר עם 'חשבון גדול' של ממון אחר, להאיר גם שם את הגווינון, ולצדק ולצדק ולתקן את כל צחי' הלבזים והחילוניות והמדמה שצדק המדריגות שבעולם. וכן הוא גם בענין הנפשות, שאצל ישראל כל הנפשות קשורים ומחוברים יחד, בצחינת 'כל ישראל ערבים זה לזה', ולכן צומן שנשמה אחת עולה, היא מעלה עימה את כל הנשמות שמתעלה, וזה ג"כ מתחמה הגווינון שנמצאים בנפשות ישראל, שהגווינון מתחזקים ע"י שמנטרפים יחד. וגם מזה נמשך מעלת הצדקה, כי נכללים יחד הגווינון של העשיר והעני, ועי"ז מאירים ביותר. ולעומת זה אצל העכו"ם אין הגווינון מאירים, ולכן כל אחד הוא בפני עצמו, ואין אחד מרים את חברו, ולכן נקראים 'בת רבים'.

על שער בת רבים. ומוצא בקובץ יד הגמל (סו"ט): הנה שרבינו מגלה שגם הממון שצד לתוך יד העכו"ם נחשב לצדקה, וממילא עולה מכאן שגם הוא פועל את גילוי גדולת הבורא, ומכניע את הקליפות וכו'. אך מוסף רבינו ומגלה על שער בת רבים וכו' קודם שצד ליד העכו"ם, עדיין שורה החן על הממון, אצל אח"כ נעלם החן. וראינו לעורר את השאלה, שלגבי הצדקה לעני הגון, רבינו ציאר שעל ידה מאירים הגווינון בצמנון, ולא נעלם אורם, וגם שעי"ז נתקח כל ממונו של נותן הצדקה ונעשים צדדי ישע, ועל כן מוצן שעי"ז נכניעים הקליפות וכו', אך לגבי הממון שצד ליד העכו"ם, כיצד זה מועיל לאדם להכניע את הקליפות, הרי מיד שצד הממון צד ליד העכו"ם נעלם החן והארת האות שצד. ויתכן לצדק צדקה אפשה, שעיקר התגברות המדמה והקליפות הוא בהשגחת הגווינון לאדם שרוצה לעלות מדריגה, שעי"ז הוא מתייחס וכו', ועל כן התיקון הוא לגלות את הגווינון שצדמת קיימים גם אללו. וגילוי זה יכול להיעשות צדדי אופנים. אחד זה ע"י הצדקה לעני הגון, שיתכן לומר שהוא צדדי מדריגה גבוהה מנותן הצדקה, ולכן אללו יאירו הגווינון שצמנון ויזכירו לאדם שגם אללו צודדי יש גווינון מאירים, אף שהוא כעת מתמודד מול הקליפות וכו', זה מה שיועיל לו להכניעם. ואופן נוסף, הוא צמנון שצד ליד העכו"ם, שהוא צדדי מדריגה גבוהה מנותן הממון, ועל כן צמנע הממון אליו קורה צדדי להיפק, והגווינון נעלם אורם אללו. אך פעולה זו היא טובה לנותן הממון, כי היא מגלה שצדמת גם אללו יש גווינון מאירים, והראיה, שנעלמו אורם כשהעציר את הממון ליד העכו"ם. ולכן גם פעולה זו מחזקת את נותן הממון, להיכיר בגווינון המאירים, ולהכניע ע"ז את הקליפות.

מסי'ת הקשרים

(סג) פסוק זה נאמר בישעיה (נט, יז) גבי הקב"ה, שהוא ילבש כביכול מגן שריון וכובע, שעל ידם נוצחים את האויבים במלחמה. והנביא מדמה כלי מלחמה אלו לכה הצדקה, שעל ידה מכניעים את האויבים והקליפות, כמו באמרו. (סו"ט) ודו"ק רואה, ששני הפסוקים מהם הגמרא לומדת את ענין הפרוטות המצטרפות לחשבון גדול, עוסקים בבגדים דייקא, ובשניהם הדגש הוא על הבגד העשוי מחלקים קטנים המצטרפים יחד. ויתכן לומר בזה על 'בגדי ישע', דרכם מאירים הגווינון הפרטיים (בחי' כסף, ובחי' זהב), ומתנהרים יחד ל'גדולות' ופאר, היינו לחשבון גדול, 'גדול' דייקא. (סו"ט) ועי' בנח"ב (בסוף המאמר) ד"ה 'זה בחי' הרמה', שם מביא מוהר"ן שכל ישראל הם כאיש אחד, ועל כן עיקר התיקון הוא דייקא ע"י צדקה וחסד, שבוה מעלה את חברו, ורק ע"י יכול לעלות גם בעצמו, שכל זה הוא בבחי' 'הרמה' המובא במאמר, שנאמר 'אחד עולה אחר כולם עולים וכו'. וע"פ המובא כאן מובהר, שזה שורש ההבדל שבין ישראל לבין העכו"ם שהם רבים ומפורדים ביניהם, בבחי' 'גם הסט"א רבים' דייקא, ולעומתם ע"י הוא בבחי' אחדות, וכל אחד תלוי ומשפיע על חברו. (סו"ט) ובקשרי המאמר דו"ק רואה, שמרומז בדבריו לעלייה מדרגה לדרגה, הנעשית ע"י הצדקה.

המצוות, שאם הוא מצוות לולב, הרי המצוה שיש ליתול הלולב ציוס פעם אחת, וכן שאר מצוות, ואף אם היא מצוה שיכול לעשות כל שעה, שיכול לעשות עיסה כל שעה ולתת ממנה חלה, עם כל זה אין כאן לירוף, כי כל עיסה ועיסה היא

צפני עצמה, ואין מנטרף לחשבון גדול, אצל הצדקה כל מה שנותן צדקה יש עליו שם צדקה, והיא צדקה אחת, ולכן מנטרפת לחשבון גדול. ודבר זה ענין מופלג כאשר מצין ההבדל. **העכו"ם, הנקראים בת רבים.** וראינו להציג בזה את דברי המדרש שזו"ט (פ"ה הל"א ג) על הפסוק 'רבים אומרים לפני איך יעשה' לו צאלקים סלה, וז"ל: 'רבים', אלו אומות העכו"ם, כמה דלומר (ישעיה יז) 'הוי המון עמים רבים'. וצפירוש הרמ"א על זוהר (צלק, קפ"ד ע"ב) ציאר את סוד הענין, וז"ל: כל הריבוי הוא מנד דין, כי הוא מצדיל ומחלק כפטיש יפוצץ סלע. ולכן אומות העולם נקראים 'רבים', להיוחס נמשכים מן הגבורות והדינים. וגם אמרו צוהר פרשת יתרו (ס"ב ע"ב) 'מאז, לא סטרף דשמאלא', כי מנד המסד הוא הייחוד והאחדות (ס"ב). ובקשרי (ערך רבים) מוצא בזה, וז"ל: רבים, הן הרשעים ואומות העולם, והואיל ומתרחקים מן השורש הן מתרבים. על כן הצדיקים מועטים ורשעים רבים, כמו שכתב הרבינו חס צפנת הישר.

מילואי חכמה

שכל פרוטה נצטרף לחשבון גדול. ומוצא בזה צפנת מרת חיים (צ"ב ט ע"ב): לפי שהקב"ה זורע צדקות הוא, שהנותן מנה לצדקה מעלה עליו כאליו היא עושה פירות בכל שנה ושנה, ומשלים לאדם שצדו בעוה"ב הקרן והפירות פירות פירותה לפי רוב השנים. וטעמא דמילתא, משום דהנותן מנה לצדקה, אילו לא נתנה היה יכול להרויח ולהשתכר צה צפרקמטי' או צריצית, ועשמה פירות בכל שנה ושנה. לכן שורת הדין הוא, שהקב"ה זורע ומשלים קרן ופירות. וכן טעמא לא שייך אלף צנות מנה או חצי מנה צבת אחת כדפרישית, דיכול אדם לעשות סחורה או הלוואה צמנה, וכן צחי' מנה, אצל צנות פרוטה פרוטה לא שייך האי טעמא, דלחין אדם משתכר צנסורה ובהלוואה צפרוטה אחת, והוא אמינא דלחין הקב"ה זורע ולא יקבל אלף שטר הקרן שנתן צלצד, אשמעינן הכתוב שהקב"ה מנרף הפרוטות להדדי, וכשהן עולין לחשבון גדול זורען נמי, ומתאי טעמא, דאילו צדי היה קוצן הפרוטות על יד והוא מריח צהן.

שכל פרוטה נצטרף לחשבון גדול. ומוצא בזה צפנת קדושת לוי (ליקוטי): **מעיל צדקה יעטני** (ישעיה ס"א). על דרך אומרים ז"ל (צ"ב ט ע"ב) 'למה נמשלה תורה לשריון, מה שריון כל קשקשת וקשקשת מנטרף לחשבון גדול, כך הצדקה של כל פרוטה ופרוטה מנטרף לחשבון גדול'. על דרך משל, מי שנותן פרוטה לעני ומשלים לו שיעור חסדו צוה הפרוטה, אם כן ע"י הפרוטה זו מתעלה האדם הנותן (סו"ט), ונחשב לו כאליו הוא נותן כל המעוה והצערות להעני. וזהו (ישעיה מט) 'מי ילד לי את אלה', כלומר מי ילד לי מצוה גדולה כזה צמנה שנתתי פרוטה לעני. **שער בת רבים.** ומוצא צדושי הל"א (דרוש כה, יג) שה"ר הוא צחי' הקליפה, וז"ל: הקדושה נקרא 'רשות היחיד' כמבואר בצפרי המקובלים, רחצו ד' אוחיות הוי"ה, וגזבהו עשר אוחיות שם מ"ה, והקליפה נקרא 'רשות הרבים', 'סביב רשעים יתהלכו'. ויתכן כשאדם יוצא מהקדושה הוא נופל בקליפה, והעולם הזה פתוח, כל הרוצה לצאת יצא, צד ליטמא פותחין לו, ועל כן צריך האדם להיזהר שלא יצא החוץ מגדר הקדושה. וכן מוצא בזה צפנת קה"י (ערך רשות הרבים): רשות הרבים הן צריחה יצירה עשה, ששם מתחילין הקליפות שהן צטורי דפירודא. ועל כן נקרא צריחה 'שער בת רבים'. גם הסט"א נקרא רשות הרבים, הרי צתר טורי דפירודא, ומהם צאים המון עמים רבים.

כ"ה צעשה שנה האלם לעולם, מיד מודמן איתו י"ה"ה, שהוא מקטרג לו לאדם תמיד, כמו שנאמר 'לפתח חטאת רובץ', מזה 'מטאת רובץ', זה הי"ה"ה, ודוד ג"כ קראו 'חטאת', שכמו 'ומטאתי נגדי תמיד', מפני שהוא גורם לו לאדם בכל יום למטוא לפני זכרון, וי"ה"ה"ה זה א"י סר מהאדם מיום שגדל האדם לעולם.

כ"ו העוה"ה, שאין לו קיום אלא על היסוד, וזה שכמו 'צדיק יסוד עולם', מדור המכה השכינה המתמנה הוא כוהל המעריץ, על שם שהוא מל שהכל פונים בו, כ"ו ת"ל, יהוה"ה כ"ו, ודאי שהשכינה היא התל של.

כ"ז שם הוא אחוי ענין שלל העיניים והמחשבות עולם אלו.

כ"ח פתח ואמר, 'מגדל דוד לווארן בניו לתפוחים, אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגיבורים', 'צוואר', וזה שיתקן המתוקן, שהוא עומד בתקין יפה כמו העורף לגוף. מה הנואר הוא היופי של כל הגוף, כך הוא ביהמ"ק שהוא היופי של כל העולם, 'בני העולם', שהוא מל שכל בני העולם היו מתחברים בני העמדה, וכן וכן 'מלפיות', מל שכל פיות העולם משכחות ומתפללות אלו.

לפתח חטאת רובץ, כמיצ צנראשית (ד, ג-ג) וְיָהִי מִן־קֶץ יָמֵי יוֹצֵא קִיּוֹן מִפְּרִי הַאֲדָמָה מִנְּתָה לָהּ: וְהָעֵל הַבְּצִי' גַם הוּא מְצַלְחֵת לֹאֵנוּ וּמְסַבְּרֵנוּ וַיֵּשֶׁע ה' אֶל הַעֵל וְאֶל מִנְּתָהּ: וְאֶל קִיּוֹן וְאֶל מִנְּתָהּ לֹא עָשָׂה וַיִּסַּר לְקִיּוֹן מֵאֵל וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: וַיֹּאמֶר ה' אֶל קִיּוֹן לְמָה סָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ: הֲלוֹא אִם פָּטַרְתִּי עֲשָׂתָה וְאִם לֹא פָטַרְתִּי עֲשָׂתָה וְאִם לֹא עָשִׂיתָ עֲשֵׂה וְאִם לֹא עָשִׂיתָ עֲשֵׂה: הֲלוֹא אִם מִיִּשְׁעִי כְּלוֹמַר אִם מִיִּשְׁעִי, שֶׁלָּא תַעֲשֶׂה עוֹנוֹת כִּי

אם מעט. שמת. מוכל לסבול עוונותיך, ולא יכבידו עוונותיך עליך. ואם לא מישיע. לפתח חטאתך [מתיה] רובץ, כלומר ואם תעשה עוונות הרבה, מתיה רובץ תחת חטאת והעוון שלל מוכל לשאת ולסבול אותם. וכן פירש הרד"ק (ס): **לפתח חטאת רובץ**, לפתח יהיה חטאת רובץ, שפָּטַל צו תמיד צנראשית וצוואר, כלומר, העוון אשר עימך פָּטַל צו תמיד, כלילו אכן נגף קצוע צפתתך, שתכשל צו תמיד צנראשית וצוואר. וצווארו 'חטאת' לשון זכר, שאמר 'רובץ', ר"ל זה הדבר הגורם החטאת והוא י"ה"ה, והוא הנשע, והוא השטן. ואיתא פה בילקו"ש (בראשית רמז לח): אמר שמואל, י"ה"ה רמין מיטה הוא רובץ על מפתחי לב, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. עד שהולך צמעי אמו מלמדיו אותו כל החורה כלה, שנאמר 'צוואר ויארמר לי, יתמון דברי ליצן וגו'', וכיון שיצא לאור העולם כל מלאך וסוטר על פי, ומשכח כל החורה, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'.

ועוד איתא צוהר (ישעיהו, קסה ב) שענין 'לפתח חטאת רובץ' מרמז על כך שהי"ה"ה מודמן לאדם מיד בלידתו (לעומת הי"ה"ה ש'ט שנגיע לאדם רק בציטונו כן י"ג ניס), ומסופך הוהר שכשם שהי"ה"ה נולד צאדם, כך הוא חור ויעור בכל יום בחייו (בצמיגת המדמה החור ויעור צו כשולנה מדגנה לדגה), ו"ל: בהצעתה דבר נש אחי לעלמא, מיד אודמן צדיה י"ה"ה, דאיהו מקטרג ליה לצר נש תדיה, כמה דאח אמר (בראשית ד) 'לפתח חטאת רובץ'. מאי 'חטאת רובץ', דא י"ה"ה, ודוד הכי נמי קרייה 'חטאת', דכתיב (תהלים נא) 'ומטאתי נגדי תמיד', בגין דאיהו עביד ליה לצר נש כל יומא למחטי קמי מריה, וי"ה"ה"ה דא לא אחטעי מצר נש מיומא דחילייד צר נש לעלמין. וציאר הממוק מדכש (ס): **לפתח חטאת רובץ**, שמי צנראשית מפתח רחם אמו, הי"ה"ה שולט צו (כמבואר במס' סנהדרין דף לא ע"ב).

מילואי הכמה

לפתח חטאת רובץ, מובא פה בעץ חיים (שער ג, ג) גבי ה'צ"ט והי"ה"ה צאדם, ו"ל: הלבוש והגוף נקרא י"ה"ה, שעליו נאמר 'לפתח חטאת רובץ'. מנאל חי הלבוש הנעשה לנפש מלד הגבורות אשר בקלי' נוגה, הם הי"ה"ה"ה, כי עדיין לא נזכרו, והם עדיין מלאים קליפות וסיגים, ונקרא שד. אך צבוא הי"ה"ה, שהוא לבוש החסדים, תיכף צנראשית מקלי' נוגה הם נקרא י"ה"ה, כי כבר נרחקו מן הרע ואין הרע שולט בהם, כי הם חסדים, ואז דוגמת חסדים הממתקין הגבורות כנוער, יען הם זכר ונקבה, כן י"ה"ה"ה אחר היכנסו מממיק את הי"ה"ה"ה, ויכול לחמורא ליה משד למלאך, כנוכר פ' תלך דף רע"ו, ואז שניה נקראים מלאכים השומרים את האדם, כי אך הגבורה עטורה היא אלא שנעשית שד, וצהסיר ממנו הרע שבה, חורר למלאך טוב. והבן סוד זה היטב, הרמזו פרשת וארל דף כ"ו ע"ב על 'בכל לבצק', דא י"ה"ה"ה, דא ימינו דא שמהלל כו". הרי מבואר כי הם המו"ג הנקרא ימינא ושמהלל, והרי מובן צנראשית א"ך הי"ה"ה"ה יכול להיות טוב גמור כמו י"ה"ה"ה ממש. **לפתח חטאת רובץ**, היינו לפי הפתח שיש לבצק כך הוא החטאת הרובץ, כמאמרם ז"ל (עירובין נג). 'ליצן פתוח כפתחו את האדם כפי מלידתו, ו"ל: 'לפתח חטאת רובץ', וי"ה"ה"ה היינו לפי הפתח שיש לבצק כך הוא חטאתו, אלא שיש הסתרה נוראה, לכן נדמה שזה אכן.

כ"ו ת"ל, ובספר צמר מים חיים (פ' צנראשית, כו, ג) מובא צם הארץ"ל שחיתת 'מות' רמז לייסוד חסדים וגבורות⁽²⁾, ו"ל: מבואר צדכני מן הרב הארץ"ל ז"ל צפירוש אומרים (ע"י צנראשית ה ע"ב) 'המתפלל רריך שיחזיר פניו אל הכוהל', כי כותל הוא כ"ו ת"ל, ורמזו אל ייחוד השמות הוי"ה ואלה"ה"ס. כי כ"ו הוא חושבן הוי"ה, ות"ל הוא מספר ה' פעמים אלה"ה"ס. והמתפלל רריך שיחזיר פניו אל הייחוד הזה, לשים כוונתו לייחד השמות הללו ייחוד גמור, להמתיק הדיינים צנראשית, לאכללל שמהלל צימינא.

כפי השגתו וכו' אמיתותו יתברך, כן נוגלה לו סוד שמשותף יתברך כפי ההשגה שחיש. כי יש שבעה שמות שאינם נמחקים, ויש ביניהם כמה דוגמות. ורש"י הו"ה"ה הוא למעלה מכולם, כי הוא בחי' שם העצם (ליקו"ה ריבית ה, לא). **אפילו** שם הוי"ה הנקרא בספרים שם העצם, שמורה שמוהו כל הוויות, עם כל זה גדלותו ובהירותו מרומם ומתנשא למעלה ראש, אפילו משם העצם, כי מי הגותן חיות ב"ו' אותיות אלו, הלל הוא מאיתו יתברך שמו וכו'. והו"ו' שמן לעולם, ו"ל אפילו מה שאנו קורין ותופסין לקרות בשם העצם הוי"ה"ה ב"ה אינו רק 'לעולם', שיהיה בני אדם יכולין לקרות בשם, להמשיך השמחתן עליהם, ובאמת הוא יתברך גבוה מכל השמות ובעיני' שמות. ו"ל: כ"ו בחי' הניסים הנגלים למוכנים על שם הוי"ה"ה המהווה את כל, משא"כ שם אלה"ה"ה המורה על הקימוק והטבע שגימ' אלה"ה"ה וכאר מים חיים. ול' לך. שם הוי"ה"ה מורה על שהוא י"ה"ה חיות כל חיות וכל הנבראים הנמצאים בהעולמות העליונים והתחתונים. אפילו הנבראים הנמצאים בעמקי שאול תחתית, הכל הוא מאיתו י"ה"ה, שבראם והיות אותם. ואם היה נקרא בעוה"ו ככתיבתו המורה שהיה כל הוויות, יותן י"ה"ה כח להקליפות והחיצונים, לאשר גם המה הוויות ונבראים בעולם. לזאת נקרא בעוה"ו בשם אר"י, המורה על שהוא י"ה"ה ארון כל ומלכותו בכל משלה. אמנם לעתיד לבוא אשר האלילים כרות יכרתון, אז יקרא השם הוי"ה"ה ב"ה ככתיבתו ואחכ ישראל ואמתו. **שם** הוי"ה"ה ב"ה כולו רחמים, כי שם זה הוא רק שם עצם להבואר ב"ה וברוך שמו, ואין לשום נברא שם זה שיכול לקרוא כ"ו איהו נברא בשם הוי"ה"ה, אפילו מלאכים הקדושים אינם נקראים בשם קדוש הזה, כי הוא מורה שמהווה כל הוויות שבעולם, על כן שם הוי"ה"ה הוא כולו רחמים (מאור ושמים, משפטים).

כ"ו ת"ל וכו' והוא ת"ל שהכל פונים לו. כדאיתא צוהר רע"מ (משפטים, קטו ע"ב): **ע'עלמא דין**, ע'עלמא דין, דלית ליה קיומא אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב (משלי י) 'צדיק יסוד עולם' וכו'. שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דיליה, על שם דאיהו מל שהכל פונים צו, כ"ו ת"ל, יהוה"ה כ"ו, ודאי שכינתא חיהי מל דיליה"ה"ה. ופי' הממוק מדכש (ס): **עלמא דין דלית ליה קיומא אלא על יסוד**, המלכות שהיא סוד עולה"ז אין לה קיום אלא על היסוד, כי ע"י מעשה התחמונים מעוררים את נדיק העליון, וצמק הנדיקים האחוזים צו, העולם שהוא השכינה עומד, כמ"ש 'צדיק יסוד עולם'. והיסוד מייסד את המלכות, שהיא סוד עוה"ז. **שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דילה**, כי השכינה הנמלאת ושורה צפתחמונים, כותל המערבי שהוא סוד היסוד שבמעריב הוא הדירה שלה. **דאיהו מל שהכל פונים צו**, היסוד נקרא כותל"ז, על שם שהוא מל שכל התחמונים פונים אליו, לקבל שפע חיותם ומונסם. וצאופן נוסף, גם תפארת ומלכות נקראים כותל"ז, כי כותל"ז הוא נוטרקיון כ"ו ת"ל, דהיינו יהוה"ה כ"ו, כ"ו גימטריא הוי"ה, ששם זה הוא תפארת, ות"ל נקראת השכינה, כי השכינה היא התל של ז"ה, שעל ידה מתגלה מה שסודם צו. ובפדר"ר (שער ג, כותל) ציאר את דברי הזה, ו"ל: **מופל**, הרמז צו אל התפארת שבנו ממייסד על שם המלכות ע"י הנדיק. וזה פירוש כ"ו, היא צמשהון שם צו ד', שהוא צו אל התפארת, ות"ל הוא מל שהכל פונים אליו, שהוא המלכות, עם הנדיק, שעל ידו מתייחדים שניהם. וצוודאי שנקראת גם היא (המלכות) 'כותל', צהיות לה כל הכבוד הזה דווקא. ואיתא פה עוד צמיקו"ז (תיקון ע, קכ ע"ב): **מל שהכל פונים צו**, ידממן איהו ההוא דכל עינינו"ש ומשצמין סלקין לגביה. וכן איתא עוד פה צוהר (ויגש, רע ע"ב): **כ"ח פתח ואמר**, (שה"ש ד) 'כמגדל דוד לווארן בניו לתפוחים, אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגיבורים' וכו'. 'צוואר', דא בית מקדשא דלתמא, דאיהו קאים צמיקונא דשפירו כקדלא לגופא. מה צוואר איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי צי מקדשא איהו שפירו דכל עלמא. 'בניו לתפוחים', תלך דכל בני עלמא הוו מסתכלן ציה. והכי אוקמוה, 'מלפיות', מל דכל פיות דעלמא משצמן ומלללן לגביה"ה.

כ"ו ת"ל וכו' והוא ת"ל שהכל פונים לו. כדאיתא צוהר רע"מ (משפטים, קטו ע"ב): **ע'עלמא דין**, ע'עלמא דין, דלית ליה קיומא אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב (משלי י) 'צדיק יסוד עולם' וכו'. שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דיליה, על שם דאיהו מל שהכל פונים צו, כ"ו ת"ל, יהוה"ה כ"ו, ודאי שכינתא חיהי מל דיליה"ה"ה. ופי' הממוק מדכש (ס): **עלמא דין דלית ליה קיומא אלא על יסוד**, המלכות שהיא סוד עולה"ז אין לה קיום אלא על היסוד, כי ע"י מעשה התחמונים מעוררים את נדיק העליון, וצמק הנדיקים האחוזים צו, העולם שהוא השכינה עומד, כמ"ש 'צדיק יסוד עולם'. והיסוד מייסד את המלכות, שהיא סוד עוה"ז. **שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דילה**, כי השכינה הנמלאת ושורה צפתחמונים, כותל המערבי שהוא סוד היסוד שבמעריב הוא הדירה שלה. **דאיהו מל שהכל פונים צו**, היסוד נקרא כותל"ז, על שם שהוא מל שכל התחמונים פונים אליו, לקבל שפע חיותם ומונסם. וצאופן נוסף, גם תפארת ומלכות נקראים כותל"ז, כי כותל"ז הוא נוטרקיון כ"ו ת"ל, דהיינו יהוה"ה כ"ו, כ"ו גימטריא הוי"ה, ששם זה הוא תפארת, ות"ל נקראת השכינה, כי השכינה היא התל של ז"ה, שעל ידה מתגלה מה שסודם צו. ובפדר"ר (שער ג, כותל) ציאר את דברי הזה, ו"ל: **מופל**, הרמז צו אל התפארת שבנו ממייסד על שם המלכות ע"י הנדיק. וזה פירוש כ"ו, היא צמשהון שם צו ד', שהוא צו אל התפארת, ות"ל הוא מל שהכל פונים אליו, שהוא המלכות, עם הנדיק, שעל ידו מתייחדים שניהם. וצוודאי שנקראת גם היא (המלכות) 'כותל', צהיות לה כל הכבוד הזה דווקא. ואיתא פה עוד צמיקו"ז (תיקון ע, קכ ע"ב): **מל שהכל פונים צו**, ידממן איהו ההוא דכל עינינו"ש ומשצמין סלקין לגביה. וכן איתא עוד פה צוהר (ויגש, רע ע"ב): **כ"ח פתח ואמר**, (שה"ש ד) 'כמגדל דוד לווארן בניו לתפוחים, אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגיבורים' וכו'. 'צוואר', דא בית מקדשא דלתמא, דאיהו קאים צמיקונא דשפירו כקדלא לגופא. מה צוואר איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי צי מקדשא איהו שפירו דכל עלמא. 'בניו לתפוחים', תלך דכל בני עלמא הוו מסתכלן ציה. והכי אוקמוה, 'מלפיות', מל דכל פיות דעלמא משצמן ומלללן לגביה"ה.

כ"ו ת"ל וכו' והוא ת"ל שהכל פונים לו. כדאיתא צוהר רע"מ (משפטים, קטו ע"ב): **ע'עלמא דין**, ע'עלמא דין, דלית ליה קיומא אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב (משלי י) 'צדיק יסוד עולם' וכו'. שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דיליה, על שם דאיהו מל שהכל פונים צו, כ"ו ת"ל, יהוה"ה כ"ו, ודאי שכינתא חיהי מל דיליה"ה"ה. ופי' הממוק מדכש (ס): **עלמא דין דלית ליה קיומא אלא על יסוד**, המלכות שהיא סוד עולה"ז אין לה קיום אלא על היסוד, כי ע"י מעשה התחמונים מעוררים את נדיק העליון, וצמק הנדיקים האחוזים צו, העולם שהוא השכינה עומד, כמ"ש 'צדיק יסוד עולם'. והיסוד מייסד את המלכות, שהיא סוד עוה"ז. **שכינתא מתאהה כותל מערבי דירורא דילה**, כי השכינה הנמלאת ושורה צפתחמונים, כותל המערבי שהוא סוד היסוד שבמעריב הוא הדירה שלה. **דאיהו מל שהכל פונים צו**, היסוד נקרא כותל"ז, על שם שהוא מל שכל התחמונים פונים אליו, לקבל שפע חיותם ומונסם. וצאופן נוסף, גם תפארת ומלכות נקראים כותל"ז, כי כותל"ז הוא נוטרקיון כ"ו ת"ל, דהיינו יהוה"ה כ"ו, כ"ו גימטריא הוי"ה, ששם זה הוא תפארת, ות"ל נקראת השכינה, כי השכינה היא התל של ז"ה, שעל ידה מתגלה מה שסודם צו. ובפדר"ר (שער ג, כותל) ציאר את דברי הזה, ו"ל: **מופל**, הרמז צו אל התפארת שבנו ממייסד על שם המלכות ע"י הנדיק. וזה פירוש כ"ו, היא צמשהון שם צו ד', שהוא צו אל התפארת, ות"ל הוא מל שהכל פונים אליו, שהוא המלכות, עם הנדיק, שעל ידו מתייחדים שניהם. וצוודאי שנקראת גם היא (המלכות) 'כותל', צהיות לה כל הכבוד הזה דווקא. ואיתא פה עוד צמיקו"ז (תיקון ע, קכ ע"ב): **מל שהכל פונים צו**, ידממן איהו ההוא דכל עינינו"ש ומשצמין סלקין לגביה. וכן איתא עוד פה צוהר (ויגש, רע ע"ב): **כ"ח פתח ואמר**, (שה"ש ד) 'כמגדל דוד לווארן בניו לתפוחים, אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגיבורים' וכו'. 'צוואר', דא בית מקדשא דלתמא, דאיהו קאים צמיקונא דשפירו כקדלא לגופא. מה צוואר איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי צי מקדשא איהו שפירו דכל עלמא. 'בניו לתפוחים', תלך דכל בני עלמא הוו מסתכלן ציה. והכי אוקמוה, 'מלפיות', מל דכל פיות דעלמא משצמן ומלללן לגביה"ה.

ילקוטי הגה"ה

כ"ו ת"ל, וציאר צדכני נעם (שיעורים, סה): שלמה המלך, שהוציא את השמיר מהקליפות והשדים, תיקן את הדומם צאכני הקודש של ציהמ"ק, כי צמשקן מיקנו רק את העלים שצקרים, אבל צמקש מיקנו גם את האכץ (הפני את צ' האכץ). וזה כותל המערבי, שבניו מאצנים שאינם אצנים כלל. כותל זה כ"ו תל, כלליות הגוויין שמאירים צמלכות, אלא שיש הסתרה נוראה, לכן נדמה שזה אכן.

ויבאר צדכני נעם (שיעורים, סה): שלמה המלך, שהוציא את השמיר מהקליפות והשדים, תיקן את הדומם צאכני הקודש של ציהמ"ק, כי צמשקן מיקנו רק את העלים שצקרים, אבל צמקש מיקנו גם את האכץ (הפני את צ' האכץ). וזה כותל המערבי, שבניו מאצנים שאינם אצנים כלל. כותל זה כ"ו תל, כלליות הגוויין שמאירים צמלכות, אלא שיש הסתרה נוראה, לכן נדמה שזה אכן.

כ"ו ת"ל, וציאר צדכני נעם (שיעורים, סה): שלמה המלך, שהוציא את השמיר מהקליפות והשדים, תיקן את הדומם צאכני הקודש של ציהמ"ק, כי צמשקן מיקנו רק את העלים שצקרים, אבל צמקש מיקנו גם את האכץ (הפני את צ' האכץ). וזה כותל המערבי, שבניו מאצנים שאינם אצנים כלל. כותל זה כ"ו תל, כלליות הגוויין שמאירים צמלכות, אלא שיש הסתרה נוראה, לכן נדמה שזה אכן.

כפי השגתו וכו' אמיתותו יתברך, כן נוגלה לו סוד שמשותף יתברך כפי ההשגה שחיש. כי יש שבעה שמות שאינם נמחקים, ויש ביניהם כמה דוגמות. ורש"י הו"ה"ה הוא למעלה מכולם, כי הוא בחי' שם העצם (ליקו"ה ריבית ה, לא). **אפילו** שם הוי"ה הנקרא בספרים שם העצם, שמורה שמוהו כל הוויות, עם כל זה גדלותו ובהירותו מרומם ומתנשא למעלה ראש, אפילו משם העצם, כי מי הגותן חיות ב"ו' אותיות אלו, הלל הוא מאיתו יתברך שמו וכו'. והו"ו' שמן לעולם, ו"ל אפילו מה שאנו קורין ותופסין לקרות בשם העצם הוי"ה"ה ב"ה אינו רק 'לעולם', שיהיה בני אדם יכולין לקרות בשם, להמשיך השמחתן עליהם, ובאמת הוא יתברך גבוה מכל השמות ובעיני' שמות. ו"ל: כ"ו בחי' הניסים הנגלים למוכנים על שם הוי"ה"ה המהווה את כל, משא"כ שם אלה"ה"ה המורה על הקימוק והטבע שגימ' אלה"ה"ה וכאר מים חיים. ול' לך. שם הוי"ה"ה מורה על שהוא י"ה"ה חיות כל חיות וכל הנבראים הנמצאים בהעולמות העליונים והתחתונים. אפילו הנבראים הנמצאים בעמקי שאול תחתית, הכל הוא מאיתו י"ה"ה, שבראם והיות אותם. ואם היה נקרא בעוה"ו ככתיבתו המורה שהיה כל הוויות, יותן י"ה"ה כח להקליפות והחיצונים, לאשר גם המה הוויות ונבראים בעולם. לזאת נקרא בעוה"ו בשם אר"י, המורה על שהוא י"ה"ה ארון כל ומלכותו בכל משלה. אמנם לעתיד לבוא אשר האלילים כרות יכרתון, אז יקרא השם הוי"ה"ה ב"ה ככתיבתו ואחכ ישראל ואמתו. **שם** הוי"ה"ה ב"ה כולו רחמים, כי שם זה הוא רק שם עצם להבואר ב"ה וברוך שמו, ואין לשום נברא שם זה שיכול לקרוא כ"ו איהו נברא בשם הוי"ה"ה, אפילו מלאכים הקדושים אינם נקראים בשם קדוש הזה, כי הוא מורה שמהווה כל הוויות שבעולם, על כן שם הוי"ה"ה הוא כולו רחמים (מאור ושמים, משפטים).

מסילת הקשרים (סח) ויתכן לרמז בזה, שבעת שנגזר על האדם לצאת ממעי אמו לאויר העולם, אזי שם בפתח המדרגה נמצא היצה"ה, ומשכחו את כל התורה שכבר למד במדרגות הקודמות שהיה בהן. (טו) ודו"ק וראה, שהכותל המערבי הוא השירי של ביהמ"ק, שעל ידו מכניעים את הקליפות והמזמה, כי בביהמ"ק היו מקריבין הקרבנות, שהם הבהמיות וכח הדמיון (לעיל אות א'). וענין זה עולה בקנה אחד עם מה שמואר בזה גבי ה'כותל', שעל ידו מכניעים את הקליפות, כי הוא ייחוד תפארת ומלכות, היינו שהגוויין עילאין (שהם בבחי' השם הקדוש כ"ו, הוי"ה, שהוא בבחי' התפארת), מאירים בבגדי הישע (שהם כלי המלכות), ועי"ז סותרים את הפתח. (ע) היינו שאף הצדיק נקרא כותל, כי ע"י ה'צדיק יסוד עולם', נעשית ייחוד תפארת ומלכות, היינו שמתגלים דרכו הגוויין עילאין. וענין זה רמזו לעיל במאמר, שעי"י הצדק לעני הגון, מתגלים הגוויין עילאין, היינו גדולות הבורא, ויתכן לומר שהעני הגון הוא בבחי' הצדיק ביחס לגותן הצדקה, ודו"ק. (עב) בבחי' הנאמר לעיל ש'הכל תאבין להסתכל על הפאר והחן'. (עג) היינו שכל פיות העולם משבחים ומתפללים דרכו להקב"ה, בבחי' הוכרת גדולות הבורא, שע"י ז' ננעים הקליפות. (עד) ועיין לעיל בריש אות ד' בדברי הזהר מפרשת יתרו על הפס' 'לי הכסף ולי הזהב', שם מובאר שחסד וגבורה הן הן הגוויין המתייחדים ומאירים, בבחי' 'ש'ראל אשר כן אפתא'.

כ"ב פנוה כ"ו ג"ה הקב"ה שהוא ית"ו, שנאמר בו 'יהוה אורי וישעי' מאיר ב'נר' שהיא השכינה, והיא המלכה שלו, ושמה זה.

ה' אורי וכו' וישעי רבינו דורש פסוק זה, הן כראיה לכן שהשם הקדוש הו"ה (סס כ"ו) הוא בתי אורות הגוונים, שזה בתי 'ה' אורי, והן לענין הנגדי ישע דרכם מאירים אורות אלו, הרמוזים במלה 'ישעי'.

ולשה"כ במהלים (כו, ז-ד): לְדוֹד ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי מִמֶּי אֵיכָל ה' מְעוֹז טַיִי מִמֵּי אֶפְסָד: זָקַרְצַ עָלַי מִרְעִים לְאֶכְלֵל אֶת זְבָרֵי זָרִי וְאֵיכָבֵד לִי הַמָּה קִשְׁלוֹ וְנִפְלֹ: אִם פָּתְנָה עָלַי מִתְנָה לֹא יִירָא לְפִי אִם פָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה זֹאת אֲנִי בֹטֵחַ: אִתָּם שְׁלֹמֵי מִלַּח ה' אֹרֵקָה חֲבָקֵק שְׂבָתִי צְבִית ה' פֶּלַי יְמֵי טַיִי לְחַוֹת צְבִיטָה ה' וְלִצְבָק צְבִיטָה: ופי' המנ"ד (סס): ה' אורי: הלא ה' מאור לי בעת זרה, א"כ ממי אירא. והמנ"ד וואלי צביאורו לפסוק זה כב, דקאי על ההארה הנמשכת אל המלכות מהתפארת, שעל ידה נכנעים החייונים הנאחזים בה.

הקדוש, שהוא בחינת גוונים, כמ"ש (מהלים כו) ה' אורי, שהוא אורות הגוונים, וישעי, שהוא בחינת בגדי ישע הנ"ל, והוא ת"ל שהכל פונין לו (והר"ד סס), ותאבין להסתכל בו:

(מסימן כד עד כאן לשון רבינו ז"ל)

יפה, אמר, זו לבני, וכן הוא אומר 'אור זרוע לדיק'. אמר דוד 'אל ה' ויאר לנו', אמר הקב"ה, חייך שאני מביא אותך אור לישראל וחושך לעובדי האלילים, שנאמר 'כי הנה החשך יכסה ארץ', אבל ישראל 'ועליך יורח ה''. ואם אתה תמה על הדבר, כבר הראה הקב"ה דוגמתו צבועה, שנאמר 'יהי חושך אפילה וגו' ולכל בני ישראל היה אור צמוצותם'. וכן אתה מוצא כשרדפו מזרעים אחר ישראל, מה כתיב שם, 'יהי הענן והחושך'. אמר דוד, אני אומר מוזמר על אותו אור, 'לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא'. והנה ראינו לזיון זה גם את דברי המיקו"א (מיקון כא, נב ע"א) הדורש את הקשר שבין הפסוק 'ה' אורי וישעי' וזין השם כ"ו, ו"ל גבי הכתוב 'הללוהו בגלל וכוונתו': ב"פגור, כ"ו ג"ה קב"ה דליהו ית"ו, דאיתמר ביה 'יהוה אורי וישעי', נהיר ב'נר' דליהו שכניתא, מלוא דליה, ומדי בה. ופי' הממוק מדבש (סס) קב"ה דליהו ית"ו. הקב"ה שהוא ז"א, שבו השם הו"ה שמספרו כ"ו. ית"ו אורי וישעי וכו'. ז"א נקרא אור, כמ"ש (משלי ו) 'ותורה אור', והוא האור הנותן ישע להמלכות, לכן הוא מאיר ב'נר' שהיא השכינה.

ה' אורי וכו' וישעי רבינו דורש פסוק זה, הן כראיה לכן שהשם הקדוש הו"ה (סס כ"ו) הוא בתי אורות הגוונים, שזה בתי 'ה' אורי, והן לענין הנגדי ישע דרכם מאירים אורות אלו, הרמוזים במלה 'ישעי'.

ליקוטי הנח"ל

ה' אורי וכו' וישעי רבינו דורש פסוק זה, הן כראיה לכן שהשם הקדוש הו"ה (סס כ"ו) הוא בתי אורות הגוונים, שזה בתי 'ה' אורי, והן לענין הנגדי ישע דרכם מאירים אורות אלו, הרמוזים במלה 'ישעי'.

מילואי חכמה

והוא תי"ת שהב"ה פונין לו. ואיתא בזה בנסתק ברכות (ל ע"א): תנו רבנן, סומא ומי שאינו יכול לכוון את הרוח, יכוון ליבו כנגד אביו שבשמים, שנאמר 'התפללו אל ה''. היה עומד בחוץ לארץ, יכוון את ליבו כנגד ארץ ישראל, שנאמר 'התפללו אל ה' דרך ארצך'. היה עומד בחוץ לישראל, יכוון את ליבו כנגד ירושלים, שנאמר 'התפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת'. היה עומד בירושלים, יכוון את ליבו כנגד ביהמ"ק, שנאמר 'התפללו אל הבית הזה'. היה עומד בביהמ"ק, יכוון את ליבו כנגד בית קדשי הקדשים, שנאמר 'התפללו אל המקום הזה'. היה עומד בבית קדשי הקדשים, יכוון את ליבו כנגד בית הכפורת. היה עומד אחורי בית הכפורת, יראה עצמו כאילו לפני הכפורת. נמצא עומד במזרח מחזיר פניו למערב, במערב מחזיר פניו למזרח, בדרום מחזיר פניו לזפון, בצפון מחזיר פניו לדרום, נמצאו כל ישראל מכוונים את ליבם למקום אחד. אמר רבי אבין ואיתמא רבי אצביא, מאי ארצות, 'כמגדל דוד נווארך בניו לתלפיות', תל שכל פיות פונים צד.

תי"ת שהב"ה פונין לו. ומוצא בזה בספר קצ הישר (פ"ט): אדם נכנס לבית הכנסת ומתפלל אחריו העומד ומהפך פניו אל הכותל וכו', כי תיבת 'כותל' הוא סוד נפלא, הוצא בתיקוני זוהר שהוא תיבות כ"ו ת"ל, ר"ל כ"ו הוא שם ה', 'תל' קאי על ביהמ"ק שהוא כותל מערבי, 'תל' שכל פיות פונין לשם'. ולכן נר"ח האדם לכוון צוה כשיפוך פניו אל הכ"ו ת"ל, ואת"כ יתפלל בהכנעה ובאימה. כי כותלי בית הכנסת הם קדושים מאוד, ואור השכינה חופפת עליהם תמיד. ולכן מנהג כשר לנשק הכותלים של בית הכנסת, מתחת הקדושה, וראיה ממדרש ילקוט יחזקאל, 'ואת כבוד ה' מעל מפתח הבית (יחזקאל י), משל למלך שיצא מפלטין שלו, והיה מנשק בתולים מגפך צעמודים, ואמר, הוי שלום ביתי, הוי שלום פלטין שלי. כך היתה השכינה מנשקת ומגפפת בביהמ"ק, הוי שלום ביתי ומקדשי'. ועכשיו בגלות הזה הבתי כנסיות הן לריות השכינה, ועל כן נריבין אנו לנהוג בבתי כנסיות שלנו כבוד וקדושה, ולא להראות בהן קלות ראש כמנ"ל, וכל המתפלל באימה וצניעות הלך, וזכה לחיות צנועם ה' ולצבא צהיכלו, אמן.

מסירת הקשרים

עד בבחי' 'מקום מקדשונו', שעל ידו מטהרים את הקליפות, כי בו מקריבים את הקרבנות, שהם כח הדמיון, וכמבואר בהמשך הפסוקים, שההתגברות על האיובים נעשית בכח הקרבנות, כדכתיב 'ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי ואבחה באהלו זבחי תרועה'. (עח) וזה בחי' הכנעת הקליפות שבמדרגתו ע"י גדולת הבורא, ועיין לעיל במקו"ח ד"ה 'כו תל', בדברי הזהר (משפטים) המבאר שענין 'כ"ו תל' הוא ייחוד תפארת ומלכות, כמבואר כאן בדברי הרמ"א.

ל וכל תר"ג מנאות המורה הן תלויות בזאת הארבעים על גוף המלך. יש מנאות תלויות בראש המלך, ויש בעיניים, ויש בצוואר, ויש בכל מנאות ששה על כל אבר ואבר יש לה שם ידוע, ולפיכך ממנו הוא שם הו"ו. שהוא הנשמה של אותו אבר (המקור במיל"ח).

שמחה של מצודה. וראינו להרכיב צוה, ולהביא את דברי רבינו בחיי על הפסוק 'תחת אשר לא עזבת את ה' אלקיך בשמחה וצטוב לבב מרוב כל' (דברים כח, מז), וז"ל: 'ישמינו הכמוז בעצדו השי"ת ולא היתה העבודה בשמחה, לפי שחייב האדם על השמחה בהתעסקו במצוות, והשמחה במעשה המצוה, מצוה בפני עצמו, מלבד השקר שיש לו על המצוה יש לו שכן על השמחה, ועל כן יעניש כצאן למי שעובד עבודה המצוה כשלא עשה בשמחה, ולכן נר"ך שיעשה אדם המנאות בשמחה וצבונת שלימה. ועוד כהו צוה רבינו בחיי (הקד' לפ' נשא): 'יתחייב האדם להיותו שמה במצוות, כשיעשה אותן או יראה אחרים עושין וכו'. וידוע כי השמחה במעשה המצוות מצוה בפני עצמה, וכשם שהמצוה עבודה להשי"ת, כך השמחה על המצוה נקראת עבודה, וכן כתיב (דברים כח) 'תחת אשר לא עזבת את ה' אלקיך בשמחה', והוא שכתוב (תהלים ק) 'עבדו את ה' בשמחה', ביאר כי השמחה שלימות העבודה. ועל כן היה ענין השיר במקדש ובמשכן כשיר הפה והכלי, שהוא מביא נפש האדם לדרך השמחה, ומכאן אמר הכמוז בלויים 'לעבוד עבודה עבודה', ודרשו חז"ל (ערכין א). 'אי זו עבודה לעבודה, היא אומר זה השיר'. כי היו הלויים מוזהרין ומצוים לשורר ולעורר בשמחה על מצוות הקרבן, כדי להיות מנעשה המצוה בשמחה. וישמר רוח"ק (עם פי' יוס"ה, ט ע"א) להאריך"ל, מוצא עוד צוה: נר"ך האדם צעק קיומו כל מצוה ומצוה, או בהתעסקו בתורה, או כשמתפלל התפלה, להיותו שמה וטוב לב, יותר מכאשר מרויח או מוצא חלף אלפסי דינרי זהב, וכמו שמצינו (ברכות ל ע"ג) על החכם ההוא אביי ע"ה, דהוה קאים קמיה דרבה והוא קא צדח טובא, ואמר תפילין קא מנחנח וכו'. והו פירוש הפסוק 'תחת אשר לא עזבת את ה' אלקיך בשמחה וצטוב לבב מרוב כל' (דברים כח), פירוש, תשמח יותר מכאשר תרויח רוב כל ממון שבעולם, וזה 'מרוב כל', פירוש, יותר מכאשר הוא רוב כל. גם מידת העצבות בצממה היא מידה מגונה מאוד, וצפרט הרואה להשיג חכמה ורוח הקודש. ואין דבר גורם מניעת ההשגה, אפילו אם יהיה ראוי אליה, כמו (שם צו) מידה של העצבות. והעד צוה, מה שאמר הכמוז 'ועתה קחו לי מנגנ', והיה כנגן המנגן' (מל"ב ג). וכמו צוה השל"ה (פ' עשרה מאמרות, מאמר ג-ד): העידו תלמידי האלקי האר"י הג"ל שאמר, מה שזכה לרוח הקודש היה בשביל שיהיה שמה מאוד שמחה גדולה בקיום המצוות.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ה גם דע שכדי להכניע הקליפה המסבבת שבכל מדריגה כנ"ל, על זה צריך שיעורר שמחה של מצודה על עצמו, היינו

צריך שיעורר שמחה של מצודה על עצמו וכו'. וביאר צעטות המצוה (התחזקות ח): עוד יש עלה על מנת שהתלויות הדמיונות והמניעות לא יתגברו, ואף אם יתגברו, שלא להיבטל מפניהם, וע"י כך לא ליפול מן המדריגה, והיא לשמות עם כל נקודה טובה, היינו עם מעט היהדות המצויה זו. ונר"ך כל כך לשמות צוה, כמו שמחיים עם רכוש גשמי, היינו כסף וכיוצא בזה. גם נר"ך לשמות צמח שנוגד יהודי ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

צריך שיעורר שמחה של מצודה על עצמו וכו'. וביקו"ה (זו"ד

מוקם העכ"ס ג, ד-ג) ביאר ענין זה לעובד ולמעשה, וז"ל: כת המדמה הוא בצחינת עין הדעת טוב ורע, בחינת נוגה, שהוא לפעמים נכלל בטוב ולפעמים להיפך, כי הוא בחינת דמיון, ולמקום שמדמה עצמו שם נכלל. ועיקר הצמירה והנסיון של האדם לצרכי המדמה, ונר"ך כל אחד להתגבר לצדד כח המדמה, הוא בטוב שזו שיהיה נכלל בצדקושה, ולהפיל הרע שזו. ועל כן אנו מנזיין להתדמות ליוצרו יתברך, כמו שאמרנו רז"ל 'הידבק במידותיו, מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'', וכן להתדמות לתלמידי חכמים ולהתחבר לכשרים, כי ע"י שמדמה עצמו במידותיו להשי"ת ולנדיקים ולכשרים אמיתיים שדורו, ע"י וזכה להיכלל בצמח עמהם יחד בהשי"ת, כי הכל תלוי בצירור המדמה, שהוא עיקר הנסיון והצמירה. וזה בחינת מה שמוצא בדברי רבינו ז"ל בשיחות הר"ן (ע"ד), ש"ע" ש"עושי לעצמו רוגו בתפלה, ע"י זוכין בצמח התפלל במנימות והתלהבות דקדושה, וכן ע"י ש"עושי עצמו כאלו הוא שמת, ע"י וזכה לשמחה בצמח, וכמו כן בכל הדברים וכו' ע"י. כי זה בחינת צירור המדמה, שנכלל המדמה דקדושה, שמדמין עצמו לדברים שבקדושה, אע"פ שצמחילה אין לו מידה זו בצמח, אע"פ מדה עצמו ומנהיג עצמו ומרגיל עצמו במידות אלו והנהגות אלו הישרות של אנשים כשרים בצמח, וע"י וזכה אח"כ לכל הטוב בצמח. ונר"יין להיות חזק מאוד בענין זה ועקשן גדול, אע"פ שגדמה לו שזה זמן רב שהוא מרגיל צוה ועדיין לא זכה לטוב בצמח, אע"פ"ג גם זה טוב מה שהוא

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ומקורו לאנשי אמת, שהם מדריכים אותו בדרך האמת. כי ע"י ההתחברות לאנשי אמת שמלמדים אותו ללכת בדרך האמת והישר, יש תקוה גדולה להתחזק ביהדות תמיד. וע"י השמחה בשמחה ביהדותו ובקרבנותו לנדיק האמת ולמקורביו האמיתיים, ע"י שזורים את כל הקליפות, היינו את המניעות, התלויות והדמיונות, המתחברות בכל מדריגה, ומתחזקים ביהדות תמיד.

ואני תפלה

ותעורני בהתקדש קניי
 וקשש ביי, שאנקה
 קששון וקשמה
 דקדקשה ואתיה
 בשמחה תמיד על
 אשר ויתני בהתקדש
 הרבים להיות בקדש
 ויעשר ויעבדוהו
 ויתקרב ויעבדוהו
 ויתחבר ליראד
 ותחייב ויעבדוהו
 אמתים ויקים ביי
 מקרא שכתוב "שש
 איש ביי, תגד נפשי
 בארתי, כי התיישני
 בגד ישיע, מעי צדקה
 וקשני". ותעורני על ידי
 זה קשבר וקשבר קש
 הקליפות והדמיונות
 והתאוות והבליבות
 והמניעות שבקדש דרוא
 וקרא, וקשש לומר
 על הפדרגות מן
 הקליפות, ואנקה קשש
 וקשש ענין תמיד,
 וקשש בקש עם חיש
 קש מהרה מפרדנה
 קשמה וקשמה היתה,
 בקש וקשמה
 גדולה, עד שאנקה
 קשמה השקונה,
 קשמה צדיקים
 אמתים (לקו"ה ב. כה).

ביאור הכמה

צריך שיעורר שמחה של מצודה על עצמו. ומוצא צוה כספר הנתיב (ח"ב, מאמר י, יט): נר"ך אתה שתשתעשע ותפנק ותשמח בכל מצוה ומצוה, כאשר כי הנמה תלויים ועומדים בצדיקים דמלכא קדישא, כמו שאמרנו בתקוים (תיקון יח ותיקון ע) ז"ל 'יכול תר"י'. פיקודין דאורייתא אינון תליין בהני אצריס דגופא דמלכא. איית פיקודין דתליין ברישא דמלכא, ואית בעינין, ואית באודיין כו'. ולכל פיקודא דשריא על כל אבר ואבר איית שם ידוע, ומגלו מנייה איחיה שמה דהוי"ה, דאיהו נשמתא דהוא אבר, ע"כ וכו'. וכל מצוה מן המצוות או מידה מן המידות שמוכה אותך ה' זה וזאת לך כח וחיל לעשות, תשמח בה עד מאוד שיהיה אותך צמחה טובה הזאת, תגיל ותפנק בה ותשמח שמה רבה, כי אלה המצוות והמידות הן הן הדודים שאחת מקבל ממנו יתברך, ועל ידם ובהם תתענג על ה', ואח עריכתם תיקח לענג בהם כדעש לפה, והן הן צענטן הדודים אשר ה' אלקיך שאל מעימך, ועליך תשוקתו צעורס להשתעשע בה, ועל ידם תהיה ידיד ה'. כי אי אפשר

צריך שיעורר שמחה של מצודה על עצמו. ומוצא צוה כספר הנתיב (ח"ב, מאמר י, יט): נר"ך אתה שתשתעשע ותפנק ותשמח בכל מצוה ומצוה, כאשר כי הנמה תלויים ועומדים בצדיקים דמלכא קדישא, כמו שאמרנו בתקוים (תיקון יח ותיקון ע) ז"ל 'יכול תר"י'. פיקודין דאורייתא אינון תליין בהני אצריס דגופא דמלכא. איית פיקודין דתליין ברישא דמלכא, ואית בעינין, ואית באודיין כו'. ולכל פיקודא דשריא על כל אבר ואבר איית שם ידוע, ומגלו מנייה איחיה שמה דהוי"ה, דאיהו נשמתא דהוא אבר, ע"כ וכו'. וכל מצוה מן המצוות או מידה מן המידות שמוכה אותך ה' זה וזאת לך כח וחיל לעשות, תשמח בה עד מאוד שיהיה אותך צמחה טובה הזאת, תגיל ותפנק בה ותשמח שמה רבה, כי אלה המצוות והמידות הן הן הדודים שאחת מקבל ממנו יתברך, ועל ידם ובהם תתענג על ה', ואח עריכתם תיקח לענג בהם כדעש לפה, והן הן צענטן הדודים אשר ה' אלקיך שאל מעימך, ועליך תשוקתו צעורס להשתעשע בה, ועל ידם תהיה ידיד ה'. כי אי אפשר

שישמוח ע"י שיובור שזבה להתקרב להשי"ת וכו'. וכמז
 בליקו"ה (תו"מ מנהג ד, ז-ז) הקדמה יסודית להבנת
 פנימיות עשה זו, ויכיל לקיימה למעשה, ע"י שיכור בכל עת גדול חסדו של
 השי"ת אשר עשה עימו, וקרבנו לנדיק אמת, וישמח מאוד בכל הנקודות
 טובות שזיכהו השי"ת מעודו, ומנצח
 מהרה"ת דבריו, שזמנת גם עשה זו,
 היא צנח" הענה ההאשונה שצ"ח רבינו

במאמר, היינו התגלות גדולת הנורה, וזו: כל העבודה של תורה
 ומצוות שזיוה אמתו לעשות צוה העולם, הם רק הכנות שצריכין
 אנו להכין את עצמנו לקבל מתנת ידו הטובה שהוא יתברך רוצה
 ליתן לנו ברחמינו לעתיד. כי זמנת כל התורה ומצוות קלים
 ונעימים לעשותם, כמ"ש 'דרכי דרכי נועם וכו'', ומן הדין אין
 ראוי לקבל עליהם שכר, וכל השכר טוב שיתן הוא רק מתנת
 חינם, כמ"ש 'ולך ה' החסד כי אמת תשלם לאיש כמעשהו', וכל
 המצוות הם רק בחינת הכנות לקבל על ידם מתנת חינם ממנו
 יתברך, שהוא השכר של אותה המעלה. כגון למשל ע"י שאנו
 לובשין צינח, ע"י אנו מכינים עצמנו להתעטף בצליל הצינח
 ולזכות לחלוקת דרבנן וכו', וכן ע"י מצוות תפילין אנו מכינים
 עצמנו להתעטר בכתרי דמלכא, שהם אורות התפילין שזורשים. כי
 צודאי ע"פ דין אין מגיע להאדם שכר נפלא ונורא כזה שצביל
 צינח ותפילין, שהם קלים לעשותם, וכל השכר שצביל
 עבורם הוא רק מתנת חינם, רק שהשי"ת ברחמינו ממל עלינו
 וזיוה עלינו לעשות צוה העולם אלו המצוות הקדושות, כדי
 שיהיה לנו כלים וכן לקבל מתנת חינם שלו, וכן בשאר המצוות.
 וכן כל המצוות לא תעשה הזהיר אותנו שלא לעשות, כדי שלא
 נבוא מלוכלכים ח"ו להילולא דמלכא וכו'. וזהו בחינת גדול
 המעלה שאין למעלה ממנה, שהוא התקרבות לנדיקים וליראים
 וכשרים אמתיים. כי הנדיקים האמתיים הם מודיעים לנו בכל
 פעם אורחי מתנותיו הטובים שהוא יתברך רוצה ליתן לנו ברחמינו,
 ומודיעים לנו בכל עת אין להכין את עצמנו לקבלם, ונותנים לנו
 עצות אין לנקות ולטהר עצמנו ולבושינו מכל מה שנכשלונו עד
 הנה. כי כל נדיק הדור הוא בחינת משה, אשר השי"ת מודיע על
 ידו לנו את כל המתנות טובות שרוצה ליתן לנו, כמ"ש 'יודיע
 דרכיו למשה וכו'', וכתיב 'אשר ציוה את אבותינו להודיעם
 לזניהם'. כי הנדיק האמת שצביל דור הוא חופר בצרות ומעיינות
 צהם כל הפגומים והמלוכלכים והמתעבים שבעולם, ולהתפראות
 בהם מכל מיני חולאים ומכאובות רעים בגוף ונפש, ולהתרחק
 ולהתבסס על ידם בכל מיני ריחות טובות. כי השי"ת מודיע דרכי

טובו וחסדיו הנפלאים לנדיק האמת, כי הוא יתברך ממשיך
 חסדים חדשים בכל דור ודור, ועושה חסד חינם בכל דור ודור.
 כי אפילו בכל יום ויום נמשכין חסדים חדשים, כמ"ש 'חסדי ה'
 כי לא תמנו כי לא כלו רחמינו, חדשים לנדיקים רבה אמונתך',
 וכמו שפירש"י שם שהחסדים
שישמוח ע"י שיובור שזבה להתקרב להשי"ת, מתחדשים בכל צוקה, מכל שכן בכל
 שצוה וצביל חודש וצביל שנה ושנה,

מכל שכן בכל דור ודור. כי סוף כל סוף חסדו יתגבר עלינו, עד
 שצ"ח לנו משיח נדיקו ויגאלנו מכל הצרות והמנוקות שצבילנו,
 צפרט צעתים הללו, המקום ירחם. וצודאי כל שנה וכל יום שצב
 מאוחר, הוא קרוב יותר לצינח משיח, ונמשך עליו חסד הגדול
 שממשיך משיח נדיקו, כמ"ש 'ועושה חסד למשיחו'. אך כל אלו
 החסדים הגדולים שהוא יתברך רוצה להמשיך עלינו בכל עת, אין
 מי שידע מהם כי אם הנדיק האמת, וכל מי שמקורב אליו הוא
 מודיע לו רחמינו וטובו הגדול עד אין חקר, אשר ע"י אפילו
 הגרוע שצברועים יכול להכין את עצמו לקבל אורח מתנת חינם
 שלו. והעיקר הוא האמונה והרצון, שידע האמת בצמונה שלימה
 על מה אחי צהאי עלמא, ואז צודאי ירצה וישתוקק תמיד לשזב
 אליו יתברך, ויחזור בכל כוחו להתקרב לנדיקים נאמנים שידועים
 לחזקו ולייעצו מצוות אמתיות ונכונות, כפי מה שקצבילו מרצותיהם
 הקדושים, עד אשר יזכה לשזב אל ה' ויחמתו ואל אלקים כי
 ירצה לסקות. וכל זה כלול ומרומם בצוף התורה הנ"ל, מ"ש שם
 שצדי להכניע הקליפות שצביל מדריגה הוא ע"י שמתה של מנהג,
 ע"י שיכור חסדו הגדול שזכה להתקרב להשי"ת ולנדיקים וכו'
 כנ"ל ע"ש. כי כל מי שרוצה לגשת אל הקודש להתקרב להשי"ת
 ולתורתו, מתגברין ומתפשטין נגדו בכל פעם מאוד מאוד, וכל מה
 שרוצה להתחזק ולהתגבר, מתפשטין כנגדו יותר ויותר, צנחנת
 'שטויהו ולא עייל לתרעא' הנאמר בצמורה הנ"ל, שהספ"א שם
 הדמיונות והתאוות והצבוליים והמניעות וכו' וכו', מתפשטים נגדו
 בכל פעם מאוד מאוד, ואינם מניחין אותו לכתום לשערי הקדושה.
 ומחמת זה רבים נכשלו ונפלו. כי צמחילה התחילו קצת להתקרב
 להשי"ת ועסקו צמורה קצת וכו', אבל אח"כ ע"י עולם ההתפשטות
 וההשתטחות הנ"ל של המניעות והתאוות והצבוליים וכו',
 שהתפשטו כנגדם מאוד בכל פעם, ע"י טעו צעמנן כאליו חפס
 תקוה ח"ו, ונתרחקו כמו שנתרחקו. וצמחנת טעו הרצה צוה, כמו
 שאמר אז אדמו"ר ז"ל שצוה טועין החסידים הרצה, מה שסוברין
 שהתגברות התאוות נגדם הוא מחמת שפלו ממדריגתם, לא כן
 הוא, אדרבא, מחמת שצריכים לעלות ממדרגה לדרגה, ע"י
 מתגברים ומתפשטים כנגדם הדמיונות והתאוות וכו' כל כך

ואני תפלה

אשרינו מה טוב חלקנו
 ומה נעים גורלנו ומה
 יפה ורשיתנו. אשרינו
 שצבילנו ברחמיך הרבים
 וחסדך הנקיים קפצל
 תורחך הקדושה
 וצדקתך הנקיים הנקרות
 "הנחמדים מזהב
 ויפזר רב" וכן קאתי
 לשחר פגור יי אלהי
 ואליה אבותי שתחננו
 ברחמיך הרבים
 ובחסדך הגדולים,
 ותפגנו שצעשה כל
 המצוות בשמחה גדולה
 וצצומה מאד, באשר
 ראוי לשמח ולשש
 וצצור כך יי אלהינו בכל
 עת שאנו וזכ"ק קלים
 ולשש אותה מצוה,
 אשר כל מצוה ומצוה
 היא אחריה, ואנו זכ"ק
 להתדבק כך ולהפליך כך
 יי אלהינו על ידי צעשת
 כל מצוה ומצוה. מה
 רב טובך אשר עשית
 עמי, אשר זכיתני להיות
 מודיע ישראל ורא עשני
 גוי, ואתה מקים מצעפר
 דע, מאשפות תרים
 אביון כמנוני, ואתה
 מנקה אותי בכל יום
 ובכל עת צעשות מצות
 הנקרות והחביבות.
 עוננו ברחמיך הרבים
 שימשך ענינו שמחה
 גדולה מפי שהשמחה
 במעוננו שנוכח לשמח
 מאד באמת בעת
 שאנו זכ"ק צעשות
 מצוה, עד שנוכח תמיד
 צעשות מצות רבות
 בכל יום ויום בשמחה
 גדולה ותודה רבה
 וצצומה מאד, ותגן
 עצמינו ברחמיך הרבים
 ובחסדך הגדולים העצומים
 (ויקרא טו).

מילואי חכמה

ד) מעין ענה מעשית לעורר ע"י כח היכרון והמדמה קדושה, שה' שורה מעל ראש
 האדם, שפ"י יצוא לידו אהנה ה', וז"ל: קורא חביב, שים ליבך לכל אשר אני
 מנחה אותך, איערך ויהי אלקים עימך. תדמה צנפנך צכח המדמה שכן,
 ששם הויה"ה צ"ה צד' אומותיו, כמו שהוא נכתב צמורה, מאיר על ראשך,
 וזרח הוא שם כמראה אש אולכנת, חופף עליו כל היום וכל הלילה, שום
 חשים עליך מלך אל חי וקיים תמיד. כי הלא ידעת אם לא שמתה, כי
 שם הויה"ה צ"ה צמנת הוא הוא אלקים חיים ומלך עולם, אשר מלכותו
 מלכות כל עולמים וממלכתו בכל דור ודור עד נחם נחמים. ומדע כי הוא
 הצבור והוא היוצר אשר אמר והיה העולם, ונקרא אלקי ישראל, ויטוש
 משכן כבודו שמים ממעל ואתה מרצבות קודש, המוני מעלה מלכתי
 צמנות שרפים ואופנים כרוצים והחיות, לשכון את דכח ופול כמון, מנפש
 אהבתך, מתאוה חצרתך, חשק דודך, להיות צבוקך, אתה רעייתו ואלך
 תשוקתו, להתפאר כך לשם ולתהלה ולתפארת, ולשמות כך ולשזב עליך,
 ולהטיב כך צמנות עוה"ו ואחריו צמנות עוה"ב, שהיא טובה אשר עין
 לא ראתה, ורעיון לא השיגה, והיא הללנת שאין אחריה הללנת, כי
 הללנתה הללנת נחתיית וישועתה תשועת עולמים. ואם כזאת תדמה
 צנפנך, אחר שתצזב צמנות ותרטת על כל עוונותיך צנזב שלם לצנת,
 תדע שכן הוא צפועל, כי כך הצטיחטו יזרנו, כנאמר וזה עליהם ייראה'
 (וכיה ט), ונאמר 'ועליך זרחת ה' וצבדו אלך ייראה' (שעיה ט), וכתבו
 בצפר צבית מנוחה ז"ל 'אלמלי נהנה רשות לעין לראות, היה עין צעין
 נראה איך כסא הכבוד עומד על ראש כל נדיק ממעל לו, והחיות אשר
 הנה מרובעות פנים נושאות את הכסא, עכ"ל. ולכן אל יהיה כח המדמה
 זו צעינך קלה, אצל תמנין צצדי הנציחים והקדושים, וזכרת את ה'
 אלקיך השורה על ראשך ממעל לך, כי טוב וכי לעולם חסדו נצר עליך
 צמקד עליון כל ימות עולם ועד, אז בלי ספק שתחזק אותו אהבה עזה.

להשיג קרבתו יתברך ולדבק בו כי אם דווקא על ידם לא צולתם, על כי
 המה עצמות אהנה שלו, והמה אמצעים המניעים והמגניעים את האדם
 אל אהבתו יתברך, והמה חבלי הדציקות. לכן אם האדם על ידם וזהם
 על שדי יתענג, יפה דודו אף נעים, אבל אם צולת אלה המצוות
 והמצוות מתברך צנצבו לאמר, אני אוכיר צוכרני את שמו תמיד צזהבה,
 צוה יצחו לך, אין צה מועיל כלל וכו', ואז אפשר להשיג קרבת אלקים
 צולתם, אף כי נפתולי אלקים ודציקותו עימו יתברך.

שישמוח ע"י שיובור שזבה להתקרב להשי"ת. ומונח צוה צמחילת
 ישרים (פ"ט): השמחה היא עיקר גדול צעבודה, והוא מה
 שדוד מוהר" אומר (תהלים ק) 'עבדו את ה' צמחמה צוהו לפני צרננה',
 ואומר (שם סח) 'לנדיקים ישמחו יעללו לפני אלקים ויששו צמחמה',
 ואמר רז"ל (שגט ז) 'אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מנהג'.
 ועל הפסוק שזכרנו למעלה 'עבדו את ה' צמחמה', אמרו צמדרש (ילקו"ש
 תהלים תתנד) 'א"ר איצו, כשתהיה עומד להתפלל, יהא ליבך שמח עליך,
 שאתה מתפלל לאלקים שאין כיוצא צו'. כי זאת היא השמחה האמתית,
 שיהיה ליבו של אדם עלו על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך שאין
 כמותו, ולעסוק צמורתו וצמחמותו, שהם השלימות האמתית והיקר
 הנחמי. ואמר שלמה צמשל התכמה (שה"ש ח) 'משכני אחרין נרואה
 הצילחי המלך חרדיו נגילה ושמחמה כן', כי כל מה שזוכה האדם ליכנס
 יותר לפני צצדי ידעת גדולתו יתברך, יותר תגדל צו השמחה, ויהיה
 ליבו שש צקצבו, ואומר (תהלים קמט) 'שמח ישראל צעשיו בני ציון
 יגילו צמלכס'. ודוד שכבר הגיע אל המעלה הזאת שיעור גדול, אמר
 (שם קד) 'עברד עליו שחי אכני אשמנת צה'.

שישמוח ע"י שיובור שזבה להתקרב להשי"ת. והנה היכרון הוא צכח
 המדמה, וראינו להחייב צוה מספר הצבית (ת"כ, ב) מאמר יד,

(כמבואר שם בסוף). אך עיקר הענה לזה, שיזכיר את עצמו בכל עת גדול חסדו וטובו הגדול של השי"ת, ואל ישכח כל גמולו, ויזכור היטב את כל החסד הגדול שעשה השי"ת עימו, ולא עשהו גוי, וקצבו להישרים ותמימים היונקים מזדיקי אמת, וישמח מאוד בכל הנקודות טובות שזיכהו השי"ת מעודו, ועי"ז יזכה להתגבר בכל פעם, נגד גודל ההתפשטות של הקליפות שמתפשטים בכל דרגא ודרגא, ויעצור לבטח עליהם.

עי"ז נתגלה גדולת הבורא יתברך, כי זה עיקר גדולתו כנ"ל, ועי"ז מכניע ומשבר הקליפות שצמדריגה שמתפשטים כנגדו, וזוכה לבטלם ולבוא למדריגה השניה, וכן בכל פעם. והכלל, שזריבין לידע ולהאמין שחסדו וטובו יתברך הוא בלי שיעור, כמ"ש 'חסדי ה' כי לא תמו כי לא כלו רחמי', וכתיב 'כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה, וחסדי מאיתן לא ימוש', וכל התקוה לעוה"ב שאנו מצפין לקבל ממנו יתברך, הכל הוא רק מתנת חיים, רק שהוא ברחמי ריזה שניין עצמנו לקבל מתנתו הטובה. על כן בכל עת ושעה ורגע יש זדינו להתחיל מעתה להכין עצמנו לקבל טובו וחסדו, והעיקר עי"ז הרצון, כמ"ש 'אדמו"ר ז"ל שיעקר הוא הרצון וכו', וזה יש זדינו תמיד. כי חסדו גדול כל כך, עד שגם ההכנות צעלמס הוא נותן לנו במתנת חיים, כאשר אנו רואין צדו, שהוא עוזר לנו בכל יום להניח טלית ותפילין, ולקרוא ק"ש פעמיים בכל יום, מה שאין אנו ראוים לזה כלל, כאשר יודע כל אחד צנפשו, וכן בשאר מצוות. על כן ראוי לנו בכל עת להודות לו ולזכרו על כל החסד אשר עושה עימנו ואשר עתיד לעשות עימנו, ולבטוח בחסדו ולפנות לישיעו ולשמח נפשנו מאוד בכל זה, ועי"ז נזכה להתגבר בכל פעם על גודל ההתפשטות שמתפשטין נגדנו בכל עת, עד שנוכה להתקרב אליו יתברך עי"ז גודל חסדיו ורחמי המרובים והגדולים שאינם תמים ואינם כלים לעולם, אמן ואמן.

ואני תפלה

"בפיה אקדם יי אקף לארתי מרום" מי יפאר מי ידרר מי יהלל מי ימלא מי ישבח מי יספר אחת מי אקף אקפי אקפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שששית עם אבותינו ועמנו. לא יספיקו כל אילי נביות לבאר נקדה אחת קטנה מן הים, מפי רבי הטובות והנסים והנפלאות גדולות ונוראות שששית עמנו, עם כל אחד ואחד מישראל בפרטיות, אשר הוצאת אותנו מפי המצרות ומפי החמה, ונקבתנו ברחמיך ונפלאות הודו ונקדושי, והכנסתנו בקדשת ישראל, ואהבה עושה פעולות גדולות ונוראות בקל יום ויום, וחושב מתקשר באפן שנוכח ההתקרב לנבונותך כדי לחיותו כיום הזה, למען נקבה לחיים אמתיים, לחיים נצחיים וכו'. והני מודה על הקבר ונאשק על הקבר. מלא רחמים, המלא רחמים טובות שנקלתי כל טוב, והכנסתני בקדשת ישראל ולא עשיתי גוי, ונקמתני עור ואת בעיניך והוספת עלי חסד ורחמים, טובה כפולה וקבוצה, וקבוצה מלפי ההצדיקים ובשרים ויראים האמתיים. מלא רחמים מלא טוב, כאשר החיות הקראות חסדך עלי קרבני והודיעני והשמעני מיו נעם עבודת ידיות נעימות מחקות קדשת הצדיקים הקדושים האמתיים, כן יחמו נא ויקמרו נא המון מעיך ורחמיך עלי, ותרחת עלי ותשיעני מעתה, ותנני לשמור ולעשות ויקים את כל דברי תלמוד תורתם הקדושה אשר הודיענו וגו' לנו הצדיקים האמתיים (פיק"ח ח"ב, ט).

מילואי הכמה

ועי"ז השמחה זו, הוא משבר הקליפה. וזכור השל"ה הקדוש (פ) בשלח, מרה לך ד' על הפסוק 'כי תהיון לניש שמי נשים אמת הטובה ואת שואה' (דברים כח), שיש ב' צדיקות נקלפות, ונגד ב' צדיקות שבעתקן, האמת, עי"ז נבצר דמעות, והצמיח השניה, עי"ז שמחה, ח"ו: 'השואה' רומז לליני"ת המייללת, וה'אחובה' היא מחל"ת המחוללת, והיא היפת מואר. ואמר במלחמת הרשות, שהיא ארץ העמים, ושם ינוחו ציור הקליפות, אמר וראית בשזיה אמת יפת מואר. הענין, כי תיקון להכניע הקליפות ההם, הוא מלד עשות הטוב רומז לפעולתם, דהיינו להכניע ליני"ת הוא כסיופיס ותעניתים וער בצל וההכנעה, ובתפלה שפרי דמעות, ואז נכנעת ליני"ת, ולהכניע את מחל"ת הוא בשמחה של מורה, לשמות צמחות ולשמות בשמות יומים טובים, ולשמח עניים ותנן וכלה, ולשמות זדיעת הבורא ובהגת קנת מסודותיו וכו'. ועל אלו שני עניינים, 'עבדו את ה' ביצחה' לבטל ליני"ת, ו'עבדו את ה' בשמחה' לבטל מחל"ת. וזהו 'כי בשמחה תלאו' (ישעיה נה) מכל הקליפות וכן הגלות. והמזין ונותן לב צלמונה שלימה כי הכל בא מעולם המחשבה, אינו מתעבד כלל ומקבל הכל בשמחה, ומעורר עליו עולם השמחה, וממילא ממשך שמחה עליו ועל כל הדברים ועל כל העולם, ויתפרדו מעליו כל פועלי אוון, ומוחלין לו על כל עוונותיו. וכן מוצא זה בתולדות יעקב יוסף (פ) צה, ד' שהשמחה האמתית היא דייקא בשמחה רוחנית, ח"ו: עצבות וקליפות החומר מעכב שמחה הנשמה בעשיית המצוה, לכך עלה יעוזה וצמחה הארץ שבת לה". הכוונה שיעשה נייחא וצמחה לארץ, שהוא החומר והסוף, לשמח בשמחה ממש, ועי"ז מוכל הנשמה לשמח ברוחני. וזהו 'שבת לה', כי שמי צדיקות אלו נריך לעשות בשבת (היינו לבטח מהגשמי, וכן לשמח ברוחני), כמו ששמעתי ממורי זלה"ה ביאור פסוק 'שמחו בני ישראל את השבת, והבן.

וזכור להתקרב לצדיקים המקרבים אותו להשי"ת. וכמז' בליק"ה (מו"מ) ממנה ד, יד: וזהו 'את עניי ואת יגיע יגיע פפי ראה אלתיס וכו', היינו שהצדיק האמת אומר שהשי"ת ראה את עניו ואת יגיע כפיו, כי הוא צעלמו יגע וטרם הרצה מאוד בצביל האלון היה, והלויאס מהמדמה להעלותם אל השכל, לקרס להשי"ת. ועל כן אע"פ שהם לא ניחו העלמותה כראוי, עד שעדיין יש כח ללבן, צדיק המדמה, לדרוף אחרתיה ולהשיגם, ואע"פ שהשי"ת חמל על היגיעות והטרמות והמסירת נפש של הצדיק האמת, שמר נפשו מאוד בצביל כל אחד ואחד, ועי"ז השי"ת צעלמו לוחם עם לבן ומגרשו מלאין יעקב, צדיק את עניי ואת יגיע כפי ראה אלתיס ויכח אמת. וזה שאמר יעקב ללבן 'מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי', היינו שיעקב הצדיק האמת מריב עם לבן הארמי (שהוא בני המדמה) ואומר לו, מה פשעי ומה חטאתי, היינו איזה חטא ופשע מלאח זי צעלמי אשר אתה רודף אותי, הלא אין לך שום כח וקטרוג עלי, כי תהלה לאל אלו זך ונקי ואת לגמרי מכל חטא ופשע, אין לי שום הסמכות בזה העולם כלל אפילו כהרף עין וכו', כי ממשק את כל פלי, מה מלאח מכל כלי ביתך, כי אין זי שום אחיזה וגייעה ממך, כי אני נקי מהמדמה לגמרי לגמרי, שים כה נגד אחי ואחיר ויוכיחו זין שנינו, היינו שאמר שהוא מרצה לעמוד לדין לפני כל מי שיראה, הן לפני אחיו של יעקב הן לפני אחיו של לבן, היינו הן לפני אותן שהם מסטרא דקדושה, הן לפני אותן שהם מסט"א, מסטרא דלבן, כי לפני כולם ידק זדין, כי כולם לא יוכלו למאוז בו שום שמך ושום דל אחיזה משום ריח של אחיזה תאוה ומידה שבעולם הנמשכת מכת המדמה, כי אני נקי חן ואת לגמרי, אף גם היו לי יגיעות וטרמות גדולות בעבודת השי"ת בצביל כלל ישראל, צדיקת הייתי ציוס אכלני חורב וקרח צלילה, שיגעתי וטרחתי הרצה בהתבודדות וטורה ותפלה ציוס וצלילה, בתוך שדות ויערים, בתוך חרב ותמימות גדול ובעת הקור והקרח צלילה, שגם אז הלך בדרך יחידי בהתבודדות, ויגעתי וטרחתי ציגיעות גדולות אלו נפשות ישראל, על כן אע"פ שהנפשות המתקרבין עדיין לא ניחו מעולותיהם, כי כוחי וכה אצותי הצדיקים האמתיים יגן עליהם להצילם ממך, כי השי"ת צעלמו יעמוד צעורי עד שאמור עמהם מה שהחלתי לקרס כולם להשי"ת, עד שיגמח מהם התגלות האמת לכל באי עולם, כמ"ש 'אמת מארץ תלמח וכו', מאותן שמנוחים עד הארץ, מהם דייקא ימח האמת לכל באי עולם, כי שפת אמת מיכון לעד, וקוטטא קאי.

משבר הקליפה ונכנס. ומבא בליק"ה (וי"ד מאכלי עכו"ס ג, ג, ג): ועל כן נאמר במומרים של קבלת שבת, שהם מדברים מגדלת הבורא כדי להכניע הדמויות שזוכים להתגבר כשעולים מדרגא לדרגא, דהיינו מששת ימי החול לבטח, כי אז עולים כל העולמות למעלה ממדריגתן כידוע, ואז זריבין להכניע הקליפות של יתאחוו, שהם הדמויות הגל, ועל כן אומרים אז מומרים של גדולת הבורא מן לבו נרנה וכו', כי עי"ז התגלות גדולת הבורא הם נכנעים כנ"ל, ועל כן נזכר באלו המומרים 'אש לפיו חך ותלהט סביב רציו', כי עי"ז התגלות גדולתו יתברך יולאת אש מלפניו, ומכניע ומשבר כל הדמויות הגל, שהם הקליפות הגל, וזהו 'תלהט סביב רציו' וכו'. ועל כן מתחמט שיעקר הכנעת המדמה הוא בשבת, שאז נכנע הסט"א לגמרי, כי אז עבר שבת יולאת שלהוב דאש על ראש הקליפות להכניעם כידוע, שזהו סוד רחית חמין עבר שבת כידוע, כמובא בדברי רבינו ז"ל (סי יט), כי עיקר התגלות גדולת הבורא הוא בשבת, שאז לובש כביכול בגדי גאווה, כמ"ש 'ה' מלך גאות לבש'. על כן בתשיל של שבת ריחו נודף, כי בשבת משתנה הטעם לנוב, כי אז נכנע המדמה לגמרי, שעי"ז עיקר התגלות הטעם הטוב הנמשך מן הקדושה, צדיקת 'עמו ורואו כי טוב ה' וכל"ל.

ברטל יניו spth www://ten.swenvelserb

עצה ותושיה

ועוד עצה להכנעת הקליפות הגל, שישמח את עצמו ויגיל וישח בנקודתו הטובה, במה שזכה להיות מורע ישראל להתקרב להשי"ת, ובמה שזכה להתקרב לאנשי אמת וצדיקי אמת המדריבין ומוליכין אותו בדרך האמת, אשר עי"ז יהיה איך שיהיה יש לו השמחה הואת משבר המניעות הגל שבכל דרגא, ונכנס למדריגה השניה (קצור ליקוטי ח"ב, ט).

קרבנות

בנבחר שמעש בני אדם נמרים במחשבה ודבור ובמעשה, ציוה ה' כי כאשר יחטא יבא קרבן, ויסמך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפני כנגד הדיבור, וישתוף באש הקרב והבליית שום מלי המחשבה והתאוה, והכריעם כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, וירוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בטופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, ללא חסד הבורא שלקח ממנו המורה וכופר הקרבן הזה, שהוא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש וכו' (ויקרא י"א, ט).

הפנים שהקרבן בא על השוגג ולא על המזיד, כי אם חטא בשוגג, לא חטא בחלק השכלי שלו, שהוא חלק אלקי בעלמו, ואו נשאר כבודו, וכשנקריב קרבן מזיד גם כן ששה חטאת עשה בחלק הבחיית שבו, שהיה הגוף חוטא בלא דעת, ולכן מתפרר בהמה שאין לה דעת, אמנם כאשר יחטא שכל שכלו והראה חטאו ששלו תולה בנפשו, לא נאות לו לכפר בקרבן (תורת העולה ח"ב, ג).

כי אין קרבן וזלת הקירוב והדיבור בו יתברר, לצאת מן החטא לשבו אליו יתברר, וחו לשון קרבן התקרות אל הש"ת ע"י הקרבן (נבחרת ח"א).

בקרבן אית' דקרבן כולה ליהו"ה, איהו נטיל כולא, ופליג קרבן למישרין דיליה, מינהון פליג לבלבם, אינו קרבן פסולין, דיהיב לחו לסמאל' כלב ולמשריתיה, ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלבא, ומינהון לשדים, דאית בהון כבעיין, ומינהון כמלאכי השרת, ומינהון כבני נשא, אינו דעובדו כשדים, פליג קרבנות לשדים, אליו דעובדוהו כמלאכין פליג קרבן דלחון למלאכין והו' ביה ק"ו.

צריך לכוון המקריב שהוא הקרבן שהוא המורח, מתחילת לוקח הבהמה ומשליכה לארץ בחוקה, ודומה לנפש כאילו השליך עצמו, וכשמתוודה מודה שחייב שיהיה חייב הרג והנקה, כי בעת שחטת הבהמה, ודומה כאילו שחטת עצמו, ומודה שהוא חייב הרג והנקה, כי בעת שחטת הבהמה, ותוקף ידו לשחוט, ותוקפה מעט בתקופת השחיטה שלא ישהה, הרי הרג והנקה, אחרי כן שורפה, ודומה כאילו נשרף, ומודה שהוא חייב שריפה, ומתוודה, והקב"ה מקבלו (רמב"ם, ויקרא).

בביב"ק בקרבנות היו מתקנים כל הארבע מינים, האדם עם התשובה ודבורו, הבעל חי בקרבנות עצמם, הצומח בסמים ובמנחות, והדומם על כל הקרבנות הקריב מלל (ליקוטי תורה, בראשית).

יש ליתן טעם למה המעשה הזה של הקרבן נקרא ביותר 'עבודה' מכל מעשי המצוות, כגון עשיית סוכה וכל עבודת המצוות, וראה, שכל מעשי

ששביירת הדמיון הם הקרבנות. ודרש בליקו"ה (י"ד מוקף העכו"ס, ג, ו): זהו צחינת 'מחליט השקל תרומה לה'. כי צחינת המדמה הוא צחינת עין הדעת, צחינת נוגה, שהוא עיקר המחלק והנסיון, צחינת מחליט, שהאדם עומד בו על המשקל והנסיון, מחליטו מכריעו ללאן ומחליטו ללאן כדרך המשקל, כי הוא מעורב טוב ורע, והוא 'מחליט השקל', 'מחליט השקל' דייקא, וצריך כל אחד להכריע המשקל לטוב, להגדיה המדמה להשי"ת, צחינת 'מחליט השקל תרומה לה'. זהו נעשה ע"י נמינת

מחליט השקל על קרבנות הציבור ועל נדבת המשקן, שזה צחינת צדקה, שעי"ז נתגלגל הגוויין כנ"ל, שעי"ז נכנע המדמה, ואזי נופל הרע שבו והטוב נכלל בקדושה. ועל כן היו לוקחין השקלים על קרבנות הציבור ועל נדבת המשקן, כי קרבנות הם צחינת שצירת הדמיון, כמו שפירש רבינו ז"ל במאמר הג"ל על פסוק 'צחי אלקים רוח נשברה'. זהו צחינת נדבת המשקן, זה צחינת התגלות הגוויין, כי כל הגוויין עילאין היו כלולין במשקן, צחינת 'כסף זהב ותכלת וארגמן וכו'.

ששביירת הדמיון הם הקרבנות. וכמד בליקו"ה (ת"מ מאד ממון סחירו ומסור ג, ט): זהו שפירש רבינו ז"ל במאמר הג"ל שצחינת הק"ה היא שצירת המדמה שהוא רוח ההמיות, כי שם היו מקריבין הקרבנות וכו' ע"ש. כי צחינת 'מחליט השקל' הוא הגוויין עילאין, זהו כסף ונחומש ותכלת וכו', שהם כלל כל הגוויין, שכולם היו כלולים בצחינת 'מחליט השקל' דייקא היו מקריבין כל הקרבנות, שהם צחינת הכנעת המדמה והקליפות, כי עיקר הכנעת ע"י התגלות הגוויין הג"ל. ועל כן צחינת 'מחליט השקל' הוא מכל הארלות, כמ"ש 'אקמת ועלית וכו', כי שם כל העליות של הקדושה. כי כל העליות כולם מדרגא לדרגא הם

ליקוטי הנחצ'

כח המדמה. ומוצא בליקו"ה (א"ח מנוכה א, א-ג) שהמלחמה בזה המדמה השלילי היא צחינת מנוח המנוכה, וז"ל: זהו צחינת חנוכה, שהוא הארה ראשונה מכל השנה (כמו שמוצא בספרים), והוא כרמזות של התלולת עיניו האדם עשורו, והוא לשון 'מנוחה', שאדם מתמקן בעבודת הש"ת. ואי אפשר להחליט בעבודת הש"ת, כי אם כשעו לו ממחילה מלחמה לשבר כח המדמה כנ"ל. זהו צחינת מלחמת עכו"ס שהיה קודם חנוכה, שהיא מלכות עכו"ס הרשעה, שרצו להשכיח תורת ה' ולהעביר על חוקי רצונו, שזה צחינת כח המדמה⁽¹⁾, כח ההמיות שמתפשט על האדם ורואה למוטו ולהעביר מתורת ה' ח"ו, כמ"ש (מנצ"ח יח) 'הַיְפָּרֵר הַשֶּׁעִיר וכו', ואח"כ כשזוכה להמגבר על מלכות הרשעה הנ"ל ולשבר כח המדמה כנ"ל, או מתחילין להדליק נר חנוכה, דהיינו שזוכין לעלות אל השכל, שהוא צחינת נר הדולק, כמוצא במאמר 'פתח ר' שמעון' (צפי"ס). ובכל יום מוסף והולק, כי אסור לעמוד על מדרגה אחת, רק לרדף להשיג קדושה בנפשו בכל יום ויום, ושיהיה שכלו מוסף והולק בכל יום ויום וכו'. זהו שאומרים הלל צתוה, זה צחינת שצח הש"ת כדי לגלות גדולת הבורא יתברך שמו, כדי להכניע כח המדמה, שמתפשט בכל פעם שרואין לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. וזהו צחינת הצדקה שמרביץ ליתן מעות חנוכה לנעיס, כדי לשבר כח המדמה שכלל מדרגה ע"י התגלות הגוויין, שהוא צחינת גדולת הבורא, שנתגלגל ע"י צדקה כנ"ל.

ופנימיות של הפנימיות נקרא 'כח המעורר'. וזה המדמה זה שהוא חילוניות הפנימיות, הוא גם כן מתחלק לפנימיות וחילוניות. חילוניות נקרא 'כח המדמה', ר"ל מה שמשיג ומדמה ההרגש צמות, כאילו הוא צמות עצמו ממש בשעת המעשה, כלומר בשעת שרואה רואה וצדעה שהאחוז שומעת, וכן שאר המוחשים. אמנם פנימיות נקרא 'זוכר', והוא הכח אשר בו זוכר רשימות המוחשים אשר העלמם מקרבת המוחשים, כלומר אף בשעת שאין אבר החילון המיוחד אליו פועל ההרגש, ממדמה לו צמותו כאילו עתה משיג המוחש ההוא, וזוכר אותו צמתו ושיעורו ממש. ודע איש חכם קורא משכיל, שיש בזה המדמה בכלל להרכיב את המוחשים קתן על קתן, הן בחילוניות, שהוא צנת השגו את המוחשים, ר"ל בשעה שנתן הדיוז את הכסף, או השיג צמיונו צרות הדיוז וכאז הנשיכה, הן בזכרונות וזאת אחרי כן. על כן כשהכסף רואה פעם אחר את הדיוז, מייך יכיר שזה הוא הנושכ, וזוכר את הכסף, ומיד יצדק מפניו. זהו לך האות שמרכיב את המוחשים בזה הזוכר שבו ג"כ, כי צחינת הכסף מן הזכר לא יוכית, מפני שיראחו אותו הוא צטעבו, אף גם שלא ראה ואז מימיו, כיראת העבד את החבול, אמנם הצדק ויוכת אמת ע"י הכסף צבורו מן הדיוז שנטשו כזב.

ע"י הציחה"ק, ששם הוא צחינת כלליות הגוויין, שעי"ז מכניעין הקליפות שכלל דרגא ודרגא, שהם צחינת כח המדמה, רוח הצהמיות כנ"ל, ועי"ז יכולין לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. זהו צחינת 'שלוש פעמים צנה ייראה כל זוכר את פני ה' אלקיך וכו' ולא ייראו פני ריקס'. כי שלוש רגלים הם כנגד הצדקה יחזק ויעקב, שהם צחינת כלליות הגוויין, כי עיקר הגוויין הם תלת צחינות, שלושה אצות כידוע, ואז צריכין לעלות ולראות את פני ה', כי אז צהשלוש רגלים נתגלה כציוול צחינת פני ה', שזהו צחינת הארות הגוויין שהם צחינת פאה שזהו צחינת יעקב, שהוא צחינת פנים, צחינת כלליות הגוויין. ועיקר ההתגלות צחינת"ק, ששם הארת כל הגוויין, אך לא ייראו פני ה' ריקס, כי צריך להציא מממונו קרבנות 'איש כמתנת ידו בצדקת ה' וכו', ועי"ז אלו הקרבנות שמציא כל אחד מממונו ויגיע כפו, עי"ז נתחכן כל ממונו כמו ע"י צדקה, כי צדקה הוא גם כן צחינת קרבן כמובא, ואזי מאירין הגוויין שיש בצדקה וזהו, ועי"ז זוכה כל אחד לפי צחינתו לעלות ולראות את פני ה', כי הגוויין עילאין מאירין ע"י הקרבנות שמציא כל אחד מממונו, שעי"ז נתחכן כל ממונו ומאירין הגוויין המלוכשים שם כנ"ל.

הקרבנות מביאין מבהמות. וכמד בליקו"ה (י"ד מד ג, ד): הקרבנות הם צחינת התעלות הנפש מצהמה לאדם, מגוף לנפש וכו', שגם ע"י שחיטת חולין נתעלה גם כן הנפש מחי למדבה, מצהמה לאדם, מכל שכן ע"י קרבנות עצמן. כי זה עיקר כוונת כלל כל הקרבנות, כדי להעלות הנפש מחי למדבה, מצהמה לאדם. ועל כן כשאדם חוטא אחר תאוות הגוף, על כן צריך להציא קרבן צהמה, שעי"ז חוזר ומכניע צחינת צהמה, צחינת גוף, ומעלה הנפש לצחינת אדם, צחינת אדם כי יקריב.

הקרבנות מביאין מבהמות. וכמד בליקו"ה (י"ד מד ג, ד): הקרבנות הם צחינת התעלות הנפש מצהמה לאדם, מגוף לנפש וכו', שגם ע"י שחיטת חולין נתעלה גם כן הנפש מחי למדבה, מצהמה לאדם, מכל שכן ע"י קרבנות עצמן. כי זה עיקר כוונת כלל כל הקרבנות, כדי להעלות הנפש מחי למדבה, מצהמה לאדם. ועל כן כשאדם חוטא אחר תאוות הגוף, על כן צריך להציא קרבן צהמה, שעי"ז חוזר ומכניע צחינת צהמה, צחינת גוף, ומעלה הנפש לצחינת אדם, צחינת אדם כי יקריב.

מילואי חכמה

זבחי אלקים רוח נשברה. וצאופן דומה מליני ציוקאל רבא (ג, ט) שהיואל משריחו לכו וצד בשוטה, זה צחינת הקרבנות, וז"ל: 'צחי אלקים רוח נשברה וגו'. וצדי בן לוי ור' יוסי בן טרסס ורנן, חד אמר, אמר דוד לפני הקב"ה אני נכשתי את ירי ועשיתי תשובה לפניך, אך אתה מקבלי תשובה, הרי יודע אני ששלמה בני עומד וצונה את צימה"ק וצונה את המוצב ומקטיר עליו את הקרבנות שצמורה, מן הדין קריא 'צחי אלקים רוח נשברה'. ומרנא אמר, מנין למי שהוא עושה תשובה שמעלין עליו כאילו עלה לירושלים וצנה את צימה"ק וצנה את המוצב ומקטיר עליו כל הקרבנות שצמורה, מן הדין קריא 'צחי אלקים רוח נשברה'.

הבהמה יש לה ג"כ כח המדמה. כספר הצריח ציאר את חטונו נפש החי שהטביע הש"ת באלם וצבעלי החיים, ושם מוצא שאחד מכוחו אלו הוא 'כח המדמה' (עי' צמילוא"ה צריח אוח א', ד"ה 'לחילוף את עצמו מהמדמה וכו', שם הצלנו מוצא יסודי לענין זה). והנה, על אף החילוק הצטום שיש בין האדם וצין צבעלי החיים, עכ"ז גם צהמה קיים כח זה, כמוצא בספר הצריח (ת"א), מאמר טו, טז: ה' החושים, אשר המה ההרגשות, הם חילונים והם ג"כ פנימיים. החילוניים בכללם, אשר המה ה' חושים צרידי הגוף המיוחד להם, נקרא 'ה'רגש', ומננה לצחינת פנימיות החילוניות של החי. אפס הפנימיות בכללם המה ה' חושים אשר צמוח שהוא שורשם, נקרא 'מדמה', ומננה בין כוחות הפנימיות של החי. הפנימיות של נפש החי, אף הוא נתלק לפנימיות וחילוניות. חילוניות של הפנימיות נקרא 'כח המדמה', הוא גם כן מתחלק לפנימיות וחילוניות. חילוניות נקרא 'כח המדמה', ר"ל מה שמשיג ומדמה ההרגש צמות, כאילו הוא צמות עצמו ממש בשעת המעשה, כלומר בשעת שרואה רואה וצדעה שהאחוז שומעת, וכן שאר המוחשים. אמנם פנימיות נקרא 'זוכר', והוא הכח אשר בו זוכר רשימות המוחשים אשר העלמם מקרבת המוחשים, כלומר אף בשעת שאין אבר החילון המיוחד אליו פועל ההרגש, ממדמה לו צמותו כאילו עתה משיג המוחש ההוא, וזוכר אותו צמתו ושיעורו ממש. ודע איש חכם קורא משכיל, שיש בזה המדמה בכלל להרכיב את המוחשים קתן על קתן, הן בחילוניות, שהוא צנת השגו את המוחשים, ר"ל בשעה שנתן הדיוז את הכסף, או השיג צמיונו צרות הדיוז וכאז הנשיכה, הן בזכרונות וזאת אחרי כן. על כן כשהכסף רואה פעם אחר את הדיוז, מייך יכיר שזה הוא הנושכ, וזוכר את הכסף, ומיד יצדק מפניו. זהו לך האות שמרכיב את המוחשים בזה הזוכר שבו ג"כ, כי צחינת הכסף מן הזכר לא יוכית, מפני שיראחו אותו הוא צטעבו, אף גם שלא ראה ואז מימיו, כיראת העבד את החבול, אמנם הצדק ויוכת אמת ע"י הכסף צבורו מן הדיוז שנטשו כזב.

הוא צטעבו, אף גם שלא ראה ואז מימיו, כיראת העבד את החבול, אמנם הצדק ויוכת אמת ע"י הכסף צבורו מן הדיוז שנטשו כזב.

בשמיניתיים והחמישים לעשות איהו עבד אורא וקדיש באיהו קודשה, א"פ שאינם יכולים לגמור כראוי, זהו הוא בחי קרבנות, בבי"ח תפלה, שהיא בחי קרבנות (שהיר"ו ג'). הקרבנות הם בחי תיקון הברית, כי באים להכניע ולהעביר רוח הבחיית כנ"ל, על כן אינו מוצא לקרבן על יום השמיני, בבחי' מילה, שהוא תיקון הברית, שמוצתה ביום השמיני (ליקוטי חשיבה ב, א). כ"כ הקרבנות הם בחי תפלה, כי התפלה היא במקום קרבן, ועיקר הקרבנות היא וריקת הדמים על המזבח, והדמים הם בחינת דמים. ועל כן הקרבנות הם בחי תפלה, בבחי' דין של הבעל כח, שהם בחי' הכתיים, שהם אנשי חיל גבורי כח, שעי"ז מבררין ומציאין כל החיות של חסיד'א שנתערב שם ע"י החטאים שעליהם בא הקרבן (ליקוטי דבריהם הוציאם מן החי ג, א). ע"כ עבודת הקרבנות הוא בחי התגלות הרצון שהיה בבחי' ק"ב, כי כל הקרבנות הם נרבת לב, בחי' רצון, ועל כן נאמר בכל הקרבנות 'לרצונם תובחחו', כי ע"י הקרבן מעלין מבהמה לאדם כידוע, היינו שצבורין ומעלין בחינת עושה שהוא בחי' בחימות מעלין אותה לבחי' רצון שהוא בחי' דעת, בחי' אדם (ליקוטי ערב ג, כג). הקרבנות מרמזים על ימי השתנות הטבע, כי קרבנות באים לרוב על השתנות השנים והמועדים (קדושת לוי, וישלח). נודע שהקרבן תחת האדם כענין נפש תחת נפש, ויש מיני קרבנות המרמזים לנשמה עם הגוף יחד, כמו שלקטים, שהם והחלב לגבוה והבשר לבעלים, וקרבן עולה מכפר על הנשמה לבד, לכן כולו כליא אין לגוף בו חלק כלל, ולכן אמרו ר"ל שעולה מכפרת על חורונו הלב, הוא מחשבה, והיינו הנשמה (עריב נחל, י, כ). ענין הקרבנות, שהחנן המשיך החיות אל הבהמה, עד שיבוא בקרבה קרבן רצון, שתרצה להעלות על המזבח ותבחר בוה, דוגמת הדבר שצפצפו באליהו שברת הפר ובא אצלו (מאור ושמש, בראשית).

מפילת הקשרים * (ע) ומלכות עכו"ם דאו היתה יוון, וסבי דבי אתונא היו מחוכמיה, והם בבחי' המדמה.

לא פתח רבי מגלי ואמר, מה פירוש הכתוב 'את קרני לחמי לאשי וגו'', 'את קרני' זה קרבן של צדקה, שקרב לכפר על האדם, דם הבהמה מכפר על דם האדם, וזכר הבהמה על זכר האדם, כי כל הקרבנות לא קרבים אלא על הצדקה, כלומר לכפר על זכר האדם, וכן משמעי להקשות, אם האדם חטא, הנהמה מה חטאה, שהקב"ה אמר 'את כי יקריב מכם קרבן וגו'', מדוע. אלא הקב"ה עשה את רוח בני האדם ואת רוח הבהמה, והבדילם זה מזה, ולכן אמר 'רוח בני האדם העולה הוא למעלה ורוח הבהמה היורדת הוא למטה', ואולי שמוצאם הם זה וזה מה.

צריך להביא קרבן מבהמות. הנה טעם וסוד הקרבנות מצד צדקים רבות (בדרך פרד"ס), וראינו להביא מעט מהנאמר בזה. כתיב צדק ספר ויקרא (א, ז): 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה מן הבקר ומן האילן תקריבו את קרבנכם'. ופירש במורה משה להלשון (סג): 'אדם כי יקריב מכם ממש, תחילה 'קרבן לה', טרם עשות קרבן בהמתו, שיכוון כאלו את עלמו הוא מקריב, ומי יתן וזכר בו קונו לקרבן, ויכניע בחושבו כי אליו יאחזה ההקדשה בעלם וראשונה. ואח"כ ע"י הקדמה זו שיקדים ויכוון כי את עלמו הוא מקריב, כי אליו יאחזה ויכניע בתשובה שלימה, ויקרב אל ה'

לתקן אשר נתרחק בחטאו, אז ע"י כן בהקריבכם מן הבהמה כו', אני מעלה עליכם כאלו תקריבו שתי קרבנות. ואח"כ בזה צדק ספרי חזיה (לך, פט ע"א), המצא שהבהמה היא מקליפת נוגה (שהיא צדק המדמה), ולכן היא מכפרת על חטאי האדם, שטרם מכה המדמה, ו"ל: 'אפתח רבי מגלי ואמר, מאי דכתיב (במדבר כח) 'את קרבי לחמי לאשי וגו'', 'את קרבי', דא קרבן צדק דאתקרב לכפרא, דמא על דמא, צדק על צדק, בגין דכל קרבנין לאו מתקריבין אלא על צדקא, לכפרא על צדקא, והכי שמענא, אי בר נש חטא, בהמה מנה חטאת, דקב"ה אמר (ויקרא א) 'אדם כי יקריב מכם קרבן וגו'', אמאי. אלא קב"ה עבד רוח בני נשא ורוח הבהמה, ואפריש דא מן דא, ובגין כך (קהלת ג) 'רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה וגו'', ודאי מתפרש דא מן דא. ופירש המתוק מדבש (סג): **דל קרבנין לאו מתקריבין אלא על צדקא.** ר"ל לכפר על האדם שחטא.

רוח בני נשא ורוח הבהמה. הקב"ה ברא רוח בני אדם מצד הקדושה העולה למעלה, ורוח הבהמה מצד קליפת נוגה, היורדת למטה לקליפה. וביאר האר"י בספר אדם ישר (מרכבת יחזקאל) בודד הקרבנות, שמלבד חובת הצדק הקרבן ככפרה לחטא, ישנו קשר יסודי בין הנפש הבהמית שצדקם ובעלי החיים, וע"י הצדק הבהמית לקרבן, נמשך לנפשו יפות ויקוין, ו"ל: העיכרות של נפש הבהמית שצדקם וכו', הוא גורם לו לחטוא. ומי גורם לו עכירות בתחילה צדק הבהמית שצדקם, ודאי שנמשך לה מנפש הבהמית שצדקם חיים, שהיא חילוניות נפש הבהמית שצדקם. ולכן כשאדם חוטא הוא מקריב קרבן נפש הבהמית של הבעלי חיים, שהם גרמו לו לחטוא, ונחית אש גבוה וסורף אותו העכירות, ואז שורש נפש הבהמית שצדקם נמשך לה יפות ויקוין, כי הכל מפורש אחד חוצצו, ומתכפר האדם. והבין זה היטב סוד הקרבנות.

ליקוטי הנחל

וכשארם הולך אחר המדמה. ובלקו"ה (י"ד ע"א ג, יח) דרש מהר"ם את ענין התפשטות המדמה, עם עניני פורים, ובזמן דבריו ביאר גם נקודות במחמ"ד הפשט, ומאחר והדברים צלולים זה בזה, הבאנו את מהותם גם יחד, ו"ל: המן הרשע הוא צחינת הרע שבמדמה שצדק המדריגות כולם, כי הוא מורע עמלק, שהוא כלול מכל הרע והקליפות שצדק המדריגות כולם, צחינת 'ראשית גויים עמלק'. כי בכל דרגא ודרגא מתגבר ומתפשט המדמה, והמן הרשע כלול מכל הרע שצדק המדריגות וכו'. והוא התגבר אז על ישראל שהתגברות גדול מאד, כי כח המדמה, שהם הקליפות שצדק דרגא, אינם יכולים להתגבר כי אם כפי המדריגה שצדקושה, ואז יש כח וצחינה צדקם להתגבר כנגדה אצל המן הרשע היה כלול מהרע שבמדמה שצדק המדריגות, ורצה להתגבר על כל אחד מישראל שצדק הרע שבמדריגות הגבוהות ממנו. ובודאי אין כח צדקם שבמדריגה התחתונה לעמוד כנגד הקליפה שבמדריגה הגבוה ממנו, מכל שכן כנגד הקליפות שצדקם וכמה מדריגות הגבוהות ממנו. והמן הרשע ימח שמו, שהוא הרע שצדק המדריגות, רצה להתגבר על כל אחד מישראל שצדק הרע שצדק המדריגות שהיה כלול מהם. ועל כן היה צדקו אפסר לעמוד כנגדו, כמ"ש 'ולוי ה' שהיה לנו צדקם עליו אדם', ודרשו ר"ל 'זמנו, המן'. כי איתא בדברי רבינו ז"ל, שצדק אדם יכולין למונע מהקדושה יותר מהבעל דבר, שהוא הי"ה"ר, כי הי"ה"ר של אדם אינו רק כפי מדריגתו, שכל אחד יש לו י"ה"ר מאיזה עולם כפי מדריגת האדם, אצל בן אדם כלול מהכל, על כן יש לו כח למונע יותר וכו'. וזהו חוקף הנס הנפלא והנורא מאד של פורים, כמבואר בכל הספרים מחוקף נפלאות הנס הגדול הזה הגדול מכל הניסים, ו'כל המועדים צלולים ומי הפורים לא נתבטלים', כי אז היה צדקו אפסר לעמוד כנגד המן, ממתת שהתגבר נגד כל אחד בחוקף הרע שצדק המדריגות. על כן חמל השי"ת על היהודי, שהיה הסיפק מהמן, כי מרדכי היה כלול מקדושת התגלות הגוינין עילאין שצדק המדריגות. כי בכל דרגא ודרגא, כשצריכין להכניע הרע שבמדמה, צריכין לגלות הגוינין שהם גדולת הבורא יתברך, ובודאי כפי המדריגה שצריכין לעלות אליה, כמו כן צריכין לגלות הגוינין ומרדכי היה כלול מקדושת התגלות הגוינין שצדק המדריגות כולן וכו'.

המדמה שבלב. וביאר בליקוטי אבן (ברכות השחר ז): כל החטאים הוא ע"י המדמה. כי לכל אחד מטעם הי"ה"ר, ומראה לכל אחד בתחילה שאין זה איסור גדול לעשות מה שמפתחו ומסיתו, כי לכתחילה אינו אומר לו לעשות חייב עבירה גדולה, אצל ימצא לו היתרים, ואלו היתרים הם גרושים מאוד יותר מעבירה גדולה, כי עליהם אינו חוזר בתשובה, ואח"כ מהיתר מסיתו לאיסור עד שפול ברשמו, כמ"ש ר"ל 'כך דרכו של י"ה"ר, היום אומר לו כך ולמחר אומר לו כך, עד שאומר וכו', כמ"ש 'הוי מושכי העוון חצילי השוא וכעבות העגלה חטאה'. וצריך כל אחד

לפשפש במעשיו מאוד ולפלט דרכיו בכל שעה ורגע, אם כך ראו לו לעשות, ואם יש בו רצון השי"ת צדקתו, ולא יטעה את עלמו, וצריך לבקש ולהתחנן לפני השי"ת בכל עת שיעורו להיילל מזה, שלא יפול למדמה, כי ע"י המדמה נופל לצחינת שחטה, שהוא מיתת הלב, שהוא התרחקות מהשי"ת, שמת ליבו בקרבנו, והבעל דבר מטעה אותו שאי אפשר לו לשבו להשי"ת עוד, ומאחר שכבר עברו הרבה משנותיו ולא עבד צדק את השי"ת, וממציא לו חטאים ואומר לו, איך אפשר לך לשבו הלא כבר צדק צדיקים וכבר הרגלת בדרכיך אשר לא טובים, ויש לך הרבה מניעות, וגם 'אם תכבסי צנתר ותרכה לך צורית, נכתם עוונך', ומה יועיל לך מעתה. אצל צדקת אינו כן, כי חסדי ה' כי לא חמנו כי לא כלו רחמי, כי האדם איך שהוא, משם יכול לדבק את עלמו בהשי"ת.

לפפשש במעשיו מאוד ולפלט דרכיו בכל שעה ורגע, אם כך ראו לו לעשות, ואם יש בו רצון השי"ת צדקתו, ולא יטעה את עלמו, וצריך לבקש ולהתחנן לפני השי"ת בכל עת שיעורו להיילל מזה, שלא יפול למדמה, כי ע"י המדמה נופל לצחינת שחטה, שהוא מיתת הלב, שהוא התרחקות מהשי"ת, שמת ליבו בקרבנו, והבעל דבר מטעה אותו שאי אפשר לו לשבו להשי"ת עוד, ומאחר שכבר עברו הרבה משנותיו ולא עבד צדק את השי"ת, וממציא לו חטאים ואומר לו, איך אפשר לך לשבו הלא כבר צדק צדיקים וכבר הרגלת בדרכיך אשר לא טובים, ויש לך הרבה מניעות, וגם 'אם תכבסי צנתר ותרכה לך צורית, נכתם עוונך', ומה יועיל לך מעתה. אצל צדקת אינו כן, כי חסדי ה' כי לא חמנו כי לא כלו רחמי, כי האדם איך שהוא, משם יכול לדבק את עלמו בהשי"ת.

ואני תפלה
 וְתַעֲרַבְנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי
 וְתוֹבִיגְנִי וְתַתֵּן לִי כַח
 הַשֶּׁבֶר אֶת תְּכֵחַ
 הַמִּדְבָּר שֶׁהוּא כַח
 הַבְּהֵמִיּוֹת, שְׂאֻבָּה
 מִתְּהַרְרֵת אֶת כָּל
 הַתְּהוֹמוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת
 וְתַשְׁמְרֵנִי מִן הַשְּׂעוּתִים
 הַבָּאִים עָלַי רַבִּי כַח
 הַמִּדְבָּר, שֶׁלֹּא אֶשְׁעָה
 מִן הַתְּהוֹמוֹת לְעוֹלָם עַל יְדֵי
 הַתְּהוֹמוֹת שֶׁל כּוֹחַ הַמִּדְבָּר
 הַסּוֹמְדִים (ויקרא טז).

הבעל דבר / היצה"ר

זי שמות יש לו יצה"ר, רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני, ח"ר, יאח הפניני ארויך מעליכם, זה יצה"ר שצפון ועומד בליבו של אדם (סוכה נב).

הוא שטן, הוא יצה"ר, הוא מלאך המוות (כ"ב סו).

הדוסף הקב"ה יצה"ר לטובתו ולרעתו, כדי לנסותו בין טוב"ל ואם לא היה היצה"ר, בשביל אימת המוות לא היה עוסק בפי"ר, ולא היה בונה בנין, ואם יתגבר בפי"ר לכבוש את יצה"ר שלא יחטא, כי שיתמש ביצרו הרע לעשות הכל ביראת ה', זו היא טובתו, אשרו ואשרו יולדתו (ארוחות גדולים, שער כח).

היצה"ר נקרא ירוח סערה עושה דברו, והוא לעשות דברו של הש"ת, שלכן נבוא (פנים פיות בראשית ד, ו).

יצה"ר הוא הנחש המסית לבני אדם, ולמה נקרא 'נחש', מה הנחש חולק עקלתון ואינו חולק בדרך ישרה, כי יצה"ר משתין לאדם בדרך רע ולא בדרך ישר (רוח בראשית כד, ו).

היצה"ר הוא יצה"ר ויה"ר, והם המלאכים שבאדם עצמו, ואינו האדם עצמו, והוא הכל דגרמי המתלבש תוך הכלי שהוא הגוף, ולכן נקרא 'צמ' כי הוא ממוצע בין הצורה והחומר (נעו חיים כ, א).

כ" מידות רעות, כגון כעס וכיבוא, כולם מהם נמשכים לפגם הנפש, והם נפש המתאוה והחומדות, לכן נקרא יצה"ר (נעו חיים ג, ו).

יצה"ר לא נברא אלא לשרת הנשמה, כמו הנחש הנברא לשרת האדם, והינין כלפיפת הגאון לתועלת שמירת מוח הפנימי, וכן היצה"ר לשרת הנשמה בלי מוכן לעבודתו, וכן קראו התנ"כ 'עבד', כאומרו 'קפצק מנוער עבדו' וחסד לאברהם, וסו).

יש ב"א נמוכים מגושמים, שיהיה שלהם הוא גם כן יצה"ר נמוך ומגושם, והרוב היצה"ר שלהם הם הדמים בעצמם, היינו הדם שחבלל השמאלי, שהוא בתוקפו וכו', רק שיש בחי יצה"ר שהוא מלאך הקדוש, ואעפ"כ הוא יצה"ר, וצריך להתגבר ולהילטל מאד ממנו, היינו בחינת גבורות, בחינת ימים, וזה הבר דעת, יש לו זה היצה"ר (ליקוטי עב).

נקרא 'אל אחר', כפירות, שמשמך כוחם ומצמצום של חל הפניני, ומשם שמתלשלין ומאחיין כל כוחותם של כל התאוות והמידות רעות (ליקוטי שלוחין, ו).

ענין התיבחה דיצה"ר הוא שיתחלק ממנו הרע לעתיד מכל וכל, וישאר מלאך קדוש, כי באמת היה מלאך קדוש מקודם, אך שנפל מקדושתו כנודע, ולעתיד יחזור להיות מלאך קדוש, וכל זה נעשה מעט מעט, שבכל דור ודור הצדיקים ממעטים את הרע שבו, וממתיקים אותו ע"י התורה ששם שורשו ומאור עיניים, בראשיתו).

בחינת האדם שקוע בבחי עקב, דהיינו שעושה מעשיו הגשמיים בלא התקשרות החכמה המורה אות י, או הנחש הוא היצה"ר, שולט אפילו בעסקו בתורה ואור המאיר, חקות).

שאחד מרים ומגביה את חבירו. והכח בליקו"ה (יו"ד מוקט העכו"ס ג, 3, 1-2) שעינין זה מרומם צמורה גבי מנין כ"ג, ו"ל:

וזה בחינת 'כי תשא את ראש בני ישראל, כי תשא' דייקא, בחינת נשאת ראש, דהיינו כשעולין מדרגא לדרגא ורוינין לנשא את ישראל

שיעלו מדרגא לדרגא, אזי 'אמתו איש כופר נפשו', היינו זדקה, שעי"ו מכניעין המניעות שכלל

דרגא, שהם צדין ע"י המדמה כ"ל, ואז 'ולא יהיה צדק גנף וכו', שעי"ו

שנתגלגל הגווינין ע"י השקלים, עי"ו מכניעין המדמה והקליפות שהם

סטרלא דמותא, וחוכין לשכל דקדושה שהוא בחינת חיים, כמ"ש 'החכמה תחיה' כי עיקר החיים הוא השכל,

שהוא חיים נכחיים. כי עיקר השארתו של אדם לאחר מיתתו הוא

רק השגת השכל הנקנה, שזוכין ע"י צנינות המיון, כמבואר שם במאמר

הנ"ל, ע"ש כל זה היטב. ועל כן היתה עיקר המזהה של שקלים צנת

הסיה מונין את ישראל, כי המנין של ישראל הוא בחינת נשאת ראש,

בחינת עליית מדרגא לדרגא הנאמר במאמר הנ"ל. כי כשעולין מדרגא

לדרגא אזי כל אחד ואחד מרים את חבירו, כי פנימיות העליון, וכן פנימיות העליון עולה

למעלה יותר, וכן למעלה למעלה, כמבואר שם היטב ע"ש, וכמו שאמר רבינו ז"ל אז בפירוש, שזה בחינת הרמה (בל"א היבין), מה

שאחד מרים את חבירו וכו', וכשמוינין את ישראל אזי כוללין ומרימינן ומנשאינן ומקשרינן אחד לחבירו וחבירו לחבירו. כי זה עיקר

בחינת המנין, לקשרם ולהצדקם זה זה, שיעלה כל אחד למדרגת חבירו, וחבירו יעלה יותר, וכן למעלה מעלה, כדי שיוכלו זה זה,

כדי שחשורה עליהם שכינה, ועל כן נקרא המנין 'נשאת ראש', כמ"ש 'כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם', כי ע"י המנין

מנשאינן ראשם מדרגא ודרגא וכו' כ"ל. ועל כן בכל עת שהיו צריכין ישראל לעלות מדרגא לדרגא, מנאום. כי כשיאלו ממנרים

מנאום, כשנפלו בעגל מנאום, לדרגא, מנאום. כי כשיאלו ממנרים להשרות עליהם שכינה מנאום כמו שפירש"י, כי כל הנ"ל הם

בחינת עליות מדרגא לדרגא, בחינת יציאת מנרים, שיאלו ממ"ט

מנרים ומגביה את חבירו. ומונח זה בשערי דיק (ת"ח, מהכח רפח): ודע, כי לנעבור זאת הפקיר רבינו הקדוש וכל הנלווים

אליו צאמת כל עיניי עוה"ו והכבוד המדומה, כבדי להכניס דעת קדוש זה בעולם, שיצין כל אחד ואחד מישראל עולם מעלתו וערכו בשילוב

עולם מעלת וערך חבירו, ושכל אחד יכוון להרים גם את חבירו ע"י עבודתו את הש"ת, וכמונח צמורה 'אחוי לן מנח' בליקו"א סימן כ"ה,

ע"ש בהשקטות שצדק המורה מה שכתב בזה הלשון 'זה בחינת הרמה, מה שאחד מרים ומגביה את חבירו'. ואם ח"ו יש צלב אחד

משאו תרעומות על חבירו, יקיים 'לא תשנא את אחיך בצלצ'ן, רק ידבר אליו ויפרש לפניו תרעומות עליו צנתה דברים של טעם, ולהשגות

בעינא פיקחא שהיו דיבוריו כרוב דעת, שלא לקלקל ח"ו השלוש, כי הקלקול נעשה מהר, והמיקון לאט לאט כידוע, וכמבואר ממטאי הדורות.

היצה"ר וכו' כה המדמה. ומונח זה בשערי דיק (ת"ב, מהכח נד): ודע, אשר כל אלו המניקים להקדושה ומעיקים להשכינה הקדושה,

המונעים ומעכבים את בני אדם מלהתקרב אל האמת, ומחלישים דעתם של אלו הרואים לגשת אל הקדוש, לעובדו ית"ש צאמת וצתמים, חלקם

תחת ממשלת זדון, הוא הדמיון הכוזב, שהוא בחינת שינה, אשר מרוב אלויות רחמנא לילן יתן רעות לכת הדמיון המטעה, שהוא הבעל דבר,

כמבואר בליקו"א כ"ה בהתורה 'אחוי לן מנח' בסופו ע"ש, להשתטת ולהשתלט עליהם ולכבדם תחת רשותו, לסובבם ולגלגלם ציבוי וצבנגוליו רחמנא לילן, ולהפילם צנינה ותרדמה, עד שלא תליס ולא

מרגישים מה שהם מוקלקלים והיכן הם בעולם. כה המדמה. ומונח זה בליקו"ה (יו"ד מוקט העכו"ס ג, 3, א): וזה בחינת האיסור ללכת בצוקותיהם, וצריכין להתרחק מהם בכל הדברים, שלא להתדמות להם צבוס דבר שבעולם, אע"פ שאין בזה הדבר שום

איסור מלד עמנו, אעפ"כ אסור להתדמות להם צבוס עין שבעולם וכו'. שלא להתדמות להם לדיקא, כדי שלא יתן כח ח"ו להכח המדמה. והעכו"ס ה"ה הרע של כל התאוות והמידות, כמבואר בדברי רבינו ז"ל,

שערי טומאה למ"ט שערי קדושה. וכן אחר מעשה העגל, שהיו צריכים ללכת ולעלות ולהיטהר מטומאה זו לנטום צקדושה, וכן אח"כ כשצננה המשכן והיו צריכין לעלות למדרגות גבוהות שחשורה עליהם שכינה, ועל כן מנאום ככל פעם, שהוא בחינת נשאת ראש

כ"ל. וכשעולין מדרגא לדרגא אז מתעורר ציותר המדמה כ"ל,

שהוא סטרלא דמותא ח"ו כ"ל. על כן צריכין אז להתגבר ציותר להכניע סטרלא דמותא, שהוא המדמה. וזה נעשה ע"י השקלים,

שהם בחינת זדקה, שעי"ו ומגלין הגווינין כ"ל. וזה בחינת 'כי תשא וכו' ונתנו איש כופר נפשו לה' ולא

יהיה צדק גנף וכו' כ"ל. צריכין לקרוא ל"ו ולכנות ל"ו שם אחר. וכמזכיר ר"ד

בזכרי אור (תכמה ובינה לו): ללע"ד לרמו וכו' ע"פ מה שאמרנו ח"ו ל"ו (סוכה ג) 'שצבעה שמות יש לו

ליצה"ר כו', וידוע לידועי חן שהם כנגד השבע מידות דס"ט"ו, כי זה לעומת זה עשה אלקים כנגד שבע מידות הגמלאים צקדושה, כמובן

כל זה בספרי אמת, והנה עד הנה לא היה צעולם כי אס הארת השבע מידות האלה שהשיגו אותם השבעה רועים להמשיכם ולהאירם

עלינו, על כן לא היה כנגד זה כי אס שבעה כוחות היצה"ר, שהם בחינת שבעה שמות שיש לו, אבל משצא לדמור"ר ז"ל לעולם, והתחיל להאיר ולהופיע עלינו המידה השמינית, שהיא בינה

עילאה, שהשיגה צתכלית השלימות שאין שלימות אחריו וכו', על כן זה לעומת זה גצרה ועצמה מאד גם המידה השמינית של

הס"ט"ו, שהיא בחינת מדמה, כי בינה דקדושה הוא בחינת מצין דבר מתוך דבר, וזה לעומת זה בינה דס"ט"ו הוא בחינת מדמה

דבר לדבר צשוא והכל. ועוד מונח שם (שיחות וסיפורים ג): וצירידת הצדיק הרופא נפשות לזה העולם, צרפואות ותחבצושות יקרות

ונפלאות שלא נתגלו עדיין מעולם, נתחדשים כנגד זה מחלות ומכאובים חדשים שלא היו עדיין צעולם, ושאין ציכולת לעמוד

כלל כנגדם, אס לא צבגולות ורפואות הצדיק, שנתחדשו וירדו כנגדם צאלה העמים. והצנתי מתרפא צבם, אצדה תקוותו ח"ו.

ילקוט הנחצ

ועל כן כשמתדמין להם צבוס דבר, ע"ז מתגבר המדמה ח"ו, ויכולין לצוא ח"ו ע"ז לידי דעותיהם, כמ"ש ציתערבו צגויים וילמדו מעשהיהם.

כי עיקר הס"ט"ו היא נחמות בהמדמה כ"ל, ועל כן צריכין להתרחק מהם מאד מאד בכל הדברים, רק צריכין להתדמות בכל הדברים וכלל

המהגים וכלל המלצושים לישראל עם קדוש, כי עיקר חן וההתפארות והתשיבות האמיתיות הוא רק אלל ישראל, בחינת 'שיראל אשר צך אחפאר',

דלולין צגווינין סגיאין, ומלצושים של ישראל הם בחינת 'צנדי ישע', בחינת צצושי ההתפארות, בחינת 'הוד והדר לצנת', כי יש צבם כל מיני חן וכל מיני התפארות. ועל כן צריך להתלצב צמלצושי ישראל דייקא,

ולהשתדמות בכל דבר לדרכי החכמים והצדיקים האמיתיים, כמ"ש ח"ל 'הידבק בתלמידי חכמים', וכמ"ש 'הולך את חכמים יחכם'. כי ע"י

שדמדמין עצמם צמעטיהם וצנהגותיהם לדרכי הכשרים האמיתיים, ע"ז זוכין להיכלל צבם, ולסוף יהיה צאמת כמותם.

צריכין לקרוא ל"ו ולכנות ל"ו שם אחר. ומונח צמים עמוקים (כה, ח): ע"פ דברי מו"ה רבי אצרהם (המוצאים מעלה צנת"ו) נצין

פלאות צמה שצרינו קצב שם החסידות 'צבסלצ', כמבואר צחי"מ (אח שלט) 'צבסלצ' מרומן צפסוק (יחאאל לו) 'היסירותי לצ האצן מצשכרס

ונחתי לנכ לצ צבר', וחיאח צמדרש (צ"ר לה) 'אל תקרי צבר אלל צבר', לצ צבר' אצויות 'צבסלצ'. כי צתחילת המחאמר מצנאר שהמדמה צבלצ

נקרא לצ האצן, ומונח לפי זה דלעומתו צקדושה הוא בחינת לצ צבר, 'צינה ליצא', שזוהי מידתו של רבינו, שצא לעולם להאיר מידת צינה ליצא, לצ צבר, להכניע את המדמה, לצ אצן. וזה רמו צשם 'צבסלצ'.

וכן מונח צזה צנמו אצא (ג, לא): כידוע שיש להיזה"ר ' שמות, והם כנגד קדושת ' מידות, ' רועים. אצל עכשיו צעקצחא דמישאח מתגבר

היזה"ר צבחינת מצין דבר מתוך דבר, מדמה מילתא למילתא, שצדין הנפשות צצתי ציטטרלות ע"י תמונות ומרלות ממוות ומדמות, שצבלין ימיהם צבחינת 'צדיקא', צדיות הלצ, ואין ע"ה רק להשתוק צבחינת צינה

דקדושה (היינו צבמו ועצותי של רביה"ק).